

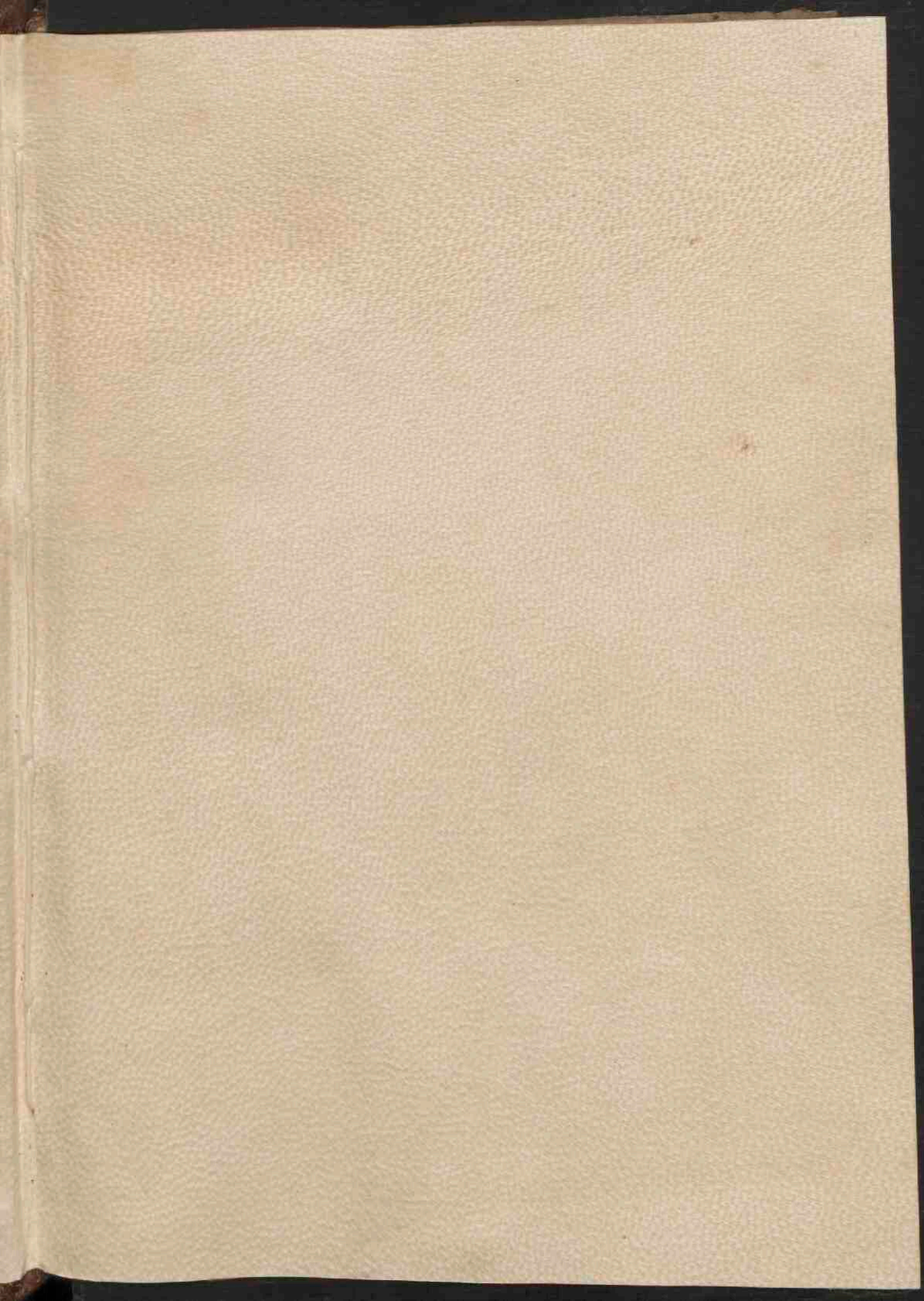

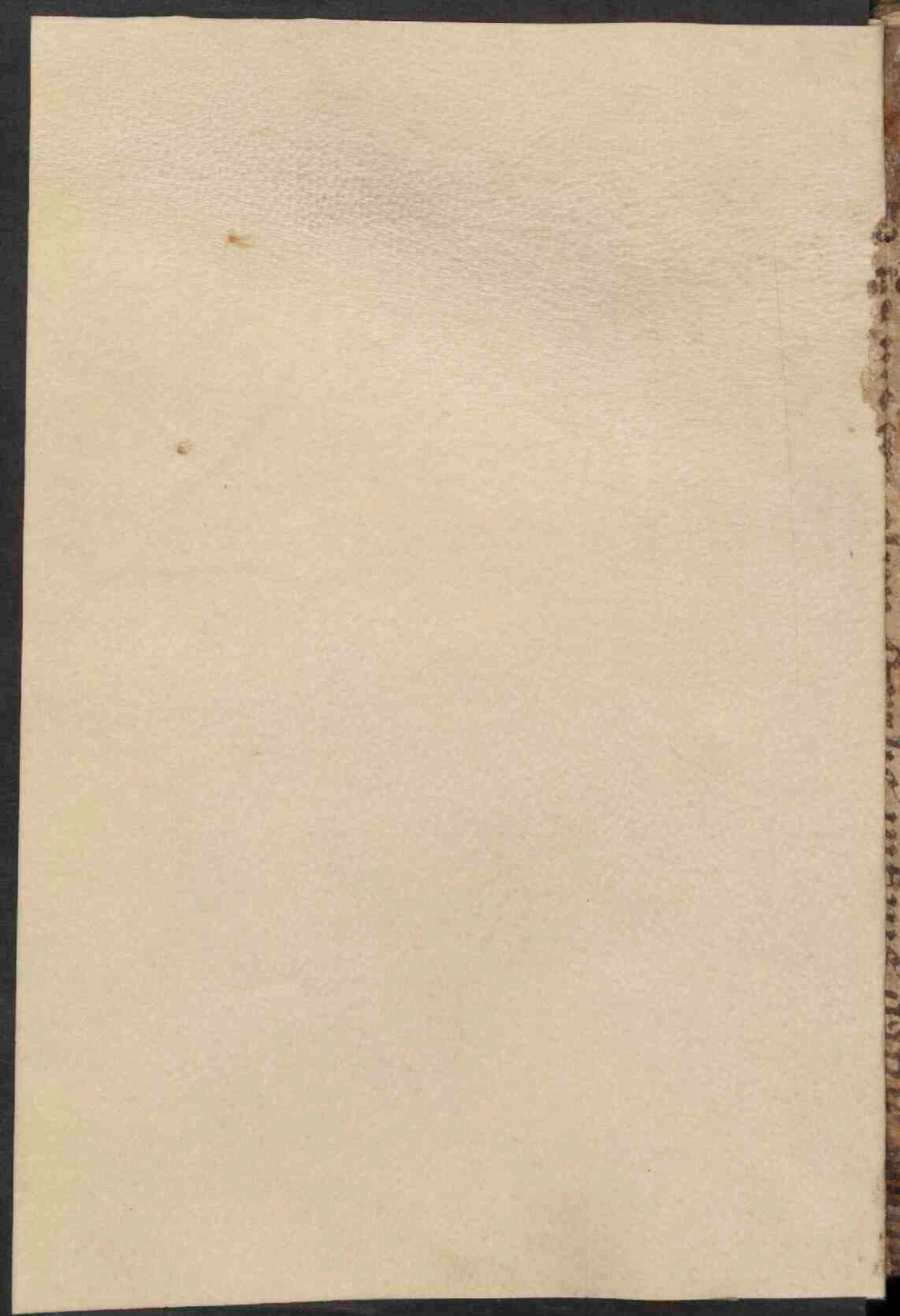
Sermones de eucharistia sacramento

<https://hdl.handle.net/1874/340266>

gestaurend 5-12-85

Proprietas uiscerum confertur dicitur compa

Sanctus in sanctorum dicitur et filius eius

Sanctus in spiritu. **I**mprecatus est

Sanctus in spiritu. **I**mprecatus est

compli.
ad ang.
 de mari a mlaet aucti que sin ad ang.
 i peiude go me quidi porta de auctum
 mimi uilicatore omniu yeu *miit* aum. Enouay

...
 ...
 ...
 ...
 ...

Liber möstery sã pãali apti In armeno 176102

176102
Liber möstery sã pãali apti
In armeno 176102

176102
Liber möstery sã pãali apti
In armeno 176102

176102
Liber möstery sã pãali apti
In armeno 176102

Lib

Theologia

Quarto n°. 216.

217 (*Libri impr. E qu. 216*) Charta. 4°. 94 ff. Saec. XV.

Henricus de Hassia, Dialogus de modo celebrandi seu recipiendi sacramentum eucharistiae, fol. 1—15.

Dionysius Carthusiensis, Tractatus de sacramento eucharistiae, fol. 16—64.

Sermones de sacramento eucharistiae, fol. 65—94.

Fol. 65a. In festo corporis cristi Sermo. Caro mea vere est abusus, cet.

In eodem volumine inveniuntur: Alberti magni Sermones de eucharistiae sacramento, impr. s. l. et a. (Ed. Germanica).

„Liber monasterii S. Pauli in Trajecto inferiori.“

217

Henricus de Hassia, Dialogus de modo celebrandi seu recipiendi sacramentum eucharistiae, fol. 1—15.

Est MATTHAEI DE CRACOVIA, ep. Wormatiensis († 1440). Editiones et codd. mss. apud Roth, *a. a. O.*, S. 9—10. Auctorem genuinum in suis correctionibus iam notavit Tiele (p. 413), ubi tamen erronee correctio relegatur ad codicem 218 p. 71 lin. 20; lege p. 74 lin. 7.

Sermones de sacramento eucharistiae, fol. 65—94

Sunt DIONYSII CARTHUSIENSIS sermones sex de Venerabili Sacramento.

Libri mösterij facti pauli apłi In Triveto infer

Sacri eloquii celeberrimi
preconis venerabilis dñi Alberti magni Epi Ratisponē
sermones aurei de sacrosancto Eucharistie sacramento.

1840
BOSTON
PUBLISHED BY
G. B. LITTLE & CO. 100 NASSAU ST. N.Y.

Prologus

Venerabilis dñi Albi ma
gni Ratisponensis epi d̄ sacro
sancto eucharistie sacramen
to sermones exq̄sitiſſimi In
cipiunt feliciter **Prolog⁹**
ſeu pcedēdi modus hui⁹ libri.

E sacrosancto
corpis dñi locu
turi ſacramēto
pponimus do
nante deo pce
dere tali modo

Primo ponimus q̄ pncipali
ter circa illō sunt notāda. Se
cundo ſingula eoz in tria diui
denda. Tertio ſic diuiſa q̄dā
modo ſubdiuidendo. Primo
itaq; ponimus circa ſacra cor
poris dñi ſeptē pncipalit̄ eſſe
notanda. Primū eſt cauſa ūti
tutōis. Scdm ē forma dona
tionis. Tertiu mirabilia diuie
opatōis. Quartū eſt q̄litas no
ſtre pparatōis. Quintū eſt mo
dus māducatiōis. Sextū eſſe
ctus ſue donitatis. Septimū
pſideratio ſacri ſanguis. Se
cūdo dicim⁹ ſingla hoz in tria
mēbra hoc mō diuidēda. Pri
mū pncipalit̄ circa ſacm hoc
notādū ē. ſc; cā iſtitutōis. Nec
ē triplex. ſc; memoria ſaluato
ris. ſacrificiū altar̄. r̄ cib; hoīs
De ceteri pncipalit̄ notādis p
cedēdū eſt ſimili forma vt patz

in ſequentib; Tertio ſingula
membra ſic diuiſa ſunt ſubdi
uidēda. vel aliq; ſpecie pceſſus
in hunc modū dilatāda. Pri
ma cā iſtitutōis dñici corpis
eſt memoria ſaluatoris. Circa
hanc tria vel q̄rtuoz pnt inq̄ri
vel pſiderari. aut triplex rō vel
ſimilitudo assignari. De ceteri
mēbris ſimilit̄ poteſt fieri vt in
fra expte patet in titulis ſeq̄nt̄
opusculi. Quarto de mēbz; ſic
ſubdiuiſis q̄dam aliq; mō vlt
ri⁹ p̄telant̄. qz ſpeciali paragra
pho demōſtrant̄ Thema ho
pponendū. vl̄ generale pōt ſu
mi vel ſpeciale. vel p̄riū Bene
rale q̄ qd poſſit intelligi d̄ hoc
ſacfo in cōi. Speciale in q̄ ſit
aliq; qd ſpecialius p̄gruat ali
cui mēbro pncipali. vt cauſe i
ſtitutōis vel forme donatiōis.
vel alteri. Propriū in q̄ ſit qd
magis p̄rie p̄ſonet p̄bis ſecū
darys. vt memorie ſaluatoris.
ſacrificio altar̄. vel alicui d̄ ce
teris. De p̄dic̄ itaq; cuſtodit̄
r̄ ſcripture ſacre teſtimonio ro
borat̄ poterit largiēte dño ali
q; ſimonū copia pullulare. De
q̄bz; nūc iſte nē ille. vl̄ certe ps
de vno. ps de alio. p loco r̄ tpe
valebit vtil̄ eſſe ad aiaz firmā
dam fidē. inſormandā vitaz. r̄
deuotionē excitandam

Tituli operis

- Hij sunt tituli operis.**
- De tribus causis institutōnis sacramenti corporis xpi q̄ sunt memoria saluatoris, sacrificii um altar̄, cibo hominis. i**
- De prima causa institutōnis p̄ se sc̄z de memoria saluatoris, z de p̄paratōne ad iudicium eius. ij**
- De secunda causa institutōis sc̄z de sacrificio altaris Circa quod tria notātur, Et primo de duobus. iij**
- De tertio circa sacrificiū notādo, si de eius excellentia. iiii**
- De tertia causa institutōnis q̄ est cibo hoīs habēs tres ratōnes. Et p̄mo d̄r de p̄ma q̄ est diuine liberationis magnitudo. v**
- De duabz alijs rōnibz q̄bz dat̄ corp⁹ xpi in cibū que sunt humane nature corruptio z cōditio. vi**
- De forma donatōnis, qua corpus xpi dat̄ velatū, z hoc q̄r tuor rōnibz, z p̄mo de duabz q̄ sunt indignitas prauoz, et fides bonozum. vii**
- De duabz alijs ratōnibz q̄bus datur corpus velatuz q̄ sunt instructio morum z imbecillitas omnium. viii z ix**
- De forma donatōis q̄ dat̄ sub specie panis trīcia, p̄ trīa, z**
- De tribz mirabilibus q̄ h̄nt in p̄secratōe, z p̄mo de duobz q̄ sunt, q̄ sub specie panis ē corpus dñi z q̄ tota substantia panis mutat̄ in corp⁹ xpi. x**
- De tertio mirabili qd̄ fit in cōsecratōe, sc̄z q̄ substantia panis mutat̄ in corp⁹ xpi ita q̄ accidentia manent, z de duricia p̄uerti nolentū. xi**
- De tribz mirabilibz q̄ p̄siderātur in corpis xpi possessiōe q̄ sunt q̄ taz magna res p̄tinet sub parua specie panis, et q̄ vnū z idē corp⁹ est in pluribz locis z tñ in se p̄iunctum manet. xii**
- De tribz mirabilibz in corpore xpi p̄ceptiōe q̄ sunt, q̄ dñi māducat̄ nō minuit, si nō māducat̄ qd̄āmodo minuit, et duz manducat̄ auget. xiii**
- De q̄litate nostre p̄parationis ad sacramētū p̄siderāda i tribz s, Et p̄mo in duobz, sc̄z in dignitate corporis xpi z hostia panis. xiiii**
- De p̄paratōne nostra in agno pascali p̄sideranda z manducatione sp̄uali. xv**
- De triplici mō māducādi, z p̄mo de sacramētali tñ, q̄ tria genera maloz idigne cōicāt, Et p̄mo d̄ duobz, sc̄z maliuolis z dolosis zc. xvi**

Tituli operis

De secundo modo manducandi scz de spirituali tñi quo tripliciter manducatur **xxvii**

De tertio genere indigne communicantiũ. scilicet de p̄sumptuosis. **xxix**

De tertio modo manducandi scz de sacramentali z spirituali simul. Circa quod tria cõsiderantur. scz multitudo reproborũ non cõmunicantiũ. felicitas bonorum christi digne sumentium. z ratio remãdicationis. **xx**

De duobus effectibz siue fructibus corporis domini contra duodecim nostros lãguores. z primo de quattuor primis. **xxi**

De quattuor fructibus secundis. **xxii**

De quattuor fructibz tcijs. **xxiii**

De tribus effectibus principibus et q̄ quilibet valet ad tria. **xxiiii**

De effectibus corporis christi sumptis ex tribus eius vocabulis. **xxv**

De effectibus sumptis ex tribus alijs corporis christi vocabulis. **xxvi**

De consideratione sanguinis christi tribus modis. Et primo de prima vt in cruce funditur z ab inestimabili preci-

ositate commendatur. Circa quam quattuor notantur. ex quibus de duobus hic dicitur que sunt preciositatis magne pbatio z tãti precij dandi ratio. **xxvii**

De duobus alijs circa preciositatem sanguinis christi notandus que sunt virtus eius magnitudo et redemptorum multitudo. **xxviii**

De consideratione sanguinis christi secundo modo scilicet vt in sacramento sumit. Circa quod tria queruntur. z de duobus hic dicitur que sunt quare sacramentum altaris datur sub specie duplici. z q̄ re populus non accipit sanguinẽ sub specie vini. **xxix**

De tertio qd̄ circa sanguinem christi queritur qd̄ est de utilitate sanguinis digne sumpti. **xxx**

De consideratione sanguinis christi tertio modo scilicet vt a fidelibus spiritualiter bibitur. **xxxi**

De triplici potu sacramentali sanguinis christi. **xxxii**

De tribus causis institutionis Thema proprium vel generale **Sermo primus.**

Bermo

Uenite comedite panem meum et bibite vinum quod miscei vobis. **Prover. ix.** His verbis dominus iuvat nos ad salutem conuulsiu. in quo preparauit preciosum cibum et potum corpus et sanguinem suum. **Lau-**sam tuam traxit cum amico tuo et secretis extraneo nereueles. **Prover. xxv.** Res secreta est sacramentum altaris quasi sacrum secretum. Cuius causa non infidelibus sed fidelibus est reuelanda. hoc facite in meam memoracionem **Lu. xxij.** Item ps. In memoria eterna erit iustus. **Itē** Estote parati. quia qua hora non putatis filius hominis veniet **Lu. xij.** Vel aliud in quo memoria domini possit notari. Primum principaliter circa sacramentum domini a corpore notanda est causa institutionis. hec est triplex. **Demo-**nia saluatoris. sacrificium altaris. cibum hominis. Hec tria disposita sunt in hoc sacramento dei sapientia contra tria vetera mala scilicet contra oblivionem dei. contra debitu rapine aliene. et contra corruptionem pomi mortiferi. Primum namque patentes in hec tria mala ceciderunt serpentina fraude decepti. et per eos successores eorum sunt deprauati. **De primo** **Eccl. x.** Inimicus superbie hominis est apostatate a deo. quoniam ab eo qui fecit illum recessit cor eius scilicet per oblivionem in occupacione damnose negociacionis cum serpente. quod sepe adhuc quibusdam solet evenire. **De secundo** **Gen. iij.** Videns mulier lignum quod bonum esset ad rescendum et pulchrum oculis aspectibus delectabile. tulit de fructibus eius et comedit. deditque viro suo. et sic ambo rapinam commiserunt. **Huius** rapine similitudinem faciunt qui in usu creaturarum et rerum temporalium iusticie mensuram excedunt. **De tertio** **Gene. ij.** de ligno scie boni et mali ne comedas. in quacumque die comederis ex eo morte morieris. in bono immortalitatis corrumperis. **Ps.** Corrupti sunt et ab hominibus in iniuriam. Sic qui peccatum in usum sumunt anias suas corrumpunt et occidunt. **Igitur** contra triplex veterum malum institutum est hoc sacramentum **Math. xxvj.** et **Luce. xxij.** Accipite et comedite hoc est corpus meum quod pro vobis tradetur. hoc facite in meam memoracionem **Ecce** prima causa institutionis huius sacramenti. scilicet memoria saluatoris. contra dei oblivionem. hoc per vo-

bis tradetur, id est ut agn^o dei
 offeretur. ecce secūda causa scz
 sacrificium altaris cōtra rāpi-
 nam, accipite et comedite hoc ē
 corpus meum, ecce tertia cau-
 sa scilicet cibus medicinalis cō-
 tra corruptionem pomi morti-
 feri. Prima itaqz causa institu-
 tionis huius sacramenti ē me-
 moria saluatoris cōtra dei ob-
 liuioem, ut scilicet per hoc am-
 moniti totā mentem et omnes
 sensus nostros quos a deo a-
 uertimus et cum prauis cogi-
 tationibus et delectationibus
 vagari permisim⁹ a noxijs ex-
 trahētes integraliter ad domi-
 num referam⁹. Hinc dicit. Hoc
 facite in meam cōmemoratio-
 nem, Eusebius, Quia corpus
 assumptum dominus ablatu-
 rus erat ab oculis et illatur⁹ si-
 deribus, necessariū erat ut die
 cene sacramentū nobis sui cor-
 poris et sanguinis consecraret
 ut offeretur iugiter per misteriu-
 m quod offerebatur semel in
 precā, et perennis victima vi-
 ueret in memoria et semper p-
 sens esset in grā. Ad hanc sem-
 per habendā scilicet memoriā
 saluatoris cogunt nos tria ar-
 gumenta sue caritatis, scilicet
 remissio peccatorū, redemptio
 impignozatorum, et continua-

tio beneficiorū. De primo ysa-
 chū, Ego sum ipse q̄ deleo ini-
 quitates tuas propter me et pec-
 catorum tuorum non recorda-
 bor, reduc me in memoriā.
 De secundo Eccl. xiiij, Gratia
 fideiussoris tui ne obliuiscaris
 vnqz, dedit enī pro te animam
 pro te scilicet pro hereditate re-
 gni celest^{is} quasi a te impigno-
 rata deo fideiussit, et se totum i-
 cruce ad soluendum debitum
 tuum dedit, huius gratiam ne
 obliuiscaris quin cum p ea d-
 ligas et q̄ntū potes oratōibz et
 bonis operibz debitum ei red-
 das, Cant. v, Aperi mibi soroz
 mea amica mea qz caput meū
 plenum est roze et cincinnati mei
 guttis noctū, api mihi, i, susci-
 pe me in mētē tuā in memoriā
 i dilectōez, qz caput meū, s, di-
 uinitas plenū ē roze, s, miscōie
 ad remittendū pctā et cincinnati
 mei, i, hūanitas guttis noctū, i,
 effusioe sudoz lacrimaz et san-
 guinis passionū, ad redimēdā
 hereditatē tuam p satisfactōe
 pctōz tuoz impignozatas, De
 tertio Deut. viij, Obserua et ca-
 ue ne qm obliuiscaris dñi dei
 tui et negligas mandata ei⁹ ne
 postqz comederis et faciat⁹ fueris
 habuerisqz cunctaz rez copā
 eleuet cor tuū et nō remiscaris

Sermo

domini dei tui. Slosa Ecclesi.
xviij. Sicut nullum momētū
est quo non vñ homo dei bo
nitate ita semp debet i memo
ria presens esse. Secunda cā
institutionis huius sacramen
ti est sacrificiū altaris contra
quandam quotidianā delicto
rum nostrorū rapinam. vt sicut
corpus domini semel oblatū
est in cruce p debito originali
sic offerat iugiter pro nostris q̄
tidianis delictis in altari. z ha
beat in hoc ecclesia munus ad
placandū sibi deum sup omnia
legis sacramenta vel sacrificia
p̄ciosum z acceptum. **Val. iij.**
Placebit domino sacrificiū
iuda z hierusalem quasi regis
z milicie. id est christi z ecclesie
Item Alexander papa Nihil i
sacrificijs maius esse potest q̄
corp⁹ z sanguis christi. nec vl
la oblatio hac potior ē sed oēs
precellit que pura deo consciē
tia offerenda est z pura mente
sumenda. z sicut potior est cete
ris ita potius extolli et venera
ri debet. **Ad hoc sacrificiū ap**
probandū notanda est triplex
ratio mutandi vetus sacrifici
um. **Prima** est auctoris nostri
sacrificij potentia. secunda est
debitorum nostrorū exigentia.
tertia sacrificij illius insufficie

tia. **Prima** ratio mutandi legi
sacrificia ē auctoris nostri sacri
ficij id est christi potentia q̄ nō
solum ex eo q̄ est dominus et
rex vniuerse terre. sed ex sum
mi sacerdotij ad eum trāslatio
ne potuit z debuit suum in me
lius sacrificiū cōmutare. sicut
rex potest i regno suo dū vult
nūmūsimā min⁹ bonum inno
uare. **Ps.** Jurauit dñs et non
penitebit eum tu es sacer. inel.
fm ordi. melchisedech. non di
cūt fm ordinē aaron. vel fm ri
tū leuitarū qui obtulerūt car
nes hyrcorū z thaurorū. sed fm
ordinem melchisedech qui ob
tulerunt panem z vinum. **De**
bze. viij. Quid fuit necessariū
fm ordinem melchisedech ali
um exurgere sacerdotes z non
fm ordinē aaron dici. **Respō**
deo. **Translato** enim sacerdo
tio necesse est vt legis trāslatio
fiat. manifestum est autē q̄ ex
tribu iuda ortus est dominus
de qua fm legem non erant sa
cerdotes. **Secunda** ratio mu
tandi legis sacrificia est obito
rum nostrorū exigentia. **Tam**
magnum quippe fuit debitū
p̄mox parentū ex rapine ma
gnitudine. ex raptoris ingrat
itudine. ex lesi scilicet creatoris
maiestate q̄ non solum legi sa

tristitia, sed totus mundus cum
 omni creatura non sufficit pro
 satisfactione, Hebre. x. Chri-
 stus ingrediens mundum dicit.
 Hostiam et oblationem nolui-
 isti corpus autem aprasti mihi. Glo-
 sa, ingrediens mundum id est ho-
 mo factus dicit hostiam et anti-
 malibus et oblationem de alijs
 rebus noluiisti, id est non placuerunt
 tibi, corpus autem quod pro om-
 nibus sacrificijs est, quia sine pec-
 cato aprasti mihi, id est aptum
 et idoneum dedisti uniendo mi-
 hi quod pro omnium redemptione
 valeat offerri. Ps. Persecuti
 sunt me inimici mei iniuste, quod
 non rapui tunc exolvebam dux
 scilicet pro debitis omnium suf-
 ficiens sacrificium in cruce of-
 ferebam. Tertia ratio mutan-
 di legis sacrificia est eorumque
 insufficientia, et hoc probatur
 a tribus, quia scilicet deo non
 placuerunt, quia peccata non
 abstulerunt et quia gratiam non
 contulerunt. De primo Dicit.
 vi. Holocausta vestra non sunt
 accepta, victimae vestre non pla-
 cuerunt mihi. Osee. vi. Dat.
 ix. Misericordiam volo et non
 sacrificium. De secundo Ps.
 Holocaustum et pro peccato non
 postulaui. Ro. iii. Ex operibus
 legis non iustificabitur omnis

caro coram deo Hebre. x. Im-
 possibile est sanguine hircorum
 et thaurorum auferri peccata. De
 tertio Ezech. xx. Dedit eis pre-
 cepta non bona et iudicia in quibus
 non viuent, precepta non
 bona, id est minus bona. Quasi
 scilicet ad sacrificia et ceremoni-
 alia in quibus non viuent, quia
 vitam gratie non conferebant
 Hebre. xii. Reprobatio quidem
 sit precedentis mandati propter
 infirmitatem eius et inutilitatem
 quasi propter eius sterilitatem,
 quia non conferebat gratiam.
 Tertia causa institutionis huius
 ius sacramenti est cibus homi-
 nis, cibus inquam medicinalis
 contra pomi mortiferi corru-
 ptionem, que causa prava ista
 est per primos parentes hu-
 mano generi ut esset incurabi-
 lis nisi subueniret medicina op-
 tima quam posset facere pruden-
 tia dei. Eccle. xxxviii. Altissimum
 de terra creauit medicinam, et
 de carne virginis, et vir pru-
 dens non abhorrebit eam. Am-
 bro. Corpus christi medicina
 spiritualis est que cum reueren-
 tia degustata sibi deuotos pu-
 rificat. Ad cognoscendum ne-
 cessitatis medicine corporis christi
 rationem sciendum quod serpens
 malignus infudit homini per

Sermo

venenum cibi venit triplicem
corruptionem, in animas scilicet
tenebras ignorantie, in carne
morbum prave concupiscentie,
et mortem utrobique. Contra
hoc est institutum corpus christi
sicut medicamentum tenebras ignorantie
illuminans, morbum concupiscentie
sanans, et mortem nostram
mortificans, propter hec
tria potest comparari triplici
dulci cibo et medicinali scilicet melli
propter primum, sicut propter secundum
et fructui vite propter tertium
De primo Prover. xxiiij
Comede fili mel quoniam bonum est.
mel corpus christi dulce
signat hoc bonum est, quia
tenebras mentis nostre illuminat.
p. Regu. xiiij. **Vidisti quod illuminati sunt oculi mei eo quod gustaverim paululum de melle.** ysa.
vij. **Suavum et mel manducabit omnis qui relictus fuerit.**
ut scilicet sciat reprobare malum
et eligere bonum. Ps. **Domine illuminati sunt oculi mei et salus mea.**
Item accedite ad eum et illuminati
erunt. De secundo Hier. xiiij.
Video sicut sicut bonos bonos valde, sicut bis dicte,
dulce corpus christi dei et hominis
signat. hec bis bone sunt
valde, quia mentem et carnem
a morbo prave concupiscentie sa-

nant. iij. Regu. xx. ysa. iussit afferi
massam ficorum, quia cum
posuisset super vlcus regis curatus
est, vlcus regis concupiscentia
est carnalis, massa ficorum corpus
christi continens dulcedinem multorum
bonorum ad medicinam malorum
desideriorum. De tertio Luce. i. **Benedictus fructus ventris tui corpus scilicet christi quod est fructus vite valens ad destructionem mortis gebenne et acquisitionem vite eterne.** Prover. iij. **Lignum vite est his qui appetunt eam scilicet sapientiam dei incarnatam.** Vnde
dicit Osee. xiiij. **Ero mors tua o mors.** Joh. vi. **Ego sum panis vivus qui de celo descendi. si quis manducaverit ex hoc pane vivet in eternum, et panis quem ego dabo caro mea est, pro mundi vita, qui manducat carnem meam et bibit meum sanguinem in me manet et ego in eo, et qui manducat me vivet propter me.** Hylarius. **Accepta carne domini et hausto sanguine id efficit ut nos in ipso et ipse in nobis sit.** Hec est ergo causa vite nostre
quod in nobis carnalibus pro carnem christi qui vera vita est manentem habemus, victuri pro eum ea
conditione qua vivit ipse per patrem qui in eo est Amen.

II

De prima causa institutiois
per se. Thema propriū de me-
moriam domini.

Sermo. ij.

Uenite comedite pa-
nem meum et bibite
vinum quod miscui
vobis. etc. Prover.
ix. Hīs verbis dominus nos
inuitat ad salutare convivium in
quo preparavit preciosum cibum
et potum, corpus et sanguinem
suum. Causam tuam tracta
ut in primo sermone. Prima
causa institutionis sacramenti
dominici corporis est memoria
saluatoris ut sicut per amorem
iniquitatis a domino recessimus,
sic per memoriale pietatis
redcamus. Circa memoriam
saluatoris tria possunt inquiri,
scilicet quid mali sequatur
si fuerit relicta. De quibus
sit habenda. Ad quod valeat
habita. Primo queritur quid
mali sequatur si memoria domini
fuerit relicta. Et dicendum quod
triplex, scilicet amissio divine
gratie, subiectio potestati dyaboli-
ce, magna deformitas culpe.
De primo Deutero. xxxij.
Deum qui te genuit dereliquisti
et oblitus es d. c. tui. Et ait.
Abscondam faciem meam ab
eis, id est subtraham gratiam, ubi

antez fons perit riuus arefcit.
Ysa. xviij. Eris deserta quia ob-
lita es dei saluatoris tui. Eccl.
ix. Gratie fatuorum effundentur.
De secundo p. Regum. xij. Obliti
sunt domini dei sui, et tradidit
eos in manu sifare, id est in
potestate diaboli Thobie. vi.
Qui coniugia ita suscipiunt ut
deum a se et a sua mente exclu-
dant in hos habet preteritum demo-
nium. De tertio Ro. p. Sicut non
probauerunt. id est noluerunt deum habere
in noticia tradidit illos in repro-
bum sensum ut faciunt ea que non
conueniunt, et hec hoc sepe fit vs-
que ad mortem. Ps. Non est deus in
conspectu eius iniquitate sunt vie
illi in omni tempore. Jobel. p. Copu-
truerunt iumenta in stercore suo.
id est in luxuria et in alijs vitijs
finiunt. Secundo queritur de quibus me-
moriam domini sit habenda. et dicendum
de tribus, de preterito, de presenti,
et de futuro. De preterito ut
nostri redemptoris qui per nimiam
caritatem a morte mala morte
sua nos liberavit. De presenti
ut omnium inspectoris qui per occul-
tam penam omnia nostra semper cer-
nit. De futuro ut iusti iudicis qui
per omnipotentiam suam omne prauum
incorrectum districte iudicabit.
De primo Treu. iij. Recordare
paupertatis mee et transgressiois.

Sermo

maxime humiliationis absinthij et fellis, id est amare passionis **Ezech. ix.** Signa thau super frontes viroz gementium et dolentium super cunctas abominationibus que fiunt in ciuitate hac. Thau figuram crucis id est passionis domini que semper est bonis in mente ferenda. **De secundo Ps.** Scitote quoniam dominus ipse est deus qui si memoretur quia dominus est deus, omnia implens, iudicis, presens, omnia videns. **Vinc ait.** Preuidebam dominus in conspectu meo semper. **Eccl. xxxix.** Opera omnis carnis coram domino et non est quicquam absconditum ab oculis eius. **Lantij.** En ipse stat post parietem nostrum, id est indurum parietem carnis nostre, prospiciens per cancellos, quia licet intus degens occultus a nobis videri non possit, tamen omnia nostra respicit. **De tertio ysa. xxx.** Ecce nomen domini venit de longinquo ardens furor eius et grauis ad portandum, ecce venit, id est attendite quia cito veniet ad districtum iudicium. **Mar. xij.** Vigilate quia nescitis qua hora dominus vester venturus sit. **Apocal. ix.** Vidi thronum magnum candidum et sedentes

super eum, id est semper ante oculos mentis habui dominum ut cito venientem ad districtum iudicium a cuius conspectu fuit terra et celus etc. et vidi mortuos, id est peccatores pusillos et magnos stantes in conspectu throni et libri aperti sunt et iudicati sunt mortui ex his que scripta erant in libris secundum opera eorum. id est siue comedit siue bibit, siue aliquid etc. de omnibus tribus sit. **Ps.** De mortua fecit mirabilia suorum misericors et miserator dominus escas dedit timensibus se, dominus dedit nobis escam secundum seipsum ad memoriam mirabilium preteritorum que nos redemit, presentium que omnia nostra respicit, futurorum que districte tandem iudicabit. **Tertio que** rit ad quod valeat habita memoria saluatoris. **Et dicendum ad tria.** Prime enim rei memoria, scilicet dominice passionis valet ad nostrum amorem christi inflammandum, secunde rei, scilicet continue istius ecclesie valet ad nos a peccato custodiendum, tertie rei memoria, scilicet districti iudicis valet ad excitandum nos ut preparemur in futurum iudicium, primum facit nos bonum diligere, secundum malum odire, tertium piculuz imminens precavere. **De primo Lu. xij.** Ignem veni mittere in terram etc. id est carnis amoris misit dominus in mundum beneficio passionis que si pic

recogitata fuerit amore magno cor accedit **Ps.** Concaluit cor meū intra me **zē.** **Ber.** Super oīa te reddit amabile mibi Iesu bone calix quē bibisti op^o redēptōis nre **Idē.** qnto p me dñs factus ē vilior tanto mibi fact^o est carior. **De scdo Prover.** viij. **T**imor dñi odit malum. timor in quā q̄ mēs sp̄ deum p̄sentē z oīa videntē attendit a pctō custodit. **Hinc etiaz dicit Eccl.** xxxiij. **D**is homo dicēs quis me videt tenebre circūdant me. non intelligit qm̄ omnia videt oculus dñi et expellit a se timorem dei. **Ezech.** viij. **C**erte vidisti fili hoīs q̄ seniores dom^o israel faciūt in tenebris. dicūt em̄ nō videt nos dñs. **Glosa.** Si dñm p̄sentem z omnia videntē z vindicantē semp cogitarem^{us} aut vir aut nunq̄ peccarem^{us}. **Boet^o.** magna nobis idicta est necessitas bene viuendi cū agam^{us} oīa añ oculos iudicis cuncta cernentis. **De tertio Exo.** xix. **V**ade ad populū sanctifica illos hodie z cras z sint parati in diem tertiu^m. die em̄ tertio descendet dñs corāz oī plebe. q̄si diceret. **V**ementote. qz dñs terribilit^{er} descēdet ad districtū iudiciū. z ideo estote parati in diē tertiu^m

Primus dies est nostre natiuitatis. **S**cds nre p̄uersatōnis. **T**ertius dies mortis vel aduē^t districti iudicis **Lu.** xij. **E**sto te pati. qz q̄ hora nō putatis si lius hoīs veniet. **I**n p̄paratione s̄ iudicij dñi debēt tria notari. scz **V**odus. p̄uidētia. lucrum. **V**odus p̄paratōnis est penitentiā d̄ peccatis agere. **P**rouidentia. p̄paratorū penā euadere. **L**ucz. tandē p̄parat^{us} vitā etiam possidere **De p̄mo Eccl.** xvij. **A**n̄te iudiciū para iusticiā tibi scz penitentiā agēdo. **M**ath. iij. **P**enitentiā agite appropinq̄bit em̄ regnū celoz. i. regni celestis iustū iudiciū. **J**obel. ij. **D**agn^o dies domini z terribil^{is} valde. q̄s sustiebit eū. nūc ḡ dicit dñs conuertimini ad me in toto corde vestro. q̄i diceret p̄parate vos ad diem dñi penitentiā agendo **De secundo Apo.** xvij. **E**xite d̄ illa populus me^{us} z ne participes sitis delictoz ei^{us} z de plagis ei^{us} nō accipietis. **E**xite d̄ babilone z cā. p̄parate vos ad iudiciū penitentiā agēdo z pctā mūdi nō faciēdo. et p̄ talē p̄uidentiā euadet^{is} eius penā. **Lu.** xij. **S**i sciret paterfamilias q̄ hora fur veniret. vigilaret vti qz et n̄ sineret pfodi domū suā.

Bermo

Glosa. Nesciente patrefamili
as domū fur p̄fodit, qz dum a
sui custodia spūs dormit ip̄o
misa mors canis hitaculū irrū
pit z aīam ad supplicia trahit,
furi autēz resisteret si vīgilarer,
qz aduētū iudicij occulte veniē
tem p̄cauēs iudicia penitēdo oc
curreret, z sic vniqz dormitiūz
id ē nō p̄paratoz penā euade
ret, De tertio **Math. xxv.** Cū
fatue virgines irent emere ve
nit sp̄sūs zc, cū fatue aīe non
parate irent emere ad soz dia
boli cū eua, vel cū dīna, vbi p̄
modica redant mīta bona, q
p̄parate crāt intrauerūt, cū sp̄o
so ad nuptias, ecce triplex lucz
p̄paratōnis ad iudiciū, scz pos
sessio celestis regni, societas a
mabilis sponsi, deliciae totū bo
ni. **Prīmū** notat ibi, intrauēit,
Secundū ibi, cū eo **Tertium**
ibi ad nuptias, De p̄mo **math.**
xxv. Venite bñdici posside
te paratū vobis regnū a cōsti
tutōe mōi, De secūdo, i, **Thes**
sal. iij. semp cū dño erim⁹ sine
q̄ nulli bñ et cū q̄ nulli male eē
poterit, **Joh. xvij.** P̄ q̄s dedi
sti mihi volo vt vbi ego sum z
ūli sint mecū, z videāt claritatē
meā quā dedisti mihi, De ter
tio **ysa. lxxij.** Gaudete cum ea
gaudio vniuersi q̄ luget, cū ea

id est cum bonoz dñm pacifi
ca z iocunda societate vt reple
amini ab vberibz solationis
cuius z delicijs affluatis ab oi
moda gloria eius, Amen.

De secunda cā institutōnis,
scz de sacrificio altaris thema
pprium, **Sermo. iij.**

Uenite comedite pa
nē meū, cām tuā zc,
vt in p̄mo sermone
placebit dño sacrifi
ciū iuda z hierusalē q̄si regē et
milicie, i. xpi z ecclie, **Gal. iij.**
Secda cā institutōis sacramē
ti dñici corpis ē sacrificiū alta
ris, vt haberet ecclesia ad cul
tum diuinūz mun⁹ offerre deo
sup oīa sacrificia p̄ciosum z ac
ceptū, Circa sacrificiū altaris
tria possūt notari scz forma of
ferendi, questio de sacrificio le
gali, z excellētia nostri sacrificij
De duobz p̄mis pōt hic dici, z
de tertio in sequēti, **Primo** est
notanda forma sacrificij, z hec
est triplex, **Prima** i oblationū
vetez p̄figuratōe, **Secūda** in
humane forme veritate, **Ter
cia** in panis z vini specie, **Prī
ma** est synagoge p̄modata sub
lege, **Secda** caritatē diuine ob
lata i cruce, **Tercia** fidelis aīe
p̄secrata i mēsa ecclie, **p̄ma** da

III

ta est in signū. secūda in p̄cium
 tercia ī solaciū. De p̄ma **Leui.**
iiij. Si ois turba israel p̄ igno
 rantiaz peccane. it offerat pro
 pctō suo vitulū. i. x̄pm diē glo.
 hoc autē nō erat in p̄sona sed ī
 figura. **Silt̄ Ezo. xij.** Agnus
 imaculatus quē occidebāt in
 pasca z cui⁹ carnes edebant fi
 gura x̄pi erat. vt d̄t **Grego.** De
 secūda forma **ysa. liij.** Sicut
 ouis ad occisiōez duct⁹ vulne
 rat⁹ est p̄pter iniquitates nostras
 oblat⁹ est qz ipse voluit. hoc p̄e
 fm formā hūanā in cruce **De**
bre. x. Sanctificati sum⁹ p̄ ob
 latōez corpis iesu x̄pi semel scz
 in cruce. **De tercia P̄s.** Tu es
 sacerdos fm ordinē melchise
 dech **Gen. xiiij.** Obtulit panē
 z vinū. sic x̄ps dat corp⁹ z san
 guinē suuz in sacrificio ecclesie
 sub panis z vini specie **Dat.**
xxvj. Accepit iesus panē z bñ
 dixit z ait. **Hoc ē corp⁹ meū.** et
 accipiens calicē. i. vas cū vino
 gr̄as egit dicēs. **Hic ē sanguis**
me⁹. **Sc̄do** notāda ē q̄stio d̄
 sacrificio legali. In q̄ tria sūt.
 Primo ī insufficiētiā q̄ ipo
 nit sacrificio legalib⁹ opponit.
Sc̄do z̄ictas soluit. **Tertio**
 cā sacrificij illi⁹ assignat. p̄mo
 ī insufficiētiā q̄ imponit lega
 lib⁹ sacrificijs scz q̄ deo n̄ pla

cuerunt z q̄ peccata nō ablu
 lerunt vt p̄batum est sup̄ in p̄
 mo sermōe fm illō **Hiere.** Ho
 locausta vestra non sunt acce
 pta. victimē vestre non placu
 erunt mihi z contraria similia
 sic opponit **Leuit. iij.** Si pec
 cauerit anima de populo ter
 re offerat capram immacula
 tam z adolebit eam sacerdos
 super altare in odore suanira
 tis domino z dimittet ei. ergo
 videtur q̄ vetus sacrificiū pla
 cuit deo z q̄ p̄pter hoc peccata
 dimisit. **Heb. ix.** Omnia pene
 in sanguine mundant fm legē
 id est p̄ sanguinez animalū sa
 crificatorū remittunt pctā deli
 quentiam. q̄ vt prius illa sacri
 ficia deo placuerunt z peccata
 dimiserunt. **Secundo** bonuz
 contraritas sic potest resolui.
In sacrificiādo tria semper fu
 erunt. scilicet. ipsum sacrifici
 um. persone offerētium. remis
 sio peccatorum **Sed** in singu
 lis istorum duo attendebātur
In sacrificio caro vel sanguis
 animalis offerebatur. **Et** pre
 terea aliud multo melius sc̄li
 cet res spiritualis que ibi figu
 rabatur. vt in agno vel vitu
 lo **Christus** saluator noster. in
 capra penitētia. in boue vita
 robusta z actia. i. aue sublinis

Sermo

z contēplatiua, z sic de ceteris
Itē p̄sone offerentū due fuerūt
spēs, qz alie digne, alie idigne.
Indigni erant q̄ illa sacrificia
carnalit̄ t̄m̄ attēdebant Digni
p̄o q̄ ea sp̄ualit̄ intendebāt z in
telligebāt, z i eis xpm̄ p̄figura
tum vel exp̄p̄cite vel implicite
credebant z fm̄ sp̄ualem illoꝝ
intellectū vitā suam regebant.
Itēz ibi erat remissio pctōꝝ, et
hoc q̄stū ad duo, scz q̄stū ad
penam, i. q̄stū ad quandā le
gis irregularitatē, vel q̄stū ad
culpam, i. p̄scientie maculam.
His vitiis facile soluunt̄ q̄ de
sacrificijs in scripturis sacris cō
traria dici vident̄. Solutio. re
uera em̄ illa sacrificia fm̄ se scz
opa opata id est carnes z san
guis hircoꝝ nō placebāt deo,
nec p̄pterea remissit̄ pctā q̄stū
ad culpā, i. p̄scie maculam, sed
t̄m̄ apud hoies remissa reputa
bantur q̄stū ad quandam le
gis penam. Unde cum in vno
loco apostolus dicit, Impossi
bile est sanguine hircoꝝ aufer
ri peccata. Et in alio, Via pe
ne in sanguine mūdant̄ fm̄ le
gem. Prīmū intelligendum est
q̄stū ad anime culpā, Secū
dū q̄stū ad carnis penam
Unde Heb. ix. Sanguis hir
coꝝ z thaurorū z cinis vitule

aspersus inquinatos sanctifi
cat ad emūdationēz carnis, Glo
sa. sanctificat, i. a pctō mundat
id est a pena legis ad emūda
tionē valēs nō anime sed carnis
Verūtamē illoꝝ sacrificia nō
fm̄ se vt dictum est, sed p̄pter fi
dem saluatoris quē in illis vē
turū z p̄ redēptionē mūdi pas
surū credebāt deo placebāt et
eis remissionē pctōꝝ z q̄stū ad
penā sup̄dictaz legis z q̄stū ad
culpā anime tribuebant, Gal. ii.
Ex opibz legi nō iustificabitur
hō nisi p̄ fidē iesu xpi, Heb. ix.
Fide plurimā hostiā abel quā
cayn obtulit deo plurimā, i. ac
ceptabiliorē z plus sibi valen
tem, Intellexit em̄ z credidit i
agno quē deo obtulit hostiam
meliorē, i. saluatorem qd̄ nō ca
yn z ceteri idigni, Gen. iij. Re
sperit dñs ad abel zc, Tercō
causa institutōis legalū sacri
ficioꝝ assignāda, cū em̄ a deo i
stituta sint qui sine cā nihil fa
cit z t̄m̄ vt supra p̄batū est in p̄
mo sermone mutanda erāt q̄ri
potest cā institutōnis eoz, Ad
hoc breuiter dicendū q̄ licet p̄
se nō valuerūt ad remissionēz
culpe, t̄m̄ multum vtilia fuerūt
ad doctrinā sapiētie, data sūt
q̄ppe seruis ad t̄ps tanq̄ signa
reꝝ melioꝝ, z q̄i parvulis tāq̄

III

caracteres librorum. in quorum p/
 prietatibus et modulis offerendi
 p/icerent in disciplina et fidei
 ut adepti vera scia p/iteretur
 elementa, et collata veritate ces
 sarent umbrae et signa. **Dei. xi.**
Ponite yba mea in cordibus ve
 stris et suspendite ea p/ signo in
 manibus et scribite ea in postibus
 et ianuis, scz sacrificia, ut oves
 boues et homi, q/si literas puu
 loz in q/b multa bona sunt di
 scenda, et sunt p/cipue tria, scz si
 des saluatoris, forma de mori
 bus, spes de celestibus. **Primum**
 poterat discere in sacrificijs oui
 um, secundum in sacrificijs tau
 roz, tertium in sacrificijs aialiu
 extra castra combustoz. **De primo**
Ysa. liij. Sic omnis ad occasioez
 duces, et liuore ei? sanati sum?.
 cu? g? omnis offerebat poterat d?
 vera fide tria discere. s. saluato
 ris innocentia, in passioe eius
 mansuetudine, huius generis
 p/ mortem xpi redemptionez. **De**
secundo Dan. iij. In spu? huius
 tatis et in anio? cōtrito suscipia
 mur, sicut in holocausto arietis
 et thauror, cu? g? cornuta aialia
 in holocaustu, i. p/ ardore ignis
 in cinere redigeda offerebant.
 poterant de bonis moribus tria
 discere, scz vt de moribus vicijs
 virtute resisteret, dei et proximi
 amore arderent, cordis et cor
 poris huiusmodi in oibus p/serua
 rent. **De tertio Leui. iij.** **Heb.**
ca. Quoz animaliu inferet san
 guis p/ p/cto in sancta sanctoru
 p/ pontifice, hoz corpa cremā
 tur extra castra, sanguis aialiu
 significat aias iustoz. **Cū** hec
 fiebant poterant tria discere d?
 spe celestis glorie obtinende, q?
 sunt penitentia viuētū, salua
 toris officiu, beatoru suffragiu.
Primum discim? in eo q? corpa
 illa extra castra cremabant, qz
 ibi corpa cremari est fideles ex
 tra delicias et voluptates secu
 li penitentia agere. **Secundum**
 discim? in eo q? sanguis illoru
 p/ pontificem inferebat in san
 cta sanctoru, qz hoc est iustoz
 post hac vita bñficio xpi assu
 mi in celum. **Tertium** discimus
 in eo q? sanguis p/ pontificem in
 sancta delatus valuit ad redē
 ptionem peccatoru hoim viuoz
 rum, quia hoc est animas bea
 torum iam per christum in ce
 lo subleuatas intercedere pro
 peccatis exulum adhuc in mū
 do relictoz. **De primo. ij.** **Thi.**
mo. ij. **Fidelis** sermo, na si co
 mortui sumus scz agendo pe
 nitentiam et cōueniem? recipi
 endo vitam eternam si sustine
 bimus et conregnabim?. **Ro.**

Sermo

viij. Ad sunt cōdigne passio-
nes huius t̄pis ad futurā glo-
riā q̄ reuelabit̄ in nobis. Ecce
q̄ penitentiā agere mala ī hoc
mundo sustinere valet ad spes
obtinendam celestis glorie.
De secundo Job. xiiij. Iteruz
venio z accipiā vos ad meip-
sum. Ecce q̄ diuic pietatis of-
ficiū valet ad spem celestium.
Lant. y. dicunt b̄ti Duo abijt
dilectus m̄ o pulcerrima mu-
lierū. Rūdens brā p̄go. yj. Di-
lectus me^o descēdit in oritū su-
um ad aurcolā aromatiū vt pa-
scat̄ in oris z lilia colligat. id ē
castas aīas d̄ mōdo assumat et
ad celestia pducat. De tertio
Dsc. ij. Ego exaudīā celos et
illī exaudient terrā. i. sanctorū
p̄abz q̄ sunt in celis saluantur
habitantes in terris. Ecce q̄
orōnes b̄tōz valent ad spes ce-
lestium Apoca. viij. Ascendit
fumus incensozum de oratiōi-
bus sanctorū de manu angeli
coram deo. quia scz sancti offe-
rūt orōnes p nobis xp̄o z xp̄s
p̄i suo vt pctōz remissionē re-
cipiam^o z ad eoz beatā pueni-
amus societatem Amen

De tertio circa sacrificiū no-
tando scz de sacrificiū nostri ex-
cellentia. Thema p̄prium.

Sermo. iij.
Uenite comedite pa-
nem meū. et causaz
niam. zc. vt in p̄mo
sermone. Dicto iaz
supra de duobus circa altaris
sacrificiū notādis. hic de ter-
cio est dicendū. Tertio ḡ notā-
da ē n̄ri sacrificij scz corpis xp̄i
excellētia q̄ precellit oīa legis
sacrificia triplia rōne. s. bone-
statis. dignitatis z virtutis. Ra-
tione honestatis q̄ ad seculum
dignitatis q̄ ad deū. virtutis q̄
ad sue bonitatis effectū. P̄rio
excellit sacrificiū nostrū. cetera
rōne honestatis quod pbat̄ a
tribz. ab exteriori specie. a vir-
ginali origine. a sp̄uali dulce-
dine. P̄rio pbat̄ honestas hu-
iusmodi ab exteriori specie. q̄a
sub nulla alia q̄litate tibi pos-
set tam munde tā pulcre tā ho-
neste mīstrari sicut sub sp̄e pa-
nis z vini. nō em̄ sequunt̄ bec
incōuenientia mītra que seque-
bantur illa cruenta legis sacri-
ficia. Prouer. xvij. Melior est
buccella sicca cū gaudio q̄ do-
mus plena viciniis cū iurgio
Buccella sicca ē sacrificiū no-
strū sub mōda specie p̄is et ho-
nesta. Zach. sc. Quid bonus et
qd pulcr̄ ei^o nisi frumētū electo-
rū z vinū germinans p̄gines.

IIII

Secundo probat honestas eius a virginali origine, multum enim commendat eius honestatem quod a nulla corruptioe, sed a originali flore suscipit originem Ecclesiam xxiiij. Flores mei fructus honoris et honestatis quasi flores pudicie mee et virginitatis quasi sunt in fructu nobilissime et honestissime plis exigitate matris, Cant. iij. Egredimini et videte filie syon regem salomonem in dyademate qui coronavit eum matris sua. Glo. Egredimini ab ignorantia infidelitatis et videte regem christum in dyademate, id est in carne, qui coronavit eum matris sua. s. Maria, id est honestavit in hoc quod est virgo non deturpata ut alie mulieres sorde originalis peccati. Tertio probat honestas sacrificii nostri a spirituali dulcedine quam cunctos christianos trahit ad se, ut ei dicitur Tulius, honestus est quod sua vi nos ad se trahit et allicit, ut scilicet res pretiosa, matris vero talis que abundat dulcedine pietatis, et talis res est sacrificium domini corporis Ecclesiam xliij. Memoria ioseph in compositione odoris facta, opus pigmentarium, memoria ioseph est memoriale saluatoris, vel sacrificii altaris. Hoc factum est opere spiritus sancti ex preciosis speciebus divinitatis et humanitatis sue ut suavissime honestas et pietatis odore

ad se trahat fideles ecclesie Cant. i. Oleum effusum nomen tuum, id est adolescentule dilexerunt te, trahere me post te currem in odore vngentorum tuorum, hinc omnes qui vere credunt ob spem gratie et devotionis ad hoc sacrificium videndum et orandum ad ecclesiam frequenter et ferventer accurrunt. Secundo excellit sacrificium nostrum, cetera ratione dignitatis, quod probat a tribus preciosis rebus ex quibus consistit, scilicet ex carne christi mundissima anima inuisibilissima, deitate altissima, Hec tria in agno pascale figurata sunt in nostro sacrificio pre futura, Exodi. xij. Caput agni cum pedibus eius et intestinis vocabitis, caput agni significat christi divinitatem, intestina animam, pedes carnem, Sap. viij. Puer erat ingeniosus, id est filius dei sapientia plenus, et possedit animam bonam, id est venit ad corpus incoincidentem. Ecce in christo deus anima et corpus, propter hec tria dicimus, Ave sal mundi, subum patris hostia vera vna caro, deitas integra, verus homo ex carne scilicet et anima. Propter tante dignitatis excellentiam habet sacrificium nostrum triplices pre ceteris prerogativas. Deo semel est acceptum, angelis reverendum, hominibus adorandum, Primum est propter animam iustam,

Bermo

Secundū ppter carnem mun-
dam Tertiu ppter deitātē sum-
mam De pmo **Mal. iij.** Pla-
cebit dño sacrificiū iuda. i. chri-
sti iusti regis. De quo iuda rex
mens et ecce rex tuus venit u-
bi iustus et saluator. sacrificiū
ergo iuda dño placet. quia cor-
pus xpi oblatum deus p̄ ap-
probat. in q̄ scz se maxime hūi-
lianit vsqz ad mortē patri obe-
diendo. et de dyabolo triūphā-
do. et genus humanū redimē-
do. **Ecd. xxxv.** Sacrificiū iu-
sti acceptū est et odor suauita-
tis in cōspectu altissimi. De se-
cundo **Hant. xxiiij.** vbi cū qz
fuerit corpus ibi congregabunt
et aqle. i. sancti angeli. **Leo pa-
pa.** Circa corpus dñi aqle sūt
q̄ spūalibus glis circūuolant.
verum sancti angeli spūs mū-
di mundiciā amātes. mūdum
corpus dñi venerantes. et pre-
sentes fideles ptegentes. **Gre.**
Quis fidelū dubium habere
possit in ipsa imolatōnis hora
celos aperiri in illo xpi mūste-
rio angeloz adesse choros. sū-
ma et ima sociari. De tertio p̄
Adorate scabellū pedū eius q̄
niam sanctū est. ysa lxxj. dicit ter-
ra scabellū dei. et signat carnes
xpi que originaliter d̄ terra est
hec ē nobis adorāda. qz sancta

quia deo vnita. **Aug.** Scien-
dū qz in xpo terra est. i. caro q̄
sine impietate adorā. qz a ver-
bo dei assumpta. q̄ em̄ adorāt
nō terram intuet sed illum po-
tius cuius scabellū est. p̄t̄ que
adorāt. **Itē Aug.** Dicūt here-
tici **Quid** est qz carnē eius quā
creaturam esse nō negas. siml̄
cum diuinitate adoras. et ei nō
minus q̄ diuinitati deseras.
Respondeo. Dñicam carnem
imo p̄fectā in xpo hūanitatē
ideo adoro. qz a diuinitate su-
scēpta et diuinitati in vnitate p-
sone est vnita. si hōiem sepaue-
ris a deo illi nec credo nec ser-
uio. velut si q̄s purpurā vel dy-
adema regis p se iacens inue-
niat. nunq̄d ea adorabit. cum
ea p̄ rex fuerit indutus. picu-
lum mortis incurrit si ea cū re-
ge q̄s adorare contempserit.
Hic etiā in xpo dño hūanita-
tem nō solā vel nudam sed di-
uinitati vnitā scz vnum filium
dei verū deū et verū hōiem si q̄s
adorare p̄tēpserit eternalit̄ mo-
riet. **Alexā. papa.** Nihil in sa-
crificijs mal̄ ē p̄t̄ q̄s corp⁹ et
sanguis xpi. Et sic hec oblatio
potior ē ceteris. ita potior excoli et
venerari debet. q̄a ḡ iestimabi-
lit̄ melior ē ceteris. qz deo vnita
maxie debēt venerari. et docē

di sunt parurli xpianoꝝ eā re
uerēter adorare. Tertio excel
lit sacrificiū nostrū cetera ratō
ne virtutis. i. p effectū sue bo
nitatis. Habet em̄ triplices bo
num actū in triplici statu fide
liū. s. in h̄ mūdo, in purgatorio
in celo. In p̄mo statu pctā q̄ti
diana relaxat, in secūdo penas
grauē alleviat, in tertio gaudi
um magnū generat. Hinc ē q̄
triplices misse celebrari solent
scz. p salute viuoꝝ, p req̄e d̄fun
ctoꝝ, 7 p gl̄ia b̄toꝝ. Hinc ē etiā
q̄ hostia sacra sacerdot̄ i tres
partes frangit vt virtus sacri
ficii corpis d̄ni i p̄dicto tripli
ci statu fidelium valere demō
stretur. De p̄mo Leui. v. Ani
ma q̄ peccauerit p ignorantia
offerat arietem immaculatum, i.
christum dicit glo. Hinc canit
ecclesia. Agnus dei qui tollis
peccata mundi. Grego. Domi
nus dedit nobis sacramentū
salutis, vt qz q̄tidie peccamus
7 ille iam p nobis mori nō pō
test, p hoc sacramentū remissi
onē p̄sequimur. De secūdo Le
ui. xvij. Dedit vobis sanguieꝝ
vt sup altare in eo expietis pro
aniabus vestris et sanguis pro
anime piaculo sit, et ideo caro
7 sanguis christi recte ab eccle
sia pro animabus defunctorū

offerunt, vt a pena purgatorij
q̄ pro residuo penitentie sue li
gati sunt absoluant. Augusti
Orationibz et elemosinis san
cte ecclesie et sacrificio salutari
non est dubiū defunctorū ani
mas releuari, vt cum eis mise
ricordius agatur a domino q̄s
eoz peccata meruerunt in hoc
mundo De tertio Leui. x. Pe
ctusculum q̄qz quod oblatum
est edetis in loco mundissimo
tu 7 filij tui ac filie tecuz, pectu
sculum qd̄ scz optinum 7 dul
cissimum est animalium signat
dulcedineꝝ corpis christi in q̄s
tum comedit in loco mundissi
mo, i. in q̄stum delectat beatos
in eo qz plurimum gaudent et
congratulant̄ in hoc sacrificio
de memoria sue redemptionis
de aspectu nostre salutis, de ad
miratione diuine bonitatis, vel
certe pectusculum comeditur
in loco mundissimo, quia dul
cedineꝝ corporis domini q̄ hic
pascimur in velamine 7 sacra
mento ea fruuntur beati visio
ne manifesta in celo. Apoca. ij
Vinceti dabo māna absco
ditum, infra dicit glosa, meip
sum qui sum panis viuus qd̄
celo descendi, quod manna et
si nunc manet absconditū tūc
erit manifestū habens omnis

Bermo

saporis delectamentū. Hinc di-
cit, complenda pficiant in no-
bis domine sacramēta qđ cō-
tinent, vt que nunc spē gerim⁹
rerum veritate capiam⁹. i. cor-
pore christi manifesta visione
videamus, vř pfruamur, fm il-
lud qui diligit me diliget a pa-
tre meo et ego diligam eum et
manifestabo ei meipsum et in il-
la dñi visione erit nobis om̄is
boni plena fruitio. **Ps̄.** Adim-
plebis me leticia cū vultu tuo
z satior cum apparuerit glo-
ria tua. Amen

De tertia causa institutionis
vt sit cibus hominis ratōe di-
uine liberalitatis **Thema** pro-
prium,

Sermo, v.

Uenite comedite pa-
nem meū, z cām tu-
am. zc. vt in primo
sermōe, Caro mea
vere est cibus Joh. vi. id ē ca-
ro dei verbum icarnatum ve-
re est cibus hominis. Tertia
causa institutionis sacramen-
ti dominici corpis est cibus ho-
minis vt non solum habeam⁹
in hoc memoriā saluatoris et sa-
crificium altaris. De q̄bus su-
pra dictum est, sed etiam ad ci-
bum hominis totius valens
scz ante z corpori. Circa hoc

qđ dñs dat corpus suum in ci-
bum homini potest triplex sa-
pientie dei ratio assignari, scilicet
diuine liberalitatis magni-
tudo, hūane nature corruptio
z eiusdem nature conditio De
p̄ma ratioe potest hic dici et d̄
alijs in sequenti. **Prima** ratio
sapientie dei qđ dat homini cor-
pus suum in cibum est diuine
liberalitatis magnitudo, cum
em̄ summe bonus sit, summa
eū liberalitas decebat, sed nul-
la hac maior eē pōt vt iā p̄ba-
bit, qđ hāc eū h̄re oportebat, p̄-
bat autē liberalitas diuine bo-
nitatis maxia esse in hoc facto
q̄stū ad tria. **Pr̄io** q̄stus ad ma-
gnificentia doni. **Sec̄do** q̄stus
ad nobilitatē dantis. **Tertio** q̄-
stū ad vtilitatē accipientis. **Pr̄io**
p̄bat in hoc facto maxia libe-
ralitas dei q̄stū ad magnificen-
tia doni. qz largitor oim bono-
rū in h̄ sacro dat seipm. z h̄ lar-
gissime. qz p̄p̄riū corp⁹ i cibum
fm qđ d̄r Accipite et comedite
h̄ est corp⁹ meū. Hic autē sum⁹
z sup̄fluentissim⁹ q̄dus est diuine
largitatis q̄stū ad donus. Hinc
qđ qđā p̄poni p̄nt diuine libe-
ralitatis q̄bus largit⁹ est hōi bo-
na sua. z sic patebit qđ iste sit sū-
mus. **Pr̄im⁹** q̄dus liberalitatis
dei, qđ largit⁹ ē hōi celū et terram

et oēs irrōnables creaturas ad
seruendū. **Eccl̄i. xvij.** Deus de
terra creauit hoīem ⁊ dedit illi
pr̄ates eoz q̄ sunt sup terrā. **Ge
ne. i.** Faciamus hoīes ad ima
ginē ⁊ similitudinē nostrā ⁊ presit
vniuerse creature. Hinc celus
⁊ terra ⁊ oīa q̄ in eis sunt serui
unt hoī. **Deut. iij.** Solē ⁊ lu
nā ⁊ oīa astra celi creauit dñs
de⁹ in misterii cūct⁹ g. nibus
Mat. v. De⁹ solem suū facit
ori sup bonos ⁊ malos ⁊ plu
it sup iustos ⁊ iniustos. **Act. xij**
Et qdē de⁹ nō sine testimonio
semetipm reliq̄t bñfaciens de
celo dans pluuias ⁊ tpa fructi
fera iplens cibo ⁊ leticia corda
nr̄a. nō sine testimonio se reli
q̄t bñfaciēs. i. p bñficia et crea
turas se deū ⁊ liberalē testat⁹ ē
Ps. Quid est hō q̄ memor es
eius ⁊ constituit eū sup op. ma
tuaz. **Secūdus** ḡdus q̄ largi
tus ē homī illas nobilissimas
creas rōnabiles supcelestes
i. sc̄tōs angelos ad mīstrādus
Heb. j. Oēs sunt admīstrato
rij spūs in mōm missi p̄t̄ eos
q̄ hereditatem capiūt salutis.
Mat. xvij. Angeli eoz sp̄ vi
dent faciē patris. angeli dicun
tur puuloz qz vnicuiqz a nati
uitate dat⁹ ē angelus ad mīste
riū. Hinc legunt̄ homibz sepe

obsequia impendisse et faciē
adhuc q̄tidie peccatores con
uertendo. multos a malis de
fendendo. iustos ad celos de
ducēdo. **Ezo. xij.** Ecce mitto
angelū meum q̄ p̄cedat te ⁊ cu
stodiat in via et introducat ad
locū quez panū. p̄cedet te lumē
virtutū ostendendo custodiet
in via in igne purgatorij defē
dendo ⁊ introducet te ad sedē
regni celest⁹ p̄ducendo **Terū⁹**
grad⁹ q̄ largit⁹ ē de⁹ hoī seipm.
Lu. i. Bñdictus dñs deus is
rael. qz vi. ⁊ fec̄ re. ple. sue. **Ius**
iurandū qd̄ iurauit ad abraas
patrē nr̄m da. se nob. **Et** dedit
seipm mltis modis. **P̄mo** i so
ciū nr̄e pegrinatōis. **Baruch.**
ij. Hic est dominus deus no
ster q̄ adinuenit oēm viam di
scipline ⁊ tradidit illam iacob
puero suo et israel dilecto suo
post hec in terris visus est ⁊ cū
hoībus p̄uersat⁹ ē. q̄si diceret
quia deus fecerat homini viā
pegrinatōis dans mandata
bone p̄uersatōis ne viā homī
videret grauis factus est de⁹
homo ⁊ p hoc socius vie et pe
grinationis **Lu. viij.** Iter fa
ciebat iesus per ciuitates et ca
stella predicans ⁊ euāgelizans
regnoz dei ⁊ duodecim cum il
lo ⁊ mulieres que erant curate.

Sermo

a spiritibus imundis et infirmis
taibus, et maria magdalene et io
banna et susanna et alie multe, et
turba multa uenit ad eum et
vere bonus dedit se in bonum
socium, quia socios uie lassos uer-
bis optimis confortauit, picitatis
liberauit, infirmos curauit
mortuos suscitauit. Quartus
gradus quod dedit se in seruum no-
stre necessitatis, **Phil. ii.** Chri-
stus exinanit semetipsum for-
ma serui accipiens, hinc suten-
tem potauit, esurientem pauit
pedes discipulorum lauit. **Dat.**
xx. Filius hominis non uenit mi-
nistrari sed ministrare. **Lu. xxii.**
Ego in medio uestrum sum sicut
qui ministrat. Quintus gradus est
quod dedit se in precium nostre redem-
ptionis, **Eph. v.** Christus di-
lexit nos et tradidit semetipsum
pro nobis hostiam et oblationem deo
in odorem suauitatis, **Matth.**
xx. Filius hominis uenit animam su-
am dare redemptionem pro multis.
Sextus gradus et summus li-
beralitatatis domini est quod dat ho-
mini corpus suum in cibum **Osee**
xj. Ego quasi nutricia effraym et
declinaui ad eum ut uesceret.
Joh. vi. Panis quem ego dabo
caro mea est pro mundi uita. Bre-
gorius. Bonus pastor dominus ani-
mam suam pro ouibus posuit, ut in sa-

cramento nostro corpus suum et
sanguinem uerteret et oues que se re-
demerat carnis sue alimenter. sa-
tiaret, et in hoc est expressio sum-
me largitatis et precipui amoris
Dignum enim est dare se in soci-
um peregrinationis et in seruum ne-
cessitatis, et maius in precium re-
demptionis Tale tamen donum ad-
huc est in separatione et remotioe
ab eo cui datur, sed quod datur in ci-
bum, datur non ad separationem ali-
quam sed ad omnimodam unionem.
uniunt enim in unitate corporis ci-
bus et sumens cibum, **Joh. vi.**
Qui manducat meam carnem et
bibit meum sanguinem in me ma-
net et ego in eo, Et sic apparet
in tali dono superfluentissima
largitas diuine bonitatis Se-
cundo probatur in hoc facto maxi-
ma liberalitas dei quoniam ad no-
bilitatem dantis que tam excel-
lens est in hoc sacramento ut
corpus suum largiat diffuse et
late, quia non solum dat illud
dignis et amicis, uerum non sub-
trahit indignis malignis et ini-
micis. **Ps.** Appropriant super
me peccatores ut edant carnes
meas, Qui enim permisit se mali-
gnorum manibus semel crucifigi pro
mittit se quotidie sceleratorum
manibus tractari, et imundorum
ac inimicorum dentibus in sacra

V

mēto lacerari. Hinc hosti suo
 ⁊ traditori inde dicitur in cena
 cum alijs discipulis suis cor-
 pus suum dedisse, veritatē em̄
 sue p̄sentie ad instar solis oriri
 facit sup̄ bonos ⁊ malos exhibens
 se in hoc mundo dignis
 ⁊ indignis, licet nō ab oīb; ef-
 fectus suscipiat equalis. Nam
 dignus effectum suscipit boni-
 tatis dei, indignus severitatis
 sicut oculus eger positus in so-
 lem lucem suscipit nō ad dele-
 ctationem sed ad turbationes
 sic peccator et inimicus susci-
 pit q̄dem verum corp⁹ dñi nō
 ad salutem sed ad damnationes
Verū tamen in hoc apparet sū-
 mus gradus liberalitatis dei
 q̄stum ad nobilitatē dant, ma-
 gnum em̄ est dare magna do-
 na primis ⁊ amicis, magnum
 seruis et ancillis, maius autē
 ignotis ⁊ peregrinis, sed maxi-
 mum inimicis. Hinc arguunt
 magne ingratitudis. Job. xix.
Quare me psequimini sic de-
 et carnibus meis saturamini,
Ro. ij. **A**n diuicias bonitatis
 dei ⁊ patientie et longanimita-
 tis contemnitis. Ignoras quo-
 niam benignitas dei ad peni-
 tentiam te adducit, copiosa bo-
 nitas ⁊ benignitas dei est libe-
 ralitas nobilitas eius qui ini-

micis et contra eum peccanti-
 bus multa bona facit, maxime
 cum tales corpus suum sume-
 re p̄mittit vt tanta liberalitate
 eos conuertat. **T**ertio p̄batur
 in hoc facto maxima liberali-
 tas dei q̄stum ad vtilitatem ac-
 cipientis, quia in hoc sacramē-
 to digne suscipiens efficitur dei
 formis, i. per gratiam bonitatis,
 siue per imaginem imitacionis
 deo quodāmodo similis. Jo.
 j. Quotquot autē receperunt
 eum dedit eis potestates filios
 dei fieri, id est p̄ gratiam boni-
 tatis deo similes. **A**mb. **Q**uia
 dominus iesus cōsors est diuini-
 tatis ⁊ corporis, ⁊ tu qui ac-
 cipis carnem eius diuine sub-
 stantie in illo participas alimē-
 to **D**iuina substantia bonitas
 est. **I**n hoc ergo alimento diuini-
 ne substantie participare est assi-
 mulari per gratiā bonitati di-
 uine. **P**rouer. xij. **Q**ui bon⁹ est
 hauriet sibi gratias a domino.
Gratia igitur est influentia diuine
 bonitatis in animā per quam
 assimilata deo fit ei grata ⁊ vi-
 te eterne digna, non ergo suffi-
 cit liberalitati diuine q̄ in hoc
 cibo intellectū illuminat q̄ af-
 fectum sanat q̄ memoriā dele-
 ctat q̄ totum hominē in bono
 confortat q̄ corpori suo multi-

Sermo

co associat quin in super vt di-
ctum est deo simile faciat et iste
gradus summus est et supflue-
ntissimus diuine largitatis. Quis
ad utilitatem accipietis. nemo
enim potest creaturam ad mai-
or promouere quam quod assumitur suo
creatori in presenti scilicet per gra-
tiam et in futuro per gloriam. ij.
Lhoz. ix. Gratias deo ago su-
per inenarrabili dono eius. Amen.

Secunda ratio de qua su-
pra qua dominus dat corpus suum
in cibum.

Sermo sextus.

Uenite comedite pa-
nem meum, et cau-
sam tuam etc. vt in p-
mo sermone. Secun-
da ratio sapientie dei qua dominus
dat homini corpus. scilicet in cibum est
humane nature corruptio quam hu-
ius cibi exigebat medicamentum.
Et hoc quantum ad tria. Primo
quantum ad congruam curationis
inchoationem. Secundo quantum
ad integram corruptionis curatio-
nem. Tertio quantum ad firmam
sanitatis conseruationem. Primum
humane nature corruptio exi-
gebat talem cibum quantum ad con-
gruam curationis inchoatio-
nem. quod sicut initium corruptio-

nis et mortis cepit a cibo a me-
dico vel per medicum veniro scilicet
a ligno scientie boni et mali. sic
initium iustificationis et vite in-
cipere debuit a cibo per eundem
medicum persuadendo. scilicet a ver-
bo ligno vite id est a corpore do-
minico. De primo Genes. ij.
De ligno scientie boni et mali
ne comedas. in quacumque enim
die comederis ex eo morte mo-
rieris. De secundo Joh. vi. Si
si manducaueritis carnem filii ho-
minis et biberitis eius sangui-
nem. non habebitis vitam in vo-
bis. Secundo humane na-
ture corruptio exigebat corpus
domini in cibum quantum ad in-
tegram corruptionis curatio-
nem. Serpens enim malignus
infudit homini per venenum po-
mi veni triplicem corruptionem
scilicet in anima tenebras igno-
rantie. in carne morbum pra-
ue concupiscentie. et mortem vtro-
bique. Genes. ij. Serpens de-
cepit me. De primo Ps. Ho-
mo cum in honore esset non in-
tellexit compansus est iumentis
insipientibus. Genes. i. Tene-
bre erant super faciem abyssi. scilicet
ignorantie super faciem huma-
ni cordis ex diabolica decepti-
one. De secundo Sal. v. Caro
concupiscit aduersus spiritum.

VI

Roma. vii. Video aliam legē in membris meis repugnantē legi mentis mee. Lex in membris est morbus concupiscentie mouens membra ad actus malicie. De tertio Sap. ii. Inuidia diaboli introiuit mors in orbem terre De omnibus Augustinus. Si angelus de proprio pluēs in paradiso non esset audire non precipitaremur in mortem. Sed venit de celo lapsus serpens factus et emisit venenum de proprio locutus est de suo gustate et eritis sicut dii. Et illi appetētes quod non erant amiserunt quod acceperant, scilicet intelligentiaz vite iusticiam, nō moriēdi possibilitatem. Quia igitur diabolus per cibum venenosum triplicem corruptionem infuderat necesse fuit ad integram curationem vt medicus et saluator noster cibum medicinales contra hec tria daret, et hoc est corpus suum, quod pie recipientium ignorantie tenebras illuminat, morbum prauę concupiscentie sanat et mortem destruendo triumphat. De primo Ps. Dominus illuminatio mea et salus mea, accedite ad eum et illuminamini, corpus enim christi est verbū dei

id est vera lux in carne humana quasi in lucerna qua illuminatur fidelis anima. De secundo Psalmista. Pluit illis manna ad manducandum. Exodi xvi. Hanc ros iacuit in similitudine pruinę super terram. Panis ergo celestis in similitudine pluuie rosis et pruinę apparebat, quia corpus domini a furore concupiscentie prauę refrigerat. De tertio Johānis sexto, Patres vestri manducauerunt māna in deserto et mortui sunt. Hic est panis de celo descendens, vt si quis ex ipso manducauerit non morietur, et sic cibus iste mortem eternā destruit. Tertio humane nature corruptio exigit corpus domini in cibum quātum ad firmam conseruationem sanitatis. Quidam enim ad tempus de peccatis componuntur et quodammodo curantur, sed tempore temptationis per reciduum iterum corrumpuntur. Psalmista. Putruerunt et corrupte sunt cicatrices mee a facie mea. Ad conseruationē autē sanitatis anie. et ad incorruptionem bone vite valet cibus iste Canticoꝝ primo. Fasciculus mire dilecti mei mihi in vbera mea comorabit. Sic enī

Sermo

mirra icorrupta seruat corpo-
ra sic corpus domini pie sum-
ptum corda, **Amb.** Considera
vtrū pstantior sit panis angelo-
rū. i. māna iudeoz, an corpus
xpi. illud corruptioi obnoxū.
hoc ab oi corruptōe alienum.
z quicūq; religioſe gustauerit
corruptionē sentire nō poterit
Tertio. ratio sapientie di qua
dominus dat homini corpus
suū in cibū est humane nature
conditio. q̄ rationalis creatu-
ra est z corpori cōiuncta. **Rati-**
onalis creatura pōt tribū mo-
dis considerari. z fm hoc indi-
get cibo triplici. **Primo** consi-
derat rationalis creatura fm
id q̄ est incorporea z pure spi-
ritual vt natura angelica. **Se-**
cundo modo vt est corpi con-
iuncta sicut dissimilis dissimi-
li. spiritus carni. **Tertio** modo
fm q̄ ille due nature scz corp⁹
z anima in singulis psonis ho-
minum sunt familiari. societa-
te z miro amore pūcte **Sed**
quocūq; mō istoz triū p̄sidere
tur rōnal creatūa fm cōditionē
suā cōuenienti indiget alimē-
tia. **Primo** em̄ mō considera-
ta scz fm q̄ est incorporea z pu-
re spūalis vt nasa angelica fm
conditionē suaz erigit p qd̄ vi-
uat z subsistat. alimentū. s. ver-

bum dei eternum fm se incor-
poreum. quod est eterna dei sa-
pientia **Thobie. xij.** Ego cibo
inuisibili z potu qui ab homi-
nibus videri non potest vtor.
Prover. iij. **Ecd. i.** Lignus vi-
te est sapientia dei z fons sapi-
entie verbum dei in excelsis re-
ficiēs scz angelos in celis. **Se-**
cundo modo cōsiderata ratio-
nalis creatura vt est corpi con-
iuncta sicut dissimilis dissimi-
li. spūs carni. p̄ciosum vili fm
conditionē vtriusq; nature. in-
diger vtroq; cibo sibi cōueniē-
ti sed dissimili. quia spūs spūa-
li ad modum angeli. corp⁹ cor-
porali ad modum bruti. **De p-**
mo p̄s. Panem angeloz mā-
ducauit homo. **1. Cor. x.** Pa-
tres nostri omnes eandē escāz
spūalē manducauerūt. **Sap.**
ix. Si quis erat consumat⁹ in-
ter filios hoīm si ab illo effuge-
rit sapientia tua in nihilum cō-
putabitur. quasi qui spirituali
cibo qui est dei sapientia caru-
erit a vita spirituali d̄ficiet. **Ec-**
desi. xv. Libauit eum pane vi-
te z intellectus. z aqua sapien-
tie salutaris potauit eum **De**
secundo. ij. **Regū. xij.** Pauper
quidam habebat ouiculam d̄
de pane illius comedens. **Ec-**
cle. xxxix. Initiuz necē rei vite

VI

hoim lac et panis mel et oues
 z oleum, hec oia sanctis in bo
 na z impijs in mala conuertē
 tur, De vtroq; Deutero, viij.
 Bath, iij. Non in solo pane
 viuit hō sed in oī verbo qđ p
 cedit de ore dei, Aug^o. Sicut
 ania vita est corpis, sed nō vi
 uificat illud sine cibo corpora
 li, i. sine verbo dei, z sic hec z il
 la natura hois vt sibi dissimi
 les dissimilē cibum habuerūt
 z alieno modo z longe ab inui
 cem comederūt, nec cibo spiri
 tus cōgruebat corpi, nec cibo
 corpis spiritui, Tertio pō mō
 cōsiderata rationalis creatura
 scz fm q ille nature id ē corp^o
 z anima sunt in singulis perso
 nis hominū familiari socia
 te miro amore cōiūcte, tūc cri
 gitur ad eternā saluationē vtri
 usq; vnus cibo toti homini, id
 est vtriq; nature pueniens spi
 ritualis simul z corpalis, s. ver
 bum caro factum quem simul
 socialiter sub quodaz sacramē
 to comedant, cui^o virtute ania
 de p̄senti miseria ad vitam be
 atitudinis etne pueniat z cor
 pus ad modicū tempus serue
 tur in terra, tandem gloriose re
 surgat, De hoc cibo Joh, vi.
 Caro mea vere est cibus, id est
 caro dei caro hūana vnita dei

verbo vere est cibus scz totius
 hois valens anime et corpori
 Eccl, j. Vnus est altissim^o cre
 ator omnium ipse creauit sapien
 tiam spiritus sancto, z scđm da
 tum suum prebet illam dilige
 tibus se, creauit sapientiaz spi
 ritus sancto, id est virtute spiri
 tus sancti creaturam carnis de
 virgine sumpsit z sapientie sue
 vniuit, z fm datum suum, i. li
 beralitatem prebet illam scz in
 cibum diligentib; se scz fideli
 bus vt prosit sicut dictū ē cor
 pori z anime, De hoc cōiūctio
 corporis z spiritus ysa, xj. Vi
 tulus z vrsus pascuntur simul
 Vitulus significat corp^o qđ i
 sacrificiū dño est mactādū, vr
 sus spiritum q̄ sicut vrsus be
 stius, sic terribilis esse debet be
 stialibus motib; z morib;. Hi
 pascunt simul, s. vero cibo, id ē
 carne xpi vt p̄sit anie z corpi
 De p̄mo Joh, vj. Qui mādu
 cat carnē meā z bibit meū san
 guinē habet vitam eternā, s. q̄
 ad aiām que post hanc miseri
 am p̄tute huius sacramenti p
 ducef ad vitā eternā, De secu
 do sequit, z ego resuscitabo eū
 i nouissimo die, qz dñs eiusdē
 sacramenti virtute reformabit
 corp^o de puluere configurati
 corpi claritatis sue. Amen.

Sermo

De forma donationis qua
corpus datur velatum. **The-**
ma. p. viii. Sermo. vij.

Quoniam comedite pa-
nem meum, vt in p-
mo sermone. Quo-
modo potest nobis
dare carnem suam ad mandu-
candū Joh. vj. Sacramentū
regis abscondere bonum est.
Thob. xij. Secundū pncipa-
liter circa sacramentum domi-
nici corpis notandum cū for-
ma donationis. Et circa hanc
tria sunt cōsideranda. Prīmū
est qd dominus dat corpus su-
um velatum. Secūduz qd dat
velatū sub specie panis. Ter-
cium qd dat sub specie triticeī.
Prīmū circa formam donatio-
nis dñici corpis considerādū
est qd datur velatum nō nudū
sicut illud Apoca. ij. Dabo mā-
na absconditū quasi cibū. cele-
stem velatū. sed qz ex hoc hūa-
nus sensus terret z mirat cum
aliud videt z aliud credi iube-
tur. Huius velaminis qdrup-
lex ratio sapientie dei potest
assignari. Prīma est indignitas
maloz. Secunda fides bono-
rum. Tertia instructio moruz.
Quarta imbecillitas ouīū. de
pms duobz pōt hic dici. et de
alijs in sequēti. Prīma rō qre

dñs corpus suū dat velatū est
indignitas prauoz qd exigit vt
velat sicut eger ocul' vt sibi sol'
z qdlibet linnē tegat. z in h' be-
nignissime agit cū eis misericō-
dia saluator'. Si em̄ prauī nuduz
corp' viderent z hoc a fidelibz
māducari ex ipō aspectu scan-
dalifarent. z tripl' mali pirent
In corde p errore. in lingua p
detractioez. in aīa p spūalē mor-
tē. De pmo Joh. vj. vbi dñs
dicit. Caro mea vere est cibus
z sanguis me' hē est pot'. Se-
q̄tur ex h' multi discipuloz ei'
abierūt retro q̄si abhorrentes
pba de hūana carne comedē-
da. Amb. Forte dices quōd ve-
ra est caro quōd verus sanguis
qz similitudinē nō vides carnis.
attēde vbi discipuli xp̄i audie-
tes qd carnē suam daret mādu-
candā recedebant. solus petr'
dixit pba vite eterne habes ad
quē ibim'. ne q̄ plures scādali-
farent z ne velut qdā esset hor-
ror humane carnis. sed mane-
ret gl'ia saluatoris. idō in simi-
tudinē accipis sacrm. sed hē na-
ture gloriā virtutēqz psequis.
De scōdo in eodē vbi dñs dicit
panis quē ego dabo caro mea
est p mundi vita. litigabant iu-
dei ad inuicē dicentes quōd po-
test hic nobis carnē suam da-

16

VII

re ad manducanduz, litigatio
 hmoi, murmur et detractio est
 de nuda manducatiōe corpis
 xpi, et ideo debuit velari, Ps.
Si is q̄ oderat me sup me ma
 la locutus fuisset abscondissem
 me forsitan ab eo. De t̄cio Au
 meri. iij. Aaron et filij ei⁹ intra
 bāt ipsi qz disponēt opa. i. ope
 rient sacramēta. Alij nulla cu
 riositate videant q̄ sunt in san
 ctuario pulsēs inuoluant, alio
 quin morient̄. i. Re. vi. Percus
 sit dñs multos eo q̄ vidissent
 archā dñi q̄ scz nō licebat eis
 eā videre detectam, Archa si
 gnat corp⁹ dñi qd̄ malignis ē
 velandū ne spūaliter moriantur
 si videant nudū, qz cā sue ceci
 tatis putarent esse fantastici⁹
 Eccl. iij. In plurib⁹ opib⁹ dei
 ne fueris curiosus, nō est em̄ ti
 bi necessarius ea q̄ abscondita
 sunt videre oculis tuis. Secū
 da ratō q̄ dñs corpus suū dat
 velatū est fides bonoz. Et hec
 rō potest in tria distingui q̄ ex
 igunt hoc velari scz fidei eē ve
 rum infidelitatis p̄me remedi
 um, et fidei meritū. Primo fidi
 esse verū exigit vt corpus chri
 sti velet, Heb. xi. Fides est ar
 gumentū rez nō appentuz, vt
 em̄ dicit Aug. Fides est crede
 re qd̄ non video, i. credere ver

bis dei de re occulta q̄ vere est
 et tñ eam oculis nō vides, Nā
 de re quā videmus sciam po
 tius q̄ fidem habemus. i. Pe.
 i. Christus est in quē nunc nō
 videntes creditis. Secūdo in
 fidelitatis prime remediū exigit
 vt corpus xpi velet, quatenus
 culpe infidelitatis r̄ndeat mod⁹
 congru⁹ satisfactiōis Unde si
 cut primorum parentū incre
 dulus inceptit ex auditu ver
 bi diaboli suadentis cibū ha
 bentem quodāmodo mortem
 velatam et in eo sunt sensus eo
 rum varie delicati. sic congru
 it vt fides salvandorum incipi
 at ex auditu vbi saluatoris sua
 dentis cibum habentem verā
 vitā absconditā et in q̄ nri sen
 sus sint pie decepti. preter au
 ditum vt scz fides sit ex auditu
 tñ et nō ex visu, vel ex alijs sen
 sibus, audit⁹ autē p̄ verbuz xpi
 Hoc pulcre figuratū est Gen.
 lyi. In benedictiōe iacob vbi
 sensus ysaac decepti sūt putā
 tis sentire esau dñi sensit siliu
 dinē eius q̄ velatus erat iacob
 Tñ sciēdū q̄ i illa figura dñi
 ci corporis quatuor erant p̄sone
 scz ysaac et rebecca q̄si mascul⁹
 et femia significant duas natu
 ras i nob, i. corp⁹ et aīaz, Ha
 scul⁹ q̄ magis solet esse māifest⁹

Bernio

z exterioribus plus intendit, si
gnificat exteriorē hoīem, i. cor-
pus nostrū cū sensibz suis, Fe-
mina q̄ domi residens familiā.
regit signat interiorē hoīem, i.
fidelē aīam que sue salutis z
aliorum curā gerit, Jacob bo-
nus z formosus habitās in ta-
bernaculis quem diligit rebec-
ca, i. fidelis aīa signat verum
corp⁹ christi, Esau quez amat
ysaac, i. corpus eo q̄ cibus ei⁹
vescit signat substantiā panis
cū accidentibz, scz colore sapore
z ceteris, Dū itaqz ysaac q̄ hō
exterior, i. sacerdos benedicere
debet esau, i. panem Esau rece-
dit, i. substantia panis, sed sili-
tudo esau, scz vestes cū odore,
pelles pilose, cibz cum sapore,
id est accidentia panis siue sili-
tudo scz color sapor odor duri-
cies manent circa iacob, i. cor-
pus xpi, Unde in hīs oībus
sensus ysaac, i. corpis nostri fal-
lunt, Ibi fallit visus caligino-
sus, i. debilis corpis nostri, q̄a
putat pre oculis habere Esau
id est panem, z habet tñ vestes
eius, i. species panis, z sub illa
latet iacob velatus, i. corp⁹ xpi
Ibi fallit gust⁹ ysaac, i. corpis
nostri, quia putat gustare z co-
medere cibum esau, i. panem,
z gustat tñ silitudines ei⁹, Ibi

fallit olfact⁹ ysaac, i. corpis no-
stri, q̄a putat sentire esau, i. pa-
nem qui vere nō est ibi, sed sen-
tit odorem vestimentozū eius,
id est formatozū panis quibus
vestitus est iacob, i. velatū cor-
pus xpi, Ibi fallitur tact⁹ ysaa-
c, i. corpis nostri, qz putat tan-
gere esau, i. panem, z tāgit pel-
liculas similes esau, i. similitu-
dinē siue speciem panis quibz
velatus est iacob, i. corpus xpi.
Sapiens erat ysaac, sed in iu-
dicio cognoscēdi esau fallebat
Sic hō noster exterior in iudi-
cio panis altaris sensibus fal-
litur, p̄terqz in auditu, Uñ ait
Vox q̄dem vox iacob, sed ma-
nus sunt esau, manus q̄s tan-
go sunt esau nihil falsius, vox
quam audio dicentē, ego sum
vox iacob est nihil verius, sili-
ter sacramentū quod tāgo sub-
stantia panis est nihil falsius,
vox christi dicentis Hoc ē cor-
pus meū nihil verius, Prīne
ergo infidelitatis remediū exi-
git q̄ corpus xpi def velatū vt
quia sensus p̄mi parentis i ci-
bo p̄mptionis vane delecta-
bant, sensus nostri corpis i ci-
bo benedictōis adinstar ysaa-
c decipiant, ita tñ q̄ rebecca,
id ē fidelis aīa in fide sua non
fallat, credit em̄ vere in bñdi-

VIII

ctione sacra esse iacob. i. corp^o
 xpi velatum similitudine elau
 id est specie panis. sed omnino
 sibi nō esse elau. i. substantiam
 panis. Tertio fidei meritū exi
 git vt corpus xpi veletur. quia
 vt dicit Grego. Fides nō ha
 bet meritum cui hūana rō pre
 bet experimentum supple suffici
 ens Velatū ergo voluit domi
 nus dare corpus suum. q̄a in
 hoc credere verbis suis plus
 q̄ sensibus nostris magnū ha
 bet meritum Joh. vi. Beati q̄
 non viderūt z crediderūt. Hu
 ius meritum fidei siue fructus
 meriti triplex est. scz spūalium
 bonoz plena copia. temporali
 um sufficiētia. eternaliū supē
 fluentia. Hinc orat rebecca. id
 est fidelis anima In me sit ista
 maledictio fili mi. i. hec triplex
 benedictio Det tibi deus d̄ ro
 re celi q̄stum ad p̄mā Et d̄ p̄n
 guedine terre q̄stum ad secun
 dam. abūdantiā vini z olei q̄
 tum ad tertiam. De p̄mo Jo
 ban. vii. Qui credit in me flu
 mina de ventre eius fluent aq̄
 viue. Hoc aut̄ dicit de spiritu
 quem accepturi erant creden
 tes in eū Osee. xiiij. Ero quali
 res z israel germiabit quasi li
 lium. De secūdo Heb. xj. Sā
 ctī p̄ fidem vicerunt regna ade

pti sunt repromissiones scz tē
 poraliū. ysa. j. Si volueritis z
 audierit me bona terre come
 detis. Math. vi. p̄mū que
 rite regnum dei recte credēdo
 z iusticiam eius iuste viuendo
 et hec omnia adijcient vobis.
 De tertio. j. Pet. j. Credentes
 in xpm quem nō videtis exul
 tabitis lenicia inarrabili z glo
 rificata reportantes sinez fidei
 vestre salutem aniaz vestrarū
 Proverbi. j. Qui audierit me
 absqz terroze req̄scent et abun
 dantiā p̄fructur terroze maloz
 sublato. Amen

De tertia ratione q̄ dñs dat
 corpus suum velatum. The
 ma p̄prium vel aliud

Sermo. viij.

Uenite comedite pa
 nem meū zc. vt in p̄
 mo sermone. Quo
 modo pōt nob da
 re carnem suam ad manducā
 duz Joh. vi. Tertia rō q̄ dñs
 corp^o suū dat velatū est instru
 ctio mox. Job. xxvij. Trabit
 sapiā d̄ occultis. Tria p̄o i sa
 cramento occultant in q̄bo mo
 res instruunt. s. p̄sona saluato
 ris. pulcritudo magne carita
 tis. z mirū op^o oipotētis. De p̄
 mo ysa. xlv. Vere tu es de^o ab
 scōditus deus israel saluator

Bermo

De secundo ysa. viij. **Expecta**
bo dñm q̄ abscondit facie suā
De tertio Eccl. xliij. **Ultra** ab
scondita sunt maiora opeꝝ ei?
In his discim? qñq; tā p̄tuo
se abscondi posse in nobis, sci
licet nostrā p̄sonā, pulcritudi
nem corpale, z bonoz opeꝝ in
tentionē. Primū a p̄secutoruz
furore, secundū a stultoz inspe
ctionē, terciū ab humano fauo
re, **Primo** discit i hoc sacramē
to iustus abscondere p̄sonam
suam, p̄pter tria, vt scz p̄secuto
ris ira quiescat, vt p̄ceptū a do
mino opus p̄ficiat, vt gloriofi
orem coronam acq̄rat, **De pri**
mo ysa. xxvi. **Vade** populus
meus abscondere modicū do
nec p̄ trāseat indignatio mea scz
in p̄secutore, qd̄ multi iustozuz
leguntur fecisse, **De secūdo. ij.**
Thoz. xj. **Damasci** p̄posit? cu
stodiuit ciuitatem vt me cōpre
benderet z p̄ fenestrā in sporta
dimissus siue p̄ mur, z sic effu
gi manus eius, **Silt? Thobi**
as cum iuberet rex occidi eum
fugiēs nudus latuit vt scz opa
miscōse que cepat adimpleret,
De tertio. j. Re. xxvi. **Cū** fuge
ret dauid a facie saul absco
ditus est in colle achille, i. in dño
Achilla em̄ interpretat suscipi
ens eū, vñ dñs susceptor me?

absconditus aut̄ est in domio
vt p̄ inclita opa glorioza sibi re
staret regni corona, **Joh. viij.**
Tulerūt lapides iudci vt iace
rent in iesum, iesus aut̄ abscon
dit se z exiit de tēplo, **Secun**
do discit iust? pulcritudinē cor
poralē abscondere ab hoīm in
spectōe, qz exterior pulcritudo
z ornat? multis fuit occasio ca
sus, **Decoz** ḡ corpalis abscon
di debet tribz modis, p̄ habit?
vilitatē, p̄ ieiunioꝝ austeritatē,
p̄ boni opis assiduitatem, **De**
p̄mo Job. xvi. **Saccū** consui
sup̄ cutē meā z opui cinere car
nem meā **Señ. xxiiij.** **Rebecca**
cōspecto ysaac tollens palium
opuit se. i. **Thoz. xi.** **Alier** de
bet velamē habere sup̄ caput
suum, p̄pter angelos, i. p̄pter bo
nos, **De secundo Gal. vi.** **mibi**
mūdus crucifixus ē et ego mū
do, q̄si diceret, vilis est mūdus
p̄pter penā sue solitudinis et
ego vilis mūdanis, p̄pter mace
rationē mei corpis, **Aug? Car**
nem vestraz domate ieiunio z
abstinentia esce z pot? q̄ntum
valitudo pmittit, **De tertio p̄s**
Tabescere fecisti sicut araneā
aiam eius, sicut aranea ex suis
visceribz trabēs op? nature ta
bescit exinde, sic iust? frequen
tās opa laboriosa caritate ma

VIII

cerat̄ ⁊ palleſcit in corpe **Eccl.**
xxxij. Jugū ⁊ lora curuāt col-
 lū duz. ⁊ ſeruū iclināt opatōes
 aſſidue. **Canti. i.** Nolite me cō-
 ſiderare q̄ ſulca ſum. qz decolo-
 rauit me ſol. ſol effect⁹ ardoris
 ſc̄d̄ ē op⁹ amoris x̄p̄s formā fui
 accepit. in q̄ claritatez deitatis
 abſcōdit. **Un̄ yſa. liij.** Nō eſt
 ſp̄s ei neqz decor ⁊ q̄ſi abſcon-
 dit⁹ vult⁹ eius ⁊ deſpect⁹. **Ter-**
cio diſcit iuſtus in h̄ ſac̄to ꝑ tu-
 ſū ⁊ bonoz opez intentōez ab-
 ſcondere ab humano fauore.
Bath. xij. **Sile** ē regnū celo-
 rū. i. ꝑuerſatio iuſtoz d̄t gloſa.
 theſauro abſcōdito i agro cor-
 dis **Brego.** Sic ſit opus i pu-
 blico q̄ten⁹ intentio maneat in
 occulto. vt ⁊ de bono ope ꝑri-
 mis ꝑbeam⁹ exemplū. ⁊ tñ ꝑ
 intentionē q̄ deo ſoli placere q̄
 rimus ſp̄ optem⁹ ſecretū. **Tri-**
plex ꝑo bonū ꝑcipue debe-
 mus abſcondere a fauore ho-
 minū. ſz elemoſinā. oratiōem.
 ieiunū. **De primo Bath. vi.**
Cū facis elemoſinā noli tuba
 añ canere. tuba timoris iactā-
 tie ⁊ apparatus. ſicut hypocrite
 faciūt vt honoriſcent̄ ab hoī-
 bus. **Amē** dico vob̄ receperūt
 mercedē ſuā. te autē faciente ele-
 moſinā neſciat ſinūt. ⁊ tua. i. in-
 tentio ꝑraua qd̄ faciet dextera

tua. i. dilectō pura. vt ſit elemo-
 ſina tua in abſcōdito ꝑie inten-
 tionis. ⁊ ꝑat̄ tuus q̄ videt i ab-
 ſcondito reddet tibi. **De ſecun-**
do Bath. vi. Et cū oraueris
 intra in cubiculū tuū. i. i ſecre-
 tū ment̄. ⁊ clauſo hoſtio oī adi-
 tu cordis ora ꝑrez i abſcōdito
 intentōis ⁊ reddet tibi. **De t̄cio**
ibidē ⁊ cū ieiunas vnge caput
 tuū. i. refice x̄p̄m opibz miſcōdie
 qd̄ tibi ſubtrahis mēbris eius
 paupibz ꝑſerēdo ⁊ faciē tuā la-
 ua peccata cordis ⁊ ſenſuū la-
 crimis ꝑnie purgando. ne vi-
 dearis hoībz ieiunans. ſed ꝑat̄
 tuus q̄ eſt in abſcōdito reddet
 tibi. **Quarta** rō quare dñs cor-
 pus ſuū dat velatū eſt imbecil-
 litas oīm q̄ hoc exigeat **Naſ**
 claritatē huius glorioſi corpis
 nullus poſſet ferre mortal' ho-
 minis oculus niſi velatā. **Qd̄**
ꝑbat tribz modis **A** figura le-
 gali. ab accidente materiali. a ra-
 tiōe naturali. **Pr̄io** ꝑbat hoc
 a figura legali. **Exo. xxxij.** Vi-
 dentes filij iſrael ex ꝑſortio ſer-
 monis dei. cornutā faciē moy-
 ſi timuerūt. ꝑpe accedere. vnde
 poſuit velamē ſup̄ faciēz ſuam
 qñ loq̄batur ad eos. **Facies** eī
Moyſi tam magnam cōcepit
 radiōſitatem et frequēti et fami-
 liari. appropinquādo ad diuinū.

Sermo

lumen quod videbatur humanis oculis quasi cornuta, unde non poterunt claritate vultus eius sustinere nisi velatum. Sic nimirum imo multo magis corpus christi in resurrectione eius glorificatum et spiritale ac deiforme factum nullus potest inspicere mortalibus hominibus oculus nisi alia specie velatum. Secundo probatur hoc ex eo quod accidit matri dei marie que non potuit sustinere claritatem et gloriā presentie filii dei nisi esset obumbrata. Carne autem virginis velata maiestas opere spiritus sancti facta est possibilis ferri a virgine et etiam a nobis videri, unde. Verbum caro factum est et habitavit in nobis et vidimus gloriā eius, sed carne illa post passionem per resurrectionem glorificata et ad similitudinem dei clarificata secundum illud Ioh. xvij. Clarifica me patet claritate quam habui postquam mundus fieret facta est impossibilis a nobis videri vel ab oculis mortalibus in propria forma nuda videri, nisi esset velata aliqua specie visibili. Eccle. xi. Mirabilia opera altissimi et gloriosa et absconsa et inuisa. Iuxta illud. Non videbit me homo et vivet, verum in propria specie, id est. Ioh. xij. Videmus nunc per speculum rationis et in eni-

gmate, id est in figura panis. Tercio probatur idem ratione naturali quod est nimia dissimilitudo oculi nostri luminis ad claritatem luminis corporis christi. Oculi enim nisi Augustinus eger et corruptibilis est illi pro claritas incorruptibilis et quodammodo imensa, quod ut dictum deiformis, hec est enim ratio visibilitatis omnis luminis, similitudo aliquid videntis ad lumen, et quanto maior similitudo ad lumen maximus tanto limpidior est et dulcior visio. Hinc est quod sanus oculus aliquatenus videre potest nudum corpus solum et non corpus christi quod cum illo habet aliquam similitudinem luminis et corruptibilitatis quam non habet cum corpore christi, nisi enim oculus aliquid ex parte celesti luminis filis esset nequaquam illud videre posset, sicut nec auris nec digitus aut etiam cecus scilicet propter nimiam dissimilitudinem, quod ergo ob nostram imbecillitatem et corporis christi nimiam claritatem nequimus illud in hac vita videre nudum, teneamus gratanter ex sua bonitate inuolutum donec reformet corpus humilitatis nostre configuratum corpori claritatis sue, et sic per illam claritatem magnificatam et visus ad incorruptionem roboratam possumus videre dulciter oculo ad oculum dei claritatem. Luc. xi.

Si oculus tuus simplex fuerit, i. intentio cordis pura totū corpus t. l. e. ad videndā scilicet claritatē xp̄i. i. ioh. iij. Scimus cum apparuerit q̄a siles ei erimus. qm̄ videbimus euz sicuti est. Bern̄. Signuz q̄dē videt p̄ superiores oculoꝝ fenestras veritatē intrare debere ad animā. sed hoc nobis o aīa seruat in posterū cum videbim⁹ facie ad faciē. Et hec visio erit nobis vita eterna Amen.

De forma donationis qua dat sub specie panis. Thema p̄prium vel aliud simile.

Sermo. ix.

Uenite comedite panem meū vt iā supra. Libauit illuz panem vite. i. corpe xp̄i. dic̄ glo int̄. Eccl. xv. vel aliō de pane. Secundū circa formā donationis dñici corpis cōsiderandū est q̄ dñs dat illud velatuz sub specie panis. fm̄ illd̄ Accipit iesus panē et bñdixit et ait. hoc ē corp⁹ meū. Ad tactum ⁊ ad p̄ba creatoris int⁹ erat corp⁹ p̄ saluatoris ⁊ foris māsit species panis. Dñs dat corp⁹ suū sub specie panis triplici ratione. P̄mo p̄pter collatā sibi p̄ ceteris cibus abilitatem. secundū p̄pter faciendā significatōis

sue cōgnitiōē. tertio p̄pter rerū sibi significatarū similitudines vel p̄pter nostre p̄paratiōis instructionem. ⁊ p̄pter sui effectus similitudines. P̄mū ponit hic secūdo loco. secundū infra sermone. xv. circa finem. tertium hic circa finē. P̄mo dat dñs corp⁹ suū sub specie panis. vt supra. sub nulla cū alia sp̄cībi tam respectu ministrātiū q̄ accipientū posset aptius exhiberi. ⁊ hoc triplici cōsideratōe scz q̄stum ad inuentionē. q̄stuz ad amministratorēz. ⁊ q̄stuz ad cōseruationē. De p̄mo abiliōz est species panis. quia oī loco. oī tpe facilius inuenit̄ q̄ alius cibus Item secundo. quia mundi⁹ ⁊ honesti⁹ tractari pōt in altari melius diuidi. cōuenientius a sanis ⁊ infirmis sumi q̄ alius cibus. Itē q̄stum ad tercium abiliōz est. qz si debet leuari. portari. vel custodiri. cōmodius fit sic sub specie panis q̄ cibus alteri⁹. P̄s. Iurauit dominus ⁊ nō penitebit eū. tu es sacerdos in eternū fm̄ ordinez melchisedech. q̄a scz nec oues nec capras obtulit sed panem ⁊ vinum. Sc̄do dat dñs corpus suū sub specie panis p̄t faciendā significatōis sue cōgnitiōem ⁊ fidem. sacramētuz

Bermo

enim est noue legis et ideo sacre
et secrete rei est signum quod sugge-
rit nobis rei quam significat cog-
nitionem et fidem. **Aug.** Signum
est res preter speciem quam
iugiter sensibus aliquid aliud ex
se faciens in agnitionem venire.
Signorum autem tria sunt genera
Naturale, artificiale, et sacra-
mentale. Signum naturale secundum
naturam significat, sicut fumus si-
gnificat ignem, rubor celi vesp-
tinus significat futuram serenita-
tem. **Dant.** xvi. Facto vespere
dicitis, serenum erit, rubicundum
est enim celum. Signum artificiale
secundum impositionem hominis significat
et hoc est duplex. Aliud enim non
pertinet quod significat ut arcus tri-
umphalis et circulus vini. Ali-
ud pertinet quod significat, ut pul-
uinar significat plumas et conti-
net eas, pastillum significat car-
nes et pertinet. **Signa sacramen-**
talia secundum impositionem dei signifi-
cant et sunt similitudo duplicata.
Alia enim non continent quod signifi-
cant ut sacra legalia, sic serpens
eneus erectus in heremo signifi-
cabat quem saluatore sed non
continebat eum, sicut circulus su-
spensus ante domum significat vi-
num, quod tamen non est in illo contentum.
Flueri. xxi. Fecit ergo moyses
serpentem eneum et posuit eum pro

signo quem percussis aspicientes sa-
nabant. **Sap.** xvi. Signum
habentes salutis non per se quod vide-
bant sanabant sed per te omnium sal-
uatore. **Sicut** agnus paschalis et
circumcisio significabant rem sacram
sed non continebant quia secundum se non
iustificabant. **Ro.** iij. Ex operibus
legis non iustificabit omnis caro
coram deo. **Item** alia sunt signa
sacramentalia que etiam secundum im-
positionem dei significant, sed
continent quod signant ut sacra-
menta euangelica sicut baptis-
mus et eucharistia. **Hugo.** Sa-
cramentum euangelicum est mate-
riale elementum foris sensibiliter
propositum ex similitudine repre-
sentans et ex institutione signi-
ficans et ex sanctificatione con-
tinens aliquam gratiam specialem.
Baptismus significat anime pu-
rificationem et pertinet quia efficit et fi-
gurat scilicet peccatorum remissionem.
Act. ij. Petrus ait, baptizetur
unusquisque vestrum in nomine ie-
su christi in remissionem peccatorum.
Similiter sacramentum altaris si-
gnat corpus domini et vere conti-
net illud, quia post consecrationem
panis sub specie eius. id est, sub si-
gno illo panis quod deus posuit
ut ad significandum corpus domini
totus est christus, sic sub signo
posito hominis scilicet in pastillo sunt

IX

ocultate carnes **Dath. xxvi**
 Accepit iesus panes et benedixit
 et ait, **Hoc est corpus meum signatum**
 scilicet specie panis, **Joh. vi. Filius**
 hominis dabit vobis cibum qui permanet
 in vitam eternam hunc primum signavit
 deus? **Igitur si cum video signum po-**
 situm hominis ut passillum, et credo
 ibi sub tenui pane esse carnes,
 multo magis cum video signum
 positum dei ut sacrum altaris cre-
 dere deo ibi sub specie panis
 esse absconditum corpus saluato-
 ris. **Ps. Quanta magna multi-**
 tudo dulcedis tue domine quam ab-
 scondisti timens te, **Tertio dat**
 dominus corpus suum sub specie pa-
 nis propter res ibi significatarum
 similitudinem, **Tres enim ibi res**
 significantur, quarum species illa
 panis est sacramentum, id est sacrum
 signum et ipsam habens in se
 illarum similitudinem, **Prima res**
 ibi significata est naturale cor-
 pus christi quod ibi continetur, **Secun-**
 da res corpus eius mysticum scilicet
 ecclesia, quod ibi significat et
 non continetur, **Tertia res est effe-**
 ctus sacramenti in anima fidelis,
Primo species panis propter rei
 ibi signate, id est veri corporis christi ha-
 bet similitudinem non ratione sui sed ra-
 tione subiecti quod habuit ante conse-
 crationem, id est panis qui prius fuit,
 sicut enim ex pluribus et puris gra-

nis panis efficitur, sic corpus
 christi ex pluribus membris puris
 et immaculatis consistit, **Lant.**
vij. Venter tuus sicut aceruus tri-
 tici vallatus linteis **Exo. xxv. Ar-**
cham de lignis sethim imputri-
bilibus, quia corpus christi consistat ex
 membris purissimis et ab omni vi-
 cio mundis, **Secunda species**
 panis secundum rei ibi signate te-
 net similitudinem, id est mystici corporis
 christi scilicet ecclesie que est unitas fidelium
Sicut enim ex multis granis pu-
ris conficitur unus panis, sic ex
 multis fidelium personis a culpa
 mortali mundis et vinculo cari-
 tatis unitis ecclesiastica unitas
 consistit, id est **Chor. x. Unus panis**
 et unus corpus multi sumus, **Hinc**
 sciendum quod in pane triplex unio
 attenditur, per quam triplex fraterni-
 tas siue caritas et vinculum amoris
 quod inter fideles esse debet figuratur
Primo grana nobilia et sibi si-
milia colliguntur, **Secundo farina**
 consistit per aquam et pasta conficitur,
Tertio ut solius fiat panis pa-
sta igne decoquitur, **Primum scilicet**
 cet grana similia significant frater-
 nitatem et amorem naturalem, quia
 omnes de uno et primo parente su-
 mus nati, **Secundum scilicet panis**
 solidatur spiritualiter, **Tertium scilicet**
 quod uno spiritu sancto ad unam christianam
 religionem sumus congregati

Bermo

De primo Beñ. xliij. Descende
runt fratres ioseph vt emerēt
frumenta in egipto quasi hūi-
liauerunt se fideles vt amores
naturalem oīm hoīm acquire-
rent. Eccle. xliij. Omne aīal di-
ligit simile sibi z oīs hō primū
sibi De secūdo. i. Lhoz. v. Si-
tis noua p̄persio sicut est. azi-
mi. i. vnum qd p̄ dilectionē sa-
cramentalem. i. Joh. iij. Hoc
mandatū habemus a deo vt
qui diligit deū diligit z fratrē
suū. De tertio Exod. xij. Co-
perunt farinam cōpersam z fe-
cerūt panes. i. p̄fecerūt vsqz ad
dilectionem spūales. Joh. xij.
Hoc est p̄ceptū meū vt diliga-
tis inuicē sicut dilexi vos. Au-
gustin⁹. Nō autē carnalis s; spi-
ritualis debet esse intē nos dile-
ctio. Tertio spēs panis s̄m q̄
erat panis habet in se similitu-
dinem tertie rei ibi signate. id ē
effect⁹ sacramēti in aīa fideli.
Sicut em̄ panis tria facit. scz.
confortat. satiat. z vitam cōser-
uat. sic panis sacramentalis aī-
mā fidelē cōfortat ad pctm̄ de-
uincēdū. satiat ad fastidiū mū-
di faciendū. in vita p̄seruat ad
deū semp laudandū. De p̄mo
Ps. Panis cor hoīs cōfirmat
ad omne vitū scz deuincēdū.
vñ. Diligā te dōmīe fortitudo

mea qui scz p̄cūristi me virtu-
te ad bellum z supplantasti in-
surgentes in me sube⁹ me De
secundo Ps. Pane celi satura-
uit eos. ad mundi scz fastidūz
faciendū. Prouer. xxvij. Aīa
saturata calcabit fauū. De ter-
cio Eccle. xxxij. Panis egen-
tium vita paupis est ad deum
scz semp laudandum. ps. Lau-
da aīa mea dñm laudabo do-
minū in vita mea. ij. Paral. in
fine. Laudabo te domine sem-
per oibz diebus vite mee. quo-
niam te laudat oīs virtus celo-
rum. laudemus ḡ hic deūz cū
bonis in bona p̄uersatōne. vt
eum laudare mereamur semp
cum sanctis in eterna beati-
tudine Amen.

De forma donationis sub
specie panis triticeī Thema p̄-
prium. Bermo. x.

Quēte comedite pa-
nem meū vt sup. cō-
uertentē z viuēt tritico. Osee. xliij. vel
aliud. Tertū circa formā do-
nationis corpis domini cōfi-
derādūz est qd dñs dat illō sub
specie panis triticeī z nō alteri-
us. Et hoc p̄pter tria. P̄tio p̄-
pter huius grani p̄ ceteris na-
turalem nobilitatē. Secūdo p̄-
pter fidelium discretā in co-
ll-

X

gnificatione, Tertio ppter coz
poris sui expsam similitudinē
Prīmū pbat a tribu, qz scilicet
hoc granū est purissimū, qz ad
panem cōmunissimū, z qz ad
panem maxie nutritiuū, Pri
mo hoc granū est purissimum
qz hec species solum intē alias
attingit cōplementū, i. summā
puritatem. Nā vt alchimici i.
aurifices in speciebus qbusdam
licet multe species eē videant.
tamē vna est q attingit cōple
mentū, z alie sunt differentes
ab ea qbusdam egritudinibus,
sicut pater de auro, z ideo omē
metallū purgatione materie i
aurum debet transmutari, sic
etiam videm⁹ de granis q bo
nitate terre purgat siligo z i tri
ticum nobilitat z ideo triplici
ter z absolute panis tritice⁹ est
panis ppter excellētē puritatē
sue nobilitatem. Secūdo gra
nū tritici est ad panē cōmu
nissimum, qz ppetit sanis et in
firmis, imo omni aīali panem
comedenti, z ideo vere est pa
nis ppter cōmunis puenientie
nobilitatem. Tertio granū tri
tica est ad panē maxie nutriti
uum, quia puritate naturali et
ppetibilitate cōmuni maxime
membra adheret z pfortat, et
hac ratione congruū est vt no

bilissimū corpus quasi nobilit
sim⁹ panis filioꝝ dei dei filijs
sub specie nobilissimi panis, s.
triticeī. Secūdo dat dñs coz
pus suū sub specie panis triti
ceī ppe fidelijz discretā in eo si
gnificatiōes. Sicut em triticū
fm triplicē statū hz cōsiderari,
sic fidelijz vniuersitas in tres
stat⁹ solet distigui. Triticū aut
considerat vl' fm q constat in
agris, vel fm q grana sepanē
a paleis, vl' fm q grana iā pur
gata locant in granarijs. Si
militer inter fideles tres diffe
rentie sunt, scz incipientiū, pfi
cientium, z pfectoꝝ. Primi si
gnificant p triticū ltas in agro
Secundi per grana q purga
tur a paleis. Tertij p gna pur
gata q locant i granarijs. Pri
mi desiderāt optimā doctrinā
pdicatoꝝ. Secundi frequētez
purgationē pctōꝝ. Tertij eter
nā reqem btoꝝ. De pmo Job
xxxvij. Frumentū desiderat nu
bes z nubes spargūt lumē su
um q lustrant cuncta p circū
tum. Grego. Electi sunt frumē
tum dei celestibz horreis recō
dēdi frumentū nubes deside
rat, quia electus qsqz peniten
tiam suam sanctoꝝ pdicatoꝝ
exoptat, nubes lumē spargūt,
quia pdicatoꝝ sancti p pplo
d

Bermo

vite et bene agendo et loquendo dilataunt. nubes autem circumstantes per circuitum lustrant, quia predicatio nis luce mundi fines illuminant.

De secundo Iudic. vi. Cum gedeon exenteret et purgaret frumenta in torculari ut fugeret madyan apparuit ei angelus domini. Sedeon electus quem significat qui sub umbra sancte crucis rectitudinem iudicij confessionis quasi virga cor suum a vitioz paleis sequestrat. consolatio cum diuina contra demonum temptamenta confortat.

Ecc. ij. Qui timent dominum preparabunt corda sua in conspectu illius sanctificabunt animas suas.

De tertio Job. v. Inrepatos domini ne reprobes et ingredieris in abundantia in sepulchrum. id est locum tibi in regno dei preparatum. sic inferret acervus tritici in tempore suo. id est cetera multitudo beatorum.

Lu. ij. Venit fortior me post me. cui venturum in manu eius et purgabit areas suas et congregabit triticum in horreum suum. paleas autem comburet igne inextinguibili.

Tertio dat dominus corpus suum sub specie panis tritici propter corporis sui expressam similitudinem. triticum enim potest tribus modis considerari. sicut iacet in acervo. ut cadens in agro. ut in panis comple-

mento. Penes panem modum significat corpus ut in virgine conceptum. penes secundum ut pro nobis in mundo passum. penes tertium ut in celo glorificatum.

In primo enim christi multum bonoratum. in secundo peccator liberatur in tertio beatus delectatur.

De primo Cant. vij. Ventum sicut acervus tritici vallat lilijs. Venter est corpus beate virginis.

Lu. primo Beat' venter qui te portavit. acervus tritici multa membra christi ut servata in utero virginis. lilia decore omnimode castitatis quorum ornant membra et sensus beate virginis.

De secundo Joh. xij. An si granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit. etc. Si autem mortuum fuerit multum fructum affert. Christus enim pro morte sua genus humanum a morte eterna liberavit.

Ro. v. Commendat suam caritatem deo in nobis. quoniam cum ad huc peccatores essemus pro nobis mortuus est. et hoc quia dominus se deo granum frumenti habet ecclesia quod sub nulla alia specie panis consecrat corpus domini.

De tertio Zach. ij. Quid bonum et quod pulchrum eius nisi frumentum electorum quasi panis pulcherrimus. dulcissimus et nobilissimus corporis christi in gloria beatorum. Hinc sciendum quod beati habebunt in eo tri-

plex bonum, s. oim deliciaꝝ p/ parationem, oim desiderioꝝ impletionem, oim bonoꝝ secu/ raꝝ & eternam fruitione. De pri/ mo Beñ, clxx. Aser p̄guis pa/ nis eius p̄bebit delicias regi/ bus p̄s. Parasti in dulcedie/ tua paup̄i de. Sap. xvi. Pa/ rasti panē de celo p̄stitisti eis si/ ne labore oē delectamētū in se/ habentē & ois saporis suauita/ te. i. Choz. ii. Nec ocul⁹ vidit/ nec aur⁹ audiuit, nec in cor ho/ minis ascendit q̄ prepaui de⁹ diligētib⁹ se. De sc̄do p̄s. Lau/ da hierl̄m dñm q̄ posuit fines/ tuos pacem & adipe frum̄ti sa/ tiat te. Itē Bñdic aīa mea do/ minū, q̄ replet in bonis deside/ riū tuū. Jere. xxxi. Inebriabo/ aīas sacerdotū pinguedine et/ populus me⁹ bonis meis adi/ plebit̄ Sap. xvi. Substātiāz/ tuā & dulcedinē quāz in filios/ habes ostendebas & d̄seruicēs/ yniuscui⁹sq; voluntati ad qd̄/ q̄sq; volebat cōuertebat. De/ tertio Au. xiiij. Beat⁹ q̄ mādu/ cabit panē in regno dei sc̄z, p/ pter oim bonoꝝ securā sine si/ ne fruitionem. ysa. lxxij. iurauit/ domin⁹ in dextera sua, si dede/ ro triticū tuū vltra cibū inimi/ cis tuis, & si biberint filij alie/ ni vinū tuū in q̄ laborasti, qui

congregāt illud comedent & q̄/ cōportant illud bibēt in atrijs/ sanctis meis. Dic comedunt/ & bibūt mali cū bonis, ibi erūt/ mali sub eterno iudictio, & bo/ ni in securo et eterno xp̄i cōui/ uio p̄s. Adimplebis me leti/ cia cum vultu tuo. d̄lectatiōes/ in dextera tua vsq; i finē. Amē

De duob⁹ mirabilib⁹ in cō/ s̄cratiōe corp̄is dñi Thema/ propriū. Sermo. ij.

Quoniam comedite pa/ nē meū &c. vt supra/ mirabilia opa tua/ & aīa mea cogno/ scet nimis p̄s. vel aliud simile/ Tertio p̄cipaliter circa sacra/ mentū dominici corp̄is no/ tāda sunt mirabilia diuine ope/ rationis tanq̄ signa siue mira/ cula diuine virtutis. Nec mi/ rabilia signa p̄sideranda sunt/ in tribus. Pr̄mo in dominici/ corp̄is consecratiōe. sc̄do i/ eiusdem possessiōe, tertio in p/ ceptione. Pr̄mo enī corp⁹ do/ mini cōsecram⁹, secundo possi/ dem⁹, tertio p̄cipim⁹. Pr̄mo/ in consecratiōe dñici corp̄is/ cōsiderāda sunt & credēda tria/ mirabilia signa diuine opatōis/ Pr̄mū est q̄ ibi sub specie pa/ nis ē yez corp⁹ xp̄i, secūduz q̄

Bermo

tota substantia panis mutat i
corp^o dñi. Tertius q^o mutat in
corpus domini vel xpi, ita ta-
mē q^o manent panis accidentia
Prīmū est mirabile, secundū
mirabilius, tertius mirabilissi-
mum De duob^o p^ontis pōt hic
dici, et de tertio in sequenti. Pri-
mū mirabile signum in p^oseca-
tione sacramēti altaris est q^o ibi
sub specie panis est vez corp^o
xpi q^o de v^ogine sumpsit. et hoc
pbat tribus modis. Primo te-
limonio fide dignorū. Scōo
rōne signorū positioz. Tertio
demonstratione miraculorum.
Primo pbat p^omū mirabile te-
limonio s^od dignoz fm q^o lex
dicit Deut. xix. In ore duoz vl
trium stat omne v^obūm. audi g^o
Augustinū di. Accedit v^obūm
ad elementū et sit sacramentū
hoc est dei v^obūm a xpo institu-
tū pferē sup panē et mor sit sa-
crum secretum scz corpus sal-
uatoris sub specie panis. Itē
Aug^o Hoc q^o oib^o modis p-
bare contendim^o sacrificiū ec-
clesie duob^o cōstare. visibili ele-
mentoz spē, et invisibili carne
xpi et sanguine, sicut xpi psona
pstat ex deo et hoīe. Amb. Pa-
nem utum quē sumim^o in mi-
sterio v^oiqz illū intelligo q^o ma-
nu spūllanti format^o ē in vte-

ro v^ogine et igne passionis dex
coct^o in ara crucis. Panis em̄
angeloz fact^o ē cibo hoīm. Gre-
gori^o. Magnū atqz paucū
ē misteriū. qz aliud videt^o et ali-
ud intelligit^o. Figura panis et
vini videt^o. et faciente dño cor-
pus et sanguis xpi intelligitur.
Eusebius. Vere vnita et pfe-
cta ecclesie hostia fide estiman-
da. non specie neqz exteriori cē-
senda visu, sed interiori intelle-
ctu, vñd celestis pfirmat auto-
ritas Accipite et comedite hoc
est corpus meū. Recedat ergo
oē infidelitatis ambigū. qz q^o
dem q^o autor est muneris ipē ē
etiam testis veritatis. Secun-
do pbat idem rōne signorū po-
sitionoz. ratio autē eoz ē rem ita
esse vt signat. Est autem tale si-
gnū duplex. s. hoīs et dei. Ho-
minis artificiale. Dei sacramē-
tale. Signū positioū hoīs fm
impositiōem hoīs significat. et
est duplex. Nam aliud nō pñet
q^o significat, vt circulus vini.
Aliud pñet q^o signat, vt pa-
stillum q^o significat carnes et
cōiunct eas intus absconditas.
Similiter signū positioū dei
q^o est in sacramentis fm ipo-
sitionem dei significat. et est du-
plex. Nam aliud non contiet
quod significat, vt sacramēta

legalia que non efficiunt qđ si
 gurant sicut agnus pascalis z
 similia Aliud vere p̄inet qđ si
 gnificat. vt sacramēta euāgeli-
 ca sic eucharistia. significat em̄
 fm̄ impositionē dei rem sacraz
 scz corpus xp̄i. z vere p̄inet il-
 lud. **Uñ** Accepit iesus panes
 z benedixit z ait. hoc est corp⁹
 meū. signū mansit foris scz spe-
 cies panis et intus erat corp⁹
 saluatoris. **Eccle. xxxvi.** Inno-
 ua signa z inueta mirabilia. qđ si
 diceret. qz vetera signa nō con-
 t̄nebant gratiam quā signifi-
 cabant. fac noua q̄ p̄tineāt qđ
 signāt. **Aug⁹.** Ideo dicunt sa-
 cramenta qđ sacre rei signa. qz
 in eis aliud videt. aliud intelli-
 git. qđ videt speciem habet cor-
 poralem. qđ intelligit fructū ha-
 bet spiritualem. In specie enī
 panis z vini quā videm⁹. res
 inuisibiles. i. carnem xp̄i z san-
 guinem honoram⁹. **Tertio** p
 bat̄ ides demonstratōe miracu-
 loz. **Ezo. xxiii.** **Signa** faciā
 q̄ nunq̄ sunt visa. op⁹ dñi ter-
 ribile. **Pascalis.** Nemo q̄ san-
 ctōz vitas z exēpla legit igno-
 rat qz sepe corpis xp̄i et sangui-
 ne sacramēta aut p̄pter dubios
 aut certe p̄pter ardentius amā-
 tes visibili specie in agni vl̄ pu-
 eri formā. **Aut** in carnis z san-

guinis colorem in eo statū sunt
 vt qđ latebat in misterio pate-
 sceret in miraculo. **Brō** em̄ ba-
 silio die pasce diuina misteria
 celebrantī. **Hebreus** qđā se si-
 cut ch̄stian⁹ populo imiscuit
 officij volens explorare miste-
 riū. q̄ vidit infantē partiri i ma-
 nib⁹ basilij z cōmunicandibus
 oibus venit ipse. z data ē ei ho-
 stia vere caro facta. z seruās re-
 liquas abijt in domū suā. z ostē-
 dit vxori sue. narrans q̄ p̄p̄is
 oculis viderit. credēs ḡ ait. ve-
 re horribile z admirabile ē sa-
 cramētuz xp̄ianoz. in crastino
 venit ad basilij. z baptisat⁹ est
 cum oī domo sua. **Item** qđ daz
 p̄b̄s biter erat egidius noīe re-
 ligiosus valde. q̄ cum sanctaz
 duceret vitā cepit p̄is p̄ibus
 pulsare deuz vt sibi mōstraret
 naturaz corpis xp̄i z sanguis.
Venit ḡ dies vt idem more so-
 lito diuina celebraret. et post a-
 gnus dei. p̄cūbēs genib⁹ **Cre-
 ator** inq̄t et redemptor oīpotēs
 deus pande mihi exiguo in h̄
 misterio naturaz corpis xp̄i vt
 mihi liceat eū p̄spicere i forma
 pueri quez olim sinus matris
 virginis tulit vagientē. z ec-
 ce angelus dñi eū de celo veni-
 ens affat. surge. p̄pera si xp̄m vi-
 dere placz. adest p̄sens corpez

Bermo

vestitus amictu, quē sacra puerperia gessit. At p̄sbiter paulus surgēs vidit sup arā puerum sedentē. Cui angelus, q̄a xpm̄ videre placuit quem sub specie panis p̄bis sacra sti misticis, nūc oculis inspicere et tracta manibz, nūc sacerdos celesti munere fretus, qd̄ mirum dictu est vlnis trementibz puerū accepit, et pectus p̄riū xpi pectori iunxit. Deinde p̄sulum i amplexu; dat oscula pia deo et suis labijs pressit pia labia xpi, q̄bus ita pacis restituit puerū i altari. et rursus hō p̄stratus dep̄cat dñm̄ vt dignet̄ ipse verū in p̄stinam formā, et surgēs iuenit corpus xpi in formā remeasse p̄torem, et sic sub specie debita cōicauit eidē. **S**ecūndum mirabile signū in cōsecratione sacramenti altaris est q̄ substantia panis mutat in corpus xpi quod sumpsit d̄ virgine, et hoc fit verbū dei potestate. Qd̄ probat̄ tribus modis fieri posse. **P**rimo a potestate filii. **S**ecūdo a minori. **T**ertio a maiori. **P**rimo a p̄tate filii, qz p̄bū xpi substantiā vnā i aliā cōmutauit. **S**ecūdo a miōri, qz res q̄ minus p̄nt substantiā vnā in aliaz mutar. **T**ertio a maiori, qz verbū dei multū maiora fecit p̄ri

mo p̄bum dei mutat substantiā panis in corpus xpi, qd̄ probat̄ a simili, eo q̄ q̄nc̄ vnā substantiā in aliā cōmutauit. **H**ic legit̄ Job, q̄ d̄ dñs vocat̄ ad nuptias deficiente vino iussit ydrias impleri aq̄, quā p̄riū i vinum cōmutauit. **E**t seq̄t̄ ibi. **H**oc fecit initū signoz ic̄sus et manifestauit gloriā suā. **S**icut ē in nuptijs potuit aquam in vinum p̄uere, sic p̄t in suo sacramēto panē in suū corpus et vinum in sanguinē cōmutare. **I**n silibz em̄ simile est iudiciū. vñ sicut ibi, ita et hic vir similibz p̄cipit virtus similis obedit effectus. **S**ecūdo probat̄ idē a minori, eo q̄ res q̄ min⁹ p̄nt q̄s verbū dei substantiā vnā mutant in alteraz. **U**n̄ sciendū q̄ p̄uidētia dei mutatōes reruz tribus modis fieri voluit. p̄ter q̄s p̄bo suo facit scz arte, natura et grā, ars em̄ hōis vnā substantiā mutat in alterā, vt patz in vitrifice q̄ vilem cinerē in p̄clarum et nobile mutat vitz. **S** multo magis virtus p̄bi xpi mutare potest panē in corpus ei⁹ et vinum in eius sanguinē. **E**cclē, viij. **S**ermo dei potestate plen⁹ est nec dicere ei q̄c̄s potest q̄re ita facis. **E**usebi⁹. **I**nuisibilis sacerdos visibiles cre

aturas in substantiam corpo-
ris et sanguis sui verbo suo se-
creta potestate commutat. Item
natura mutat unam substantiam
in alteram, sicut in vite aqua muta-
tur in vinum, et ope apum succus
florum perfecta natura mutat in fa-
mum mellis. Sicut in nobis ipse
panis quem manducamus quoti-
die per naturam mutat in carnem
et gramina comesta a brutis con-
uertuntur in carnem et sanguinem, et
sic de similibus pluribus in natu-
ram, et multo magis virtus ipsius christi
mutare potest panem in substā-
tiam sui corporis. Damascenus. Si-
cut panis et vinum transiunt per nu-
trimentum in corpus hominis et non
in aliud corpus. Ita panis al-
taris et vinum virtute consecratio-
nis transiunt in corpus et sangui-
nem christi, quae prius non erant. Item
gratia hominis mutat substantiam
unam in alteram. Hinc moyses per
graminalem mutavit virgas in
serpentem et aquam in sanguinem.
Et multo magis virtus verbi christi
mutare potest panem in corpus
eius et vinum in sanguinem. Am-
bro. Virga tenebat moyses et
plecit in terram et facta est serpens
et sic videmus prophetica gratia mu-
tata esse. Quod si tantum valuit bene-
dictio humana ut naturam converter-
teret. Quid dicemus de ipsa con-

secratione divina ubi ipsa ver-
ba saluatoris operantur. Si ergo qua-
ras quomodo potest quod est fieri corpus
christi. Rursus, consecratione quae fit
christi sermone. Tertio probatur idem
a maiori, quia per verbum dei multo ma-
iora facit et facere potest quae per pa-
nem in corpus mutat christi. unum
In principio erat per verbum, omnia per
ipsum facta sunt et sine ipso factus
est nihil. Eugeni. Sicut
ad nutum percipientis repente ex
nihil consistunt excelsa celorum
profunda fluctant, vasta terrarum
potestate in spiritualibus sacramen-
tis, ubi percipit virtus servit ef-
fectus, imo multo potius in hoc
sacramento omnipotentis potentia
servit effectus, quia multo magis
est de nihilo facere novam crea-
turam quam substantiam que iam est
mutare in alteram. Ambrosius. De to-
tius mundi operibus legitur, quia ipse
dixit et facta sunt. Sermo er-
go qui potuit ex nihilo facere
quod non erat non potest ea quae sunt in
id mutare quod non erat, non
enim minus est dare novas quam mu-
tare res, naturas, et sic erat in re-
bus quod erat panis ante conse-
crationem iam corpus christi est post
consecrationem, quia sermo christi
mutat creaturam. Cum itaque irra-
nalis creatura et inanimata scilicet pa-
nis mutatur in melius scilicet in cor-

Sermo

pus xpi virtute sibi dei. **D**ix est qd pctoz homo nō ml̄s verbis nec bñsichs. nec cōminatione nec pmissione pueri potest de mala vita in bonaz. sed qz nihil apud deū ipossibile ē. suppliciter rogandū est vt nos cōmuniter puerat ad similitudinem ymagis bonitatis sue. in p̄senti p gratiā z in futuro p gloriā Amen

De duobz mirabilibz i cōsecratione vt sup̄. vel aliō simile.

Sermo. xij.

Uenite comedite panem meū zc. vt supra
Mirabilia opa tu a dñe. z aīa mea cognoscet nimis. Tertiū mirabile signū imo mirabilissimuz signū in cōsecratione sacramenti altaris est qd mutat in corp⁹ xpi panis tota substantia. sic tñ qd manent panis accidentia. i. color odor z sapor z h̄mōi corp⁹ xpi circūstantia et n̄ris sensibz obiecta. **Q**uē in cōsecratōe panis mutat in corpus xpi iaz supra pbatū est. **E**t qd manent accidentia hūanis sensibz obiecta patet. talis mutatio ē sup̄ naturalis. z d̄z. pprie puerfio siue transsubstānatio. qz silis ei p omnia nō inuenit in natura **Q**uā diuina virtute in hoc sa

cramēto possit fieri triplici similitudine pot ostendi. **P**rima sumit de gr̄a pphetali. **S**cōda de conuersione spūali. **T**ertia de mutatioe naturali. **P**rima similitudo qd substantia panis in corpus xpi posset transmutari ita qd accidentia maneat sumitur d̄ gr̄a pphetali. **H**inc est qd. iij. Reg. ij. d̄z. **H**elizeus misit sal i aquas amaras z puerse sunt i dulces. **I**n q̄ puerfione q̄rtuoz p̄sideranda sunt scz cōtinēs z p̄tentū. operās z opatū **C**ōtinens est species illa siue claritas exterior aquaruz q̄ manet. **C**ontentū amaritudo interior **O**perās est gr̄a pphetalis. **O**patū est dulcedo subsequens aquaruz. **P**rimū scz continēs. i. species aquaruz exterior manet. **S**ecūdū. i. p̄tentū. i. amaritudo interior transit atqz mutat in q̄rtum. i. opatū. i. in dulcedinem. z hoc p̄ tertiū. i. opans. i. p̄ gr̄am pphetalem. **S**ic ē qdā modo in mutatioe panis i corpus xpi. **P**rimū em̄. scz p̄tinēs id ē spēs panis exterior manet **S**cōm. i. p̄tentū. i. substantia panis interior mutat in q̄rtuz id ē in corp⁹ xpi. z h̄ p̄ tertiū scz p̄ opans. i. per s̄bum dei. **S**ecunda similitudo eiusdem sumit de conuersione spūali. **D**e p̄ri

j. Regū, & dicit samuel ad saul q̄
 significat peccatorem. Infiliet i te
 spūs dñi & mutaber. In qua
 mutatioe siue cōuersioe q̄ttuor
 iam supradicta cōsiderāda sūt
 scz cōtinens, contentū, opans,
 & opatum. In statu em̄ pecca
 ti videt hō exterior pulcer & sa
 nus, sed hō interior amaritu
 dine & peccati veneno plenus
 est & egrot. hic dñi p spūm dei
 cōuertit specie corpis manen
 te, extior amaritudo & languor
 peccati interior in dulcedinē &
 sanitatem gr̄e cōmutant. Pri
 mū ergo, s. spēs corpis exterior
 manet. Scdm. scz amaritudo
 pcti interior transit in quartuz
 scz in dulcedinē gr̄e, & hoc per
 tertiu. s. p spūm dei, et sic fit vt
 iam dictū est i cōuersioe panis
 in corpus xpi. Eugeni⁹ ad q̄n
 dam cōuersum. Quanta & q̄s ce
 lebranda bñficia vis diuine bo
 nitatis opat. & quō tibi nouuz
 & impossibile eē nō debeat q̄ i
 xpi substantiā terrena cōuertā
 tur, teipm interroga. q̄ p̄terita
 vilitate deposita subito nouā
 idut⁹ es dignitatē. In extio
 ri nihil additū, totū est in inte
 riori mutatū. Tertia ergo sili
 tudo eiusdem sumit de imitari
 one naturali. Videmus em̄ q̄
 ponūt oua sub aue vt sub gal

lina, vel sub columba, & p na
 turā mutant in carnez, imo in
 auiculā viuam In hac muta
 tione similiter illa q̄ttuor q̄ laz
 dicta sunt possumus inuenire.
 Ibi em̄ est continens, scz testa
 quasi spēs oui exterior, & contē
 tum scz vitellū quasi substantia
 oui interior, & opans scz natu
 ra, & opatus scz caro pulli, imo
 integrū corpus pulli viui. Pri
 mū scz testa siue spēs extior ma
 net. Secundū scz vitellū siue
 substantia interior trāsit & mu
 tat in quartū scz in corp⁹ pulli
 viuū, & hoc p tertiu scz opan
 tem naturam Et mira similitu
 do quia testa dieb; aliq̄b; inte
 gra manente, exteri⁹ videt q̄
 si adhuc sit ouū qd nō est ouū
 sed viui pulli integrū corp⁹ te
 sta velatum. Sicut ergo i hac
 re columba p naturam, sic i sa
 cramento altaris opatur spūs
 sanctus p suam oīpotentē vir
 tutem. Hinc est q̄ in columbe
 specie sup xpm apparuit Hinc
 etiā Gen. j. Spūs dei fereba
 tur inper aquas. Vt sic auis
 fouēs oua dicit glosa. q̄ si ponis
 sub aue vnum vl' duo vel plu
 ra oua vertit ea p naturam in
 terius in carnem testa manen
 te exteri⁹ q̄romag. si ponas
 in altari vnam hostiam panis

Berni

vel duas siue centuz siue mille
vel plurimas manente panis
exterius specie, spūssanct⁹ eas
repente interius in corpus xpi
sua virtute puerit. Aug⁹. Cū
panis p manas hoīs ad illam
visibile spēs pducatur. nō tū san-
ctificatur vt sit tam dignū sacra-
mentū nisi opante inuisibiliter
spū dei. qz sicut de virgine per
spū sanctū vera caro xpi sine
coitu est formata, ita p cundez
de substantia panis multice idē
corpus xpi cōsecrat. Attēde qz
dicit de substantia panis, non
qz sit materia corpis xpi, sed qz
panis puerit in corpus xpi.
vñ p̄sus. Corpus de pane
corpis de virgine, p̄mum De
cōuersiū, sed materiale secun-
dum. Hinc moraliter notādū
est qz cū irrōnalis creatura, scz
panis p verbum dei et spūz ei⁹
in meli⁹ puerit quāta sit pec-
catoris duricia qui multis ver-
bis et spūssancti circa se opatō
nibz ad cōuersionem non pdu-
citur. Jere. v. Indurauerūt faci-
es suas supra petrā et noluerūt
reuerit. Nec induratio finalis
impenitentia ē, cui⁹ triplex cau-
sa assignari potest. Prima lon-
ga p̄suetudo peccandi. Secū-
da incredulitas de iusticia dei
Tertia seductio inimici. De p

ma Sap. xiiij. Conualescente
iniq̄ consuetudine error tanq̄
lex custodi⁹ est. Jere. xiiij. Si
mutare pōt ethyops pelle suā
aut pardus varietates suas et
vos poteritis bñ facere cū di-
diceritis malū. Glosa. Consue-
tudo peccandi quodāmodo i-
naturā transit. sed qd hominibz
impossibile est, deo est possibi-
le, vt nō ethyops vel pardus.
id est lōgeu p̄ctōres suam na-
turam p se mutare videantur.
sed deus q̄ in illis opatur. Au-
gustin⁹ Vocabas me dñe et su-
spirabam ligat⁹ nō ferro alie-
no, sed mea verro volūtate, vel
le em̄ meū tenebat inimicus et
inde mihi cathenā fecerat et cō-
strinxerat me, quippe ex volun-
tate puerfa facta ē libido, et dū
seruit libidini facta est cōsuetu-
do, et dum cōsuetudini nō resi-
stūt facta est necessitas De secū-
do Soph. j. Visitabo sup vi-
ros defixos in secibz suis q̄ di-
cūt in cordibz suis nō faciet be-
ne dñs et nō faciet male Glosa
Tollūt deo puidentiā putan-
tes qz nec bonis bona nec mal-
mala possit reddere, sed oīa ca-
su regant. P̄s. Dixit insipiens
in cordō suo nō est deus, s. iust⁹
iudex q̄ vindicet pctā. An̄ seq-
tur, Corrupti sunt et abomia-

biles facti sunt. De tertio **Osee**
 v. **N**o dabit cogitationes suas
 vt reuertant ad dñm. q̄a spūs
 fornicationis in medio eoz. et
 dñm nō cognouerūt. quasi di
 ceret. qz spūs malign⁹ obsidet
 eos z excecatur vt dñm nō agno
 scant. z pmissionib⁹ falsis sedu
 cit. iō pueri nō pñt **Eccl̄i. xxix.**
Repromissio neq̄ssima multos
 pdidit. **Gen̄. xxxiii.** **E**gressa di
 na vt videret mulieres regiois
 illius. vidit eā sychem pnceps
 terre. i. dyabolus. z adamauit
 rapuit dormiuitqz cum ea z ag
 glutinata est aīa eius cū ea tri
 stemqz blanditijs delinuit. qz
 mundi p̄spera peccati lenia. lō
 gam vitā falso repromittit. iij.
Reg. xxij. dīc micheas. **E**gres
 sus spūs ait. ego d̄cipiā achab
 egrediar z ero spūs mendax in
 ore oīm p̄phaz eius q̄ dicebāt
 regi. **A**scende in ramoth gala
 ad z vade p̄sperere z tradet dñs
 inimicos tuos in man⁹ tuas. z
 in hoc deceptus est. ingressus
 em̄ plium q̄dam pcussit eū ca
 su sagitta inter pulmonē z sto
 machū z grauit̄ vulneratus
 mortu⁹ ē vesp̄i. sed q̄nis ob p
 dictas causas induratis puer
 so rara sūt. tñ deo oīa possibili
 ta sunt. q̄ potēs est de lapidib⁹
 suscitare filios abrae. z t̄do sup

pliciter rogādus ē vt sicut spi
 ritus sancti p̄tute creaturā pa
 nis in corpus suū cōuertit. ita
 nos in similitudinē ymaginis
 bonitatis sue z in corpus suuz
 mīsticū cōuertat. vt sim⁹ vnuz
 cū ip̄o in p̄senti p̄ grām et in fu
 turo p̄ gloriā. Amen.

De tribus mirabilib⁹ q̄ cōsi
 derant in corpis xpi possessione
 ne **Thema p̄prium**

Sermo. xiiij.

Uenite comedite pa
 nē meū vt s̄. **M**ira
 bilia opa tua dñe et
 aīa mea p̄gnosceret
 nimis **Ps̄.** vel aliō s̄l̄e. **D**ictio
 iam supra de trib⁹ mirabilib⁹ i
 corpis xpi cōsecratione. hic dice
 dū est d̄ trib⁹ mirabilibus que
 etiā fiunt virtute z p̄fectione
 consecrationis. z attenduntur
 in eiusdem corpis possessione.
 id est dum post consecrationē
 illud adhuc exterius nobiscuz
 habem⁹. **P**rimū mirabile ē q̄
 tam magna res p̄inet sub taz
 pua spē panis. **S**cōm q̄ vnū
 z idem corpus est in plib⁹ loc̄
Tertū q̄ licet sit in plurib⁹ lo
 cis tñ p̄ partes nō est diuisum
 sed manet i se p̄iunctū. **P**rimū
 mirabile signum cōsiderādus
 in possessione dñici corpis est q̄
 tam magna res scz verū z inte

Sermo

grū corpus christi continet sub
tam parua specie panis. et hu-
ius mirabilis rei triplex potest
ratio assignari. Prima est demō-
stratio magnitudinis sapientie
artificis tante rei. Secunda e-
qualitas potentie christi cum potentia dei.
Tertia sufficiens causa ad fines
sacramenti. Prima ratio quod tam par-
ua species panis sit vix et ite-
rum corpus christi est demonstra-
tio magnitudinis sapientie arti-
ficis tante rei spiritus sancti. vide-
mus enim quod artifices quanto sunt
in arte sculpendi peritiores. ta-
to sculpunt ymagines subtili-
ores. Unde si artificio offeratur
materia gemme vel metalli valo-
pua et rogetur in ea fieri ymago
subtilissima. Minus subtilis re-
spondet quod eas facere non possit
quam tamen materie subtilis in arte fa-
cile facit. Sic fit ad demonstra-
dam in eo possibile spiritus sancti sapie-
ntiam. sub minima specie sacramen-
ti facile facit totum corpus christi. Hic
Sap. viij. Spiritus sanctus dicitur esse
subtilis. non enim potes tamen sub-
tilem partem panis in altari pro-
nere quam sciat et possit eam in vix
corpus christi conuertere. Dam.
Quo fieri hoc ait ego quam virum
non cognosco. Respondit angelus.
Spiritus sanctus superueniet in te et
tu quis quod panis fiet corpus

christi. maxime tam prius dico tibi et
ego. spiritus sanctus superueniet et ipse
faciet hoc quod super naturas sunt et
super intelligentiam. Secunda ratio ad-
id est similitudo potentie christi cum po-
tentia dei. quicquid enim potest filius dei
per naturas hoc potest filius hominis
propter persone unitatem. Math. vi.
Data est mihi omnis potestas in celo
et in terra. Amb. super illud ver-
bum angeli. hic erit magnus et filius
altissimi vocabitur. non ideo
erit magnus quod ante partum virgi-
nis magnus non fuerit. sed quod po-
tentiam quam dei filius ante tempora
naturaliter habet hic erit et tunc ac-
cepturus. quod sicut in vna perso-
na. ita in vna potentia con-
ueniunt dei et hominis filius. sed dei
filius perbum patris illam habu-
it potentiam. quod minima parte cor-
poris ope spiritus sancti de origine
separata se vestiuit. et se vere in eas
inclusit. secundum illud. Verbum caro
factum est et habitauit in nobis.
quod filius potentiam dedit homini christo.
sed ut possit facere corpus suum
esse sub minima specie panis.
Petrus dominus in syon magnus. syon
interpretatur speculum ut dicit Augustinus
et Papias. Et dubium non est quod
magna ymago tam expresse et tam
integre apparet in tam paruo spe-
culo sicut in magno. magnus ergo
dominus in syon. id est in speculo esse.

dicit quia vez corpus xpi tam
 integraliter esse sub pua specie
 pais sicut sub magna recte cre
 dit. Tertia rō ad idem est suffi
 ciens cā ad finem sacramenti.
 z finis sacramenti est aniam si
 delē spūaliter cibare z ptra ma
 lum z ad bonū pfortare. cā hu
 ius efficiens est corp⁹ xpi, et id
 potest tam plene sub specie pa
 nis pua sicut sub magna. quia
 sub vtraq; equaliter vnitū est
 deo, ex q̄ fluit omnis virtus in
 sacramento, quanto cunq; enī
 pua sit species illa panis, ibi ē
 totum corpus xpi p puerfioez
 sanguis p connexionem, ania
 p punctionem z deitas integra
 p vnionē, vnde certū est q; ha
 bet rationē cibandi spūaliter z
 pfortādi aīam. **Exo. xvi.** Qui
 minus collegerat n̄ reperit mi
 nus de manna q̄s qui plus col
 legerat. **Hylarius.** Ubi ps est
 corporis, i. minima ps sacra
 mēti, ibi est z totum corpus, eadē
 em ratio est in corpe que i mā
 na qd̄ in eius figura precessit
 de q̄ d̄r. q̄ plus collegit nō ha
 buit amplius atq; q̄ min⁹ pa
 uerat non habuit minus, non
 est cū quātitas visibilis i hoc
 estimanda misterio, sed virtus
 spūalis, vñ qui multuz vl̄ ma
 gnum panem cōsecrat non

habet amplius q̄s vez corpus
 dñi, z q̄ paruum nō habet mi
 nus q̄s integruz corpus xpi ad
 salutem sui. **Secundū** mira
 bile signum circa corp⁹ dñi est
 q; vnum z idē corp⁹ ē in pluri
 bus locis, in plurib; hostijs, in
 plurib; portionib; Et hoc pro
 bat tribus modis. **Prīo** p ve
 racē pphēciam. **Secūdo** p mani
 festam rōnem, tertio p visibile
 similitudinē. **Primo** pbat q; cor
 pus xpi potest esse i plurib; lo
 cis p pphēciam **Mat. j.** ad iu
 dcos. Non est mibi volūtas i
 vobis d̄r dñs z mun⁹ nō susci
 piam de manu vestra. **Ab or
 tu** cū solis vsq; ad occasū ma
 gnum est nomē meū in geni
 bus z in omī loco sacrificat et
 offert nomini meo oblatō mū
 da, ecce loca plurima exprimit z
 vnam oblationē mundā fide
 lium dicit. **Exodi. xx.** In omī
 loco in quo fuerit memoria no
 minis mei veniam ad te z bñ
 dicā tibi. **Memoria** nois dñi
 est sacrificiū altaris scz corpus
 xpi, qd̄ fieri iussit i cōmemora
 tionem nois ei⁹. hoc fit in mul
 tis locis, z in hoc venit vn⁹ do
 minus ad bñdicēdū nob. **Se
 cūdo** pbat idē p manifestā rō
 nē q̄ est q; filius homis partici
 pat potentia filij dei, p̄t p̄sone

XIII

verbi. Unde sicut p̄bū dei vbi
 q̄ est ⁊ totū replet celum ⁊ mū-
 dum manens indivisus, sic de-
 dit corpori quod assumpsit vt
 sit i vnitare p̄sone vnuit i mul-
 tis loc̄ posse esse ⁊ i se cōiūctū
 manere. Grego. Sicut diuini-
 tas verbi dei vna est q̄ totū im-
 plet multis locis mundū, ita li-
 cet multis ⁊ innūerabilibz die-
 bus illud p̄secretur corp⁹, non
 sunt tñ multa corpa christi, sed
 vnum corpus cū illo qd̄ assū-
 psit de virgine ⁊ qd̄ dedit apo-
 stolis, diuinitas c̄m̄ p̄bi q̄ vbi
 q̄ est replet illud ⁊ cōiungit et
 facit vt sicut ipsa vna ē ita veri-
 tas corpis xpi vnum est corp⁹
 sic in veritate. Aug⁹. Qñ xpm
 manducamus p̄tes de illo nō
 facim⁹, sed in sacramto sit hoc
 vnusquisq̄ accipit p̄tes suā in
 sacramto ⁊ manet integer to-
 tus in seipso, manet integer to-
 tus in celo, manet in corde tuo-
 tor⁹ em̄ erat apud patrē qñ ve-
 nit in virginē, impleuit illā nō
 recessit ab illo, venit in carnez
 vt eū hoīes manducarēt ⁊ ma-
 nebat integer apud patrē vt
 angelos pasceret. Rogādus ē
 ergo dñs licet nos sim⁹ neces-
 sario corpaliter abinūcem di-
 uisi vt simus p̄ ipm̄ semp̄ vni-
 citi spūaliter in caritate ⁊ digne

nos pascat suo i presenti sacra-
 mento ⁊ plena visione sui cum
 angelis in futuro. Amen

De tribus mirabilibz in cor-
 poris christi perceptiōe The-
 ma proprium

Sermo, xiiij.

Uenite comedite pa-
 nem meum vt sup̄.
 Mirabilia opera
 tua domine, ⁊ ani-
 ma mea cognosceat nimis p̄s
 Dicto parum superius de tri-
 bus mirabilibus diuine ope-
 rationis que considerantur in
 dominici corporis consecratō-
 ne et postea de tribus alijs in
 eiusdem corporis possessione.
 Hic consequenter dicendum
 est de tribus vltimis mirabili-
 bus considerandis in eius p̄-
 ceptione. Primum mirabile
 est q̄ corpus christi dum man-
 ducatur non minuitur. Secū-
 dum q̄ si non manducatur q̄-
 dammodo minuitur. Tertū
 q̄ dum manducatur augmenta-
 tur. Primum mirabile signū
 considerandum in perceptiō-
 ne corporis domini est q̄ cum
 manducatur non minuitur, et
 hoc est contra hereticos illos
 qui dicunt Si corpus L̄bri
 sit omni monte maius estz tñs

Sermo

iam diu clerici illud psumptis
sent. Huius g̃ tā mire res; in
cōsumptibilitatis corporis chri-
sti in māducandōe sui triplet ra-
tio pōt assignari. Prīma rō est
quotidiana prās p̃secrandi. se-
cūda incorruptibilitas sui, ter-
cia infinita cā pascēdi. Prīma
rō q̃ corpus dñi dū māduca-
tū minuit est q̃tidiana prās cō-
secrandi. nam q̃a om̃ib; dieb;
z oib; fidelīū loc; et sub tot ho-
stīs quot sufficiunt fidelib; ve-
rum z vnītū corpus xp̃i ex p̃ce-
pto eius p̃secrare possum? Id
circo dū illud māducam? con-
sumere vel minuire nō possu-
mus nec valem?. sicut em̃ i no-
bis cā salut; etne sp̃ manet af-
fectus illud māducādū sic z po-
testas z effect? p̃secrandi. z cū
tam p̃secratum māducam? ne-
quaq̃ illud minūimus. qz qd̃
semp̃ in se veraciter p̃seuerat i-
tegrum ne sacramentaliter in ec-
clesia possit deficere semp̃ con-
secrando in forma panis. quia
sacramentū in nutriendo z re-
nouando p̃seruamus. qd̃ pul-
cre figuratū est in panib; p̃posi-
tionis. De quib; d̃r Exo. xxv.
Pones sup̃ mensam meā pa-
nes p̃positōis in cōspectu meo
semp̃. z quō d̃r sup̃ Leui. xxiii
Accipies panes. xij. et statues

illos sup̃ mensam meā. ve sint
panes in monimentū oblatio-
tōis dñi p̃ singla sabbata mu-
tabunt sedere sempiterno. Si
militer de igne dei d̃r Leui. vj.
Ignis i altari meo sp̃ ardebit.
quē nu. sa. sub ligna mane per
singulos dies. Ignis iste nun-
q̃ deficit in altari sed mēsa il-
la cum panib; et ignis cum al-
tari deficit. quid igit̃ mentitus
est deus. absit. sed vmbra defi-
cit in synagoga. veritas manet
nec deficit in ecclesia. sacerdos
em̃ n̄ sp̃ sac̃m altaris cōsecrā-
do nutrit z corpus xp̃i qd̃ in il-
lo sp̃ idem est nunq̃ in mādu-
catione fidelīū deficit. Secun-
da rō ad idem est vera incorru-
ptibilitas corporis hui?. surrexit
em̃ gloriificatū immortale z im-
mutabile z ipossibile posse cor-
rumpi. Ps̃. Nō dabis sanctū
tuū videre corruptionē. vnde
cū illud māducamus nō sicut
alius cō corruptit nec mutat
in corpus nostr; sed infuit no-
bis sine corruptione sui sp̃iale
nutrimentū. Hoc figuratū est
iij. Reg. xvij. Ubi pugillus fa-
rine in domo vidue p̃ multos
dies abās totā familiā nō de-
ficit iuxta verbū helye. Aug?
Qui manducat me dicit dñs
vivit p̃pter me. non ergo timea

unus manducare panē istū fra-
 tres ne forte sumamus illum
 et postea quod manducem non in-
 ueniamus. quoniam enim manducatur
 uita manducatur. nec occidit quoniam
 manducatur. sed mortuos uiui-
 ficat manducatus reficit. sed non
 deficit. uiuunt manducatur quia sur-
 rexit occisus. Hinc etiam lapidi
 precioso operatur de quo uirtus erit
 ut fantasmata fugandi. uel ista
 tiones sedandi. uel alia sine di-
 minutione sui. **Deu. xxxij.** Con-
 stituit homines ut sugat mel de pe-
 tra. oleumque de saxo durissimo.
Petra autem erat christus. **1. Choz. x.**
Sicut ergo gemma uirtute sua effu-
 dendo non minuit. sic corpus do-
 mini nos pascendo non minu-
 rat. Tertia ratio ad idem est cau-
 sa pascendi. quod est enim ad ipsum ac-
 cedere potest pastum sufficientem in
 ipso inueniunt. Hinc dominus fons
 uiuus et lux uera ueretur. **De p-**
mo Gen. ij. Fons ascendebat
 et terra. i. christus dicit gloriose irrigans
 uniuersam superficiem terre. i.
 inspirans cordi uitalia et hone-
 sta. **Jer. ij.** Dereliquerunt me
 fonte aque uive. **Secundo. Jo-**
han. j. Erat lux uera que illuminat
 omnem hominem uenientes in hunc
 mundum. **Sicut** ergo fons terram
 irrigat et sine sui diminutione
 herbas et arbores nutrit. Sic

christus ecclesiam pascit. Item
 sicut sol non deficit toti mundo
 lumine suorum concitando. sic nec christus
 ecclesiam totam pascendo. Hic eui-
 dens exemplum est in causa dela. de
 qua millesies tantum sumi potest
 ignis quantum in ea est. nec propter
 hoc minuit lumen eius. Igitur
 multo potius dominus nos seipso
 pascit. nec tamen deficit. **Ps.** Ocu-
 li omnium in te sperant domine et tu das
 escam illorum in omni tempore. tu autem idem
 ipse es et anni tui non deficient.
Secundum mirabile signum in pro-
 ceptione corporis domini est quod si
 non manducatur quo dāmodo mi-
 nuatur. **Ad** intelligentiam tam mir-
 rei sciendum quod duo sunt corpo-
 ra multa in hoc mundo. scilicet cor-
 pus multum christi. et corpus dia-
 boli siue antichristi. **Ad** quod al-
 terum pertinent omnes homines mundi.
 corpus christi sancta est ecclesia tam-
 quam ipsi multa et uel sponsa cuius
 ipse caput est et singule persone fi-
 delium sine culpa criminali sunt ip-
 si membra et omnes que corpus eius di-
 gne sumunt membra ipsi sunt. **1. Choz. xij.**
Vos estis corpus christi
 et membra de membro. **Sic** et cor-
 pus unum est et membra habet multa uia
 et christus. **Itē. x.** Unum corpus multi-
 sum quod de uno patre principium
Ecce contra corpus diaboli uniuersi-
 tas est iniqua tanquam illi meretricis

Bermo

et adultera cuius ipe caput est
z singule pfone maloz sūt mē-
bra. Job, xli. Corp^o ei^o q̄si scu-
ta fusilia p̄pactū squamis se p̄-
mētibz. Bre, Corp^o diaboli sūt
oēs iniq̄, qui qz p̄ obstinatioez
duri sunt z p̄ vitā fragiles scu-
tis fusilibz p̄panē. hoc corp^o di-
aboli recte cōpactuz squamis
se p̄mentibz d̄z, qz cū de iniq̄ta-
te sua corripit q̄bz valet tergi-
uersionibz se excusare conatur
z q̄si quasdam squamas d̄fen-
sionis obijcit, ne trāssigi sagit-
ta veritatis possit. Apoc, xvij.
dicit glo, sup illud, Veni ostē-
dam ubi damnationē meretri-
cis magne. Meretrix ista ma-
gna est anti x̄ps z oēs mali qui
ipe eius erunt, q̄ sedet sup aq̄s
multas, i. iā regnat sup malos
p̄ntes, quoz oim est ipe caput
Cū sciendū q̄ sicut x̄ps per se
z p̄ suos semp studet membra
diaboli p̄cadere z mēbris suis
incorporare, fm illō Act, x. Sur-
ge petre occide z manduca, sic
diabolus p̄ se et p̄ suos conat
membra x̄pi tollere z meretricis
sue mēbris vilibz vnire, i. Pet,
v. Sobriū estote z vigilate q̄a
aduersarius vester dyabolus
tanq̄s leo rugies circūit q̄rens
quē deuoret. Den, cxxi. Popu-
lū iste fornicabit post deos alie

nos z derelinq̄nt me, i. Lhoz
vi. Nescitis q̄ vestra corpa mē-
bra sūt x̄pi, tollēs q̄ mēbra x̄pi
faciā mēbra meretricis, qd̄ ab-
sit vt tātū nephas faciā, qd̄ m̄
heu multi faciunt. Aug. Non
p̄nt sil esse corpus x̄pi vel mē-
bra x̄pi z mēbra meretricis, nec
isti dicēdi sunt māducare cor-
pus x̄pi q̄ sunt mēbra meretri-
cis, ecce q̄ isti mali nō mandu-
cant corp^o x̄pi, s. sp̄ualit, z si mā-
ducent sacramentaliter, sed non
manducādo sp̄ualiter corpus
x̄pi z male viuēdo tollūt mem-
bra x̄pi z faciūt ea mēbra dy-
aboli, z sic diminiūt q̄ntū in se
est corp^o x̄pi, qd̄ em̄ dyabolo i.
aiabus accrescit x̄po decrescit
z corpus eius mysticū dimini-
uitur. Ternū mirabile signū in
p̄ceptiōe d̄nici corpis est q̄ d̄i
māducat a fidelibz tūc augmē-
tat. Et hoc p̄t p̄bari duplicat
sez rōne z similitudine. Primo
p̄batur istud mirabile ea ratio-
ne q̄ dum manducat corpus
christi, non ipsum vt aliū a-
bus in manducantem cōverti-
tur, sed econuerso vere mādu-
cans sp̄itualiter in illud mu-
tatur, nam manducantē se do-
minus sui corpis mystici mem-
brum facit z sibi ipsi eum i cor-
porās cū suo corpore quod de

virgine sumpsit quodāmodo
vnum efficit. i. **Choz. x.** Vnum
corpus multi sumus q̄ de vno
pane p̄cipam? **Itē. xij.** Vos
estis corpus xp̄i et mēbra d̄ mē
bro **Aug.** Comendauit chri-
stus in hoc sacramento corp⁹
et sanguinem qd̄ suum et fecit
nos ipsos, nā et nos ipsi corp⁹ ip-
sius facti sumus, caro em̄ no-
stra carni ei⁹ vnita et incorporata
vni cū illa efficit **Osee. vi.** Co-
uertentē sedentes in vmbra ei⁹
vliuent tritico. i. d̄nici corp̄is sa-
cramento qd̄ dicit vmbra xp̄i
qz dat se ibi nō in sua luce, sed
i velamē. **Sic comedētes cō-**
uertent, qz in corp⁹ xp̄i muta-
bunt. **Et sic patet dū multi fi-**
delium comedūt corp⁹ xp̄i et in
illud ipi mutant et mēbra eius
efficiunt qz corp⁹ xp̄i dū man-
ducat augmētā. **Secūdo p-**
batur idē similitudinē humane
scie. nā q̄nto maḡ hō sc̄iaz su-
am alijs distribuit tāto ampli-
us crescit **Matth. xxv.** Dom̄ie
duo talēta tradidisti mihi ecce
alia duo sup̄lucratu sunt. **Boe-**
tius. **Scia** est aīa nobilis pos-
sessio q̄ auar̄ dedignat̄ posses-
sorem nisi publicet̄ elabit̄, et di-
stributa suscipit incrementuz.
Sūt diuina sap̄ia incarnata
multis in cibum donata. sap̄ie

tes facit et in se qd̄āmodo con-
uertit, et sic dū comeditur n̄ mi-
nuitur sed augmētā. **Ecd̄. p.**
Creator oīm creauit sap̄ientiaz
sp̄s sancto id ē incarnari fecit et
fm̄ datū suū p̄bet illā diligen-
tibz se, et in hoc sap̄ia dei crescit
dum multos in sap̄ia crescere
facit. **Ephe. iij.** Crescamus in
illo p̄ oīa q̄ est caput n̄m chri-
stus ex q̄ totū corpus p̄pactū.
sc̄z p̄ fidē et cōnexū p̄ caritatem
in mēsurā vniuscuiusqz mēbri
augmētum corp̄is facit in edi-
ficationē suā in caritate. **Amē.**

De q̄litate n̄re p̄parationis
ad sacm̄ **Thema p̄prium**

Sermo, xv.

Uenite comedite pa-
nē meum vt s̄. **Pro-**
bet aut̄ seipm̄ hō et
sic d̄ pane illo edat
p̄. **Choz. xi.** p̄bet. i. p̄paret se
examinet purget. **Item aliud.**
Preparate corda vestra dom̄i
no p̄. **Regum septimo.** Quar-
tum p̄ncipaliter circa sacra-
mentuz dominici corp̄is no-
tandum est qualitas nostre p̄-
parationis. **Nam** valde instū
est vt ad tam dignum et vene-
randum cibum sc̄licet ad ip-
sum dominuz omnū nō inca-

Bermo

rate vel in deuote, sed aliq̄ com
petenti modo p̄parari acceda
mus ad ip̄m. **Ero. xix.** Sacer
dotes q̄ accedunt ad dñm san
cificent̄ ne p̄curat̄ eos similē
z aliq̄. **Preparatio n̄ra p̄t̄ in tri
bus p̄siderari. P̄rio in digni
te suscipiēdi corp̄is. Sec̄do in
hostia p̄positū panis. Tertio in
figura agni paschal̄. De duob̄
p̄mis p̄t̄ hic dici. z de tertio i
sequēti. P̄rimo modus n̄re p̄
paratōis ad sacramentū consi
derat̄ in dignitate ipsius sacri
corp̄is. Nā qz mundissimuz ē
z deo uiuo plenū z vnitus, ne
cesse est illud suscipiēti p̄ tria p̄
parari. scz p̄ fidei plenitudines
p̄ mundicie magnitudinē, per
orōnis deuotiōes. P̄rimū p̄pa
ratiū est fidei plenitudo. **He
bre. x.** Accedam⁹ cū uero cor
de in plenitudine fidei. Cū uero
ro corde, i. cū uero intellectu si
ne errore, in plenitudine fidei, i.
in plena fide credentes q̄ non
videm⁹. s. sub specie panis esse
totū xpm̄ uex̄ hoīem z uex̄ de
um. p̄pter h̄mōi fidei magnum
meritū. **Pe. j.** Credētes i x̄ri
stum quēz nō uidet̄, exultabit̄
leticia inenarrabili. **Secūduz**
p̄paratiū est mūdicie magni
tudo, qz p̄gruū ē vt vas sit mū
dum susceptur⁹ corpus mūdīf**

simum. **Ero. xvi.** **Sume vas**
vnū z mitte ibi mā. vas vnū q̄
si singlariter z excellenter mū
dum. **Hinc Heb. ix.** dicit apls
vas istud esse vrnā aureā. decz
cū cor q̄si auz esse purissimuz
p̄ magnā mundiciā qd̄ capere
debet celestē panē. **Alexander**
papa. **Nihil in sacrificijs ma
ius esse p̄t̄ q̄s corp⁹ z sanguis**
xpi. nec vlla oblatō hac potior
ē. sed oēs p̄cellit, q̄ pura deo cō
scientia offerēda est z pura mē
te sumenda. **Hugo.** Pura con
scientia est q̄ nō habet de p̄teri
to iustā accusationē, de futuro iu
stam delectatōez, de futuro ml
nus iustam voluntatē. **Dat.**
xxvij. **Ioseph** petiit a **Pylato**
corp⁹ iesu. **Et accepto corp̄e in**
uoluit illud in syndone mūda
Glo. **Syndone munda** iesuz
inuoluit q̄ pura mēte cū susci
pit. **Hinc etiā mos ecclie** ha
bet vt sacrificiū altaris nō scri
co non panno tincto, sed poti⁹
līneo celebrat̄. **In trib⁹ p̄o** que
pducūt corp̄ale līneū ad cādo
rē intelligunt̄ tria q̄ faciunt ad
nostrā mūdificatōnez. **P̄rio** cū
lauat̄. **Sec̄do** torquet̄. **Tertio**
exiccat̄. **Sic** q̄ ad suscipiendū
dñm nostrū mundus vult fieri.
P̄rimo debet p̄ aquam la
crimaz lauari. **Secundo** per

opera penitentie torqueri Ter-
 cio p furores amoris dei a car-
 nalium desiderioz humore sic
 cari. De primo Heb. x. Acce-
 damus aspersi corda a conscie-
 tia mala z abluti corpus aqua
 munda. i. mundati lacrimis a
 peccatis cordis z corporis. Ero-
 di. xxx. Lauabit aarō z filij ei⁹
 manus z pedes. i. opa et cogi-
 tationes aq cōpunctionis z con-
 fessiois qñ accessuri sunt ad al-
 tare ne forte moriant. Jere. iij
 Lava a malicia cor tuū hieru-
 sale vt salua fias vsq̄q̄ mora-
 bunt in te cogitationes noxie.
 Ps. Lauabo p singlas noctes
 id ē p singulis peccatis. lectus
 meū. i. sciaz meā. lacrimis me-
 is strati meū rigabo. De secū-
 do Erod. xxvi. Corinas tab-
 naculi. i. ornati anie. facies de
 bysso retorta. de opibz pnie. ie-
 iunijs. afflictionibz. orationibz
 z hmōi. i. Loz. ix. Castigo cor-
 pus meū z in seruitute redigo.
 Ecd. xxij. Seruo malinolo
 id corpi tortura et compedes
 mitte illum in opatione ne va-
 cet Ps. Multe tribulationes
 iustoz. De tertio ps. Aruit tā-
 q̄ testa viri⁹ mea quasi diceret
 diuini amoris igne purgat⁹ sū
 ab omni prauo hūore. Itē i so-
 le posuit tabernaculz suū ad

siccandum sez p amōrem dñi
 num vt fiat valde pulcrū z mū-
 dū. Cant. iij. Tota pulcra es
 amica mea z macula nō est i te
 quasi sez bñ lota torta z ericca-
 ta. Au. xi. Sanctificamī cras
 comedetis carnes. Tertū p̄e-
 paratiuum est orōnis deuotio
 Ps. Petierūt z venit coturnic⁹
 z pane celi saturauit eos. Job
 ij. Anteq̄ comedam suspiro.
 Hinc maria magdalena z alie
 deuote portabāt aromata duz
 quererent corp⁹ iesu. Lu. xxiij
 Sic nobis accessuris ad cor-
 pus dñi plibanda est deuotio
 nis oratio vt q̄ forte min⁹ pa-
 rati sumus p ieiuniū z pfessio-
 nē suppleat spūaliū aromatz.
 id est oblationū oratio. ij. Pa-
 ral. xxx. Magna ps populi q̄
 sanctificata nō fuerat comedit
 phase. z orauit p eis ezechias
 rex dices. Dñs bonus ppicia-
 bit cunctis q̄ in toto corde re-
 dunt eū z non imputabit eis
 q̄ minus sanctificati sunt. Au-
 gust. Quāuis q̄s pctō morde-
 at veniali. peccādi tñ nō habe-
 at volūtate satisfaciāt lacrimis
 z orōnibz. z pfides de dñi mi-
 seratione accedat ad eucharis-
 tiā intrepidus z securus. Se-
 cūdo modus nostre pparatio-
 nis considerat in hostia panis

Bermo

Sicut enim grana frumenti arte humana gradatim proficiunt ad panis complementum, sic anima peccatrix gratia dei proficit ad bonum statum in quo licenter suscipiat corpus dominicum. Grana ex quibus fit hostia significant statum peccatoris propter tria. Sunt enim dura et furfure operata et ab invicem distincta, sic peccator durus est in corde qui non vult converteri ad dulcedinem dei de sua iniquitate, Jere. v. Induraverunt facies suas super petras et noluerunt reverti. Item peccator operatus est quasi furfure propter deformitatem, ibi dicitur, quod si vis facta es minus iter viam. Item peccator divisus est a primo suo caritate pro ratione. De secundo, Divisum est cor eorum nunc interibunt, sed grana ad statum in quo sunt in hostia per hunc modum sunt deducta. Primo contrita est durities eorum per molam et in minimas partes redacta, Secundo a furfure sunt mundata, Tertio commixta est farina ad invicem per aquam et ignem decocta et in panem solidata, sic peccator qui durus est erit corpus domini sumere debet se per tria quae in his significantur per parare, scilicet per cordis contritionem per oris confessionem, et per primi dilectionem. De primo ysa. xlvij. Tolle molam mole farinae quasi

diceret, fac in te molam spiritualem de duobus molaribus considerando misericordiam dei et iusticiam ad emolendum cordis tui duriciam. misericordiam quasi superiores lapidem qui nunc operatur et circumbit, sed post hanc vitam operari cessabit, ps. Misericordia tua domine magna est super me, Item considerando iusticiam quasi inferiores lapidem quem nunciaret et quiescat, sed post hanc vitam eleuatur operatur et currit. Ezech. vii. Judicabo te iuxta vias tuas, non parcat oculus meus et miserebor. Math. xxi. Super quem ceciderit lapis iste proteret eum. Rom. xi. Vide bonitatem dei et severitatem Job, xxij. Deus emoluit cor meum et omnipotens conturbavit me, deus cui propter misericordiam spero et parcere. omnipotens quem oportet iuste iudicare, ps. Sacrificium deo spiritus tribulatus cor contritum et humiliatum deus non despicies. De secundo Amos ix. Ecce ego mandabo et concutiam domum israel, sicut concutit cribro, ubi scilicet furfures separantur a nucleis, impurum a puro, sic per confessionem mundatur anima a vili peccato, ps. Confessio et pulchritudo in conspectu eius. Mach. iij. dixit iudas et fratres eius, id est confuteres, ecce contriti sunt in

XVI

mici nostri ascendam? nūc mū dare facta nostra, *Eccl. ij.* Qui timent dñm pparabunt corda sua z in cōspectu illius sanctificabūt anias suas. *Blo.* Felicitas q̄ quotidie mūdāt cor suuz vt suscipiat habitatorē suū de um cuius possessor nulli⁹ eget bono, quia oīm bonoz auctorem in se habet. *De tertio Benef. xvij.* Accelera tria sata simile cōmisce z fac subcinerice os panes, vt scz vitulum optimū cum illis comederent, qui em vitulū optimū. i. corp⁹ christi vult sumere, prius debet detribi satis simile panē igne coquendo solidare. i. ad tres hominū differentias. scilicet ad superiores, eq̄les, z inferiores verā dilectionem p̄seruare. i. *1 Cor. x.* Unus panis z vnū corp⁹ multi sum⁹ q̄ de vno pane z de vno calice participam⁹. *Aug.* Qui accipit misterīū vnitatis et nō tenet vinculū pacis nō misterīum accipit pro se sed contra se. *Mat. xxij.* Intravit rex vt videret discubentes z vidit vnū non habentē vestem nuptialē id est caritatē, z ait ministris, ligatis manib⁹ z pedib⁹ eius p̄gite eum in tenebras exteriores, ibi erit flet⁹ z stridor dentium. *Itē quinto Si offers mu-*

nus tuū ante altare, vade p̄us recōciliari fratri tuo. *Blo.* Si fratrē lesisti recōciliari ei, etiaz si aduersari⁹ extiterat esto benivolus vt fiat amicus, et tūc offeres mun⁹ tuū, vt sit deo gratus. Propter p̄dicta in pane notāda dicit *Exod. xij.* Azimā comedes sine fermento, i. panes, z erit q̄si signū in manu tua, z q̄si monumentuz ante oculos tuos q̄ scz significat in eo vt dictum ē cordis cōtritio, oris p̄fessio, p̄ximī dilectio, q̄bus debemus nos p̄parare vt digni possim⁹ ad christi corp⁹ accedere et eo ad fruendum in celo cum angelis puenire Amen

De p̄paratōe nostra z manducatōe spūali, *Thema p̄riū Sermo. xvi.*

Uenite z medite panē meū vt s̄. Probet autē seipsum hō z sic de pane illo edat, i. *1 Cor. xi.* Sanctificamini cras comedet⁹ carnes *Flu. xi.* Ecce agn⁹ dei *Jo. i.* Hic dicendū est q̄lit in figura agni pascal' p̄siderat mod⁹ nre p̄paratōis. *De q̄ Exo. xij.* legimus Hec figura in tres ptes ē diuidēda. Prima ps est ip̄e agn⁹ edēd⁹ *Scda* fercula cū q̄b⁹ ē comedēdus, *Tertia* p̄sonaz edentū hit⁹. *In p̄ma* discim⁹

Bermo

preparari p fidei integritatem. In secunda p animi p̄tiositate. In tertia p vite honestatez. Prima ps hui⁹ figure ē ipse agnus q̄ fm legē māducat. Et hoc tria considerant. Pr̄o qm̄ comedēdus qz in nocte. Secundo q̄liter. qz nō crud⁹. non coc⁹ aq̄. sed assus igni. Tertio qd̄ in eo comedit. q̄a caput cū pedibz z intestinis. Et i his fidei nre integritas de corpe xpi figurat. In p̄mo scz qz agn⁹ in nocte comedat cū res plene nō videt credēdū significat qz corpus xpi nobis in p̄nti dari debuit nō manifestū. sed in sacramento velantū. **Thob. xij.** Sacramentū reges abscondere bonū est. **iiij.** Reg. viij. Dñs dixit vt habitaret in nebula. nūc ei videmus i enigmate. i. in figura obscura quasi in nocte tunc aut facie ad facie quia in luce. In secūdo scz qz non comedat ex eo crudū significat qz nō debem⁹ credere xpm̄ purz hoīem esse. Itē qz non comederūt aq̄ cocum significat qz non debemus credere xpm̄ fm̄ cōez hominū consuetudinē cōceptum aut natum. Item qz comederit assum igni significat qz christi incarnatio z eius corpis cōsecratio credenda est celebrari p

potentiā spūs sancti. In tertio scz caput agni cum pedibz z intestinis vorari p̄cipit signatū ē esse credēdū qz in hoc sacramēto tot⁹ xps cū diuinitate et corpore z anima p̄tinet z sumitur. Secūda ps hui⁹ figure sūt fercula tria cū q̄b̄ solebant agnū māducare. scz lactuce agrestes panes azimi. et sanguis agni. **Exo. xij.** Edent carnes agni z azimos panes cū lactuce agrestibus z sumēt de sanguine agni z ponent sup vtrūqz postem z insup liminaribz domoz. Pr̄mū ferculū. s. lactuce agrestes significat dolozē de peccatis. Secūdū. s. panes azimi intētionē purā i opibz bonis. Tercū. s. sanguis agni. memoriā z imitacionē dñice passiōis q̄b̄ p̄parari debet aīa fidelis. De p̄mo Grego. **Exodi. xij.** **Num. xij.** Lactuce agrestes vald̄ amare sunt. carnes s̄o agni cum his sunt edende. qz dñi corpus xpi accepimus p peccatis cōpūgi debemus. vt amaritudo p̄ntē abstergat amorem puerse vite **ysaie. xxxviiij.** Recogitabo tibi oēs ānos meos in amaritudine aīe mee. De secūdo. **i.** **Cor. v.** Epulemur nō in fermento veteri. neqz in fermento malicie z neq̄cie. sed in azimis sinceritatē

XVI

nis et veritatis, non in fermento veteri, sed in corruptione peccati superbie que fit in deo, neque in fermento malicie que fit in primo neque in fermento neque que fit in seipsum, sed epulemur in azymis sinceritatis et veritatis, id est in sinceritate a vicijs et in veritate bonorum operum, ut scilicet studeamus esse in statu innocencie vel nove vite sine fraude. De fermento veteri. Gregorius. Panes sine fermento commedit que recta opera sine corruptione vane glorie facit. De fermento malicie. Idem. Panes sine fermento manducat, que opera misericordie sine peccati commixtione exhibet ne puer se rapiat quod quasi recte dispensat, vii. per Amos. Iij. increpando dicit. Sacrificate de fermento laudem, de fermento enim laudem imolat que deo sacrificium de rapina parat. De fermento neque que. Ego, xij. Qui comederit fermentatum bibit anima eius de filiis israel. Fermentatum comedere est delectari peccati corruptione quod committit in se. Ps. Dixit iniustus ut delinquit in semetipso. De tertio ferculo supra dicto Gregorius. Sanguis agni, id est christi super virtutes postea ponit quam non solum ore corporis, sed etiam ore mentis haurit, et ad unitatem neminem interea mente cogitat. Naz

que sic redemptoris sanguine accipit ut imitari passiones eius nec dum velit in vno tantum postea sanguinem ponit. Item in supremis numeris ponendus est sanguis agni, quia non tantum in memoria sed in manifesto debet portari cruce passionis christi, ad Gal. vi. Ubi absit gloriari nisi in cruce domini nostri iesu christi per quem mihi mundus crucifixus est et ego mundo. Et ibidem statim post subditur. Ego enim stigmata domini iesu in corpore meo porto. Tertia pars huius figure est habitus sine trinitaria insignia illorum que manducant agnum, scilicet, cingulos renum, calciamenta pedum, baculus manuum. Ego, xij. Sic comedet agnus. Renes vestros accinget, calciamenta in pedibus habebit, tenentes baculos in manibus. Primum designat carnis et mentis continentiam. Secundum exemplorum patrum custodiam. Tertium virtutum nostrorum correctionem. Et hec exigunt ad concantium preparationem. Primum preparationem carnis et mentis continentiam in cingulo renum figurata. Gregorius. In renibus accipitur carnis delectatio. Unde Ps. Ure renes meos et cor meum. Qui ergo pasca comedit renes accingit, quia que corpus christi

Bermo

accipit, voluptatē domet, lux-
uriā refrenet. Nec pparatio cō-
tinentie attendenda est q̄tuz ad
tria hoīm genera, scz coniuga-
tos in continentia penitentes
z spūales. Primi ante sacrā cō-
munionē seruare debēt p̄tine-
tiam aliquantā. Secundi lon-
giorē. Tertij p̄tinuā. De pmo
dr ad dauid, p̄, Re, xxi. Si pu-
eri mundi sunt maxime a muli-
eribus manducent, scz panem
sanctum. Respōdit dauid. Si
de mulieribz agitur cōtinuū
nos ab heri z nudius tertio de-
dit ergo ei sacerdos sanctifica-
tum panē. Exo, xix. Descendet
dominus coram oī plebe sup
mōtē synai, scilicet in igne z nu-
bis caligine. Estote ergo para-
ti in diem tertium ne appropi-
quetis vxoribz vestris si tal' cō-
tinentia seruata est ad figuraz
quāto magis seruanda erit ad
suscipiendā corpis xp̄i verita-
tem. De secūdo Leui, xxi. Ho-
mo q̄ fuerit leprosus aut pati-
ens fluxum seminis, i. peccās
p̄ incontinentiā carnis nō ve-
sces de his q̄ sanctificata sunt
mibi donec sanes scz p̄ penitē-
tiam. Dinc statuti sunt añ pa-
sca quadraginta dies peniten-
tie, vt hūz pactis in ieiunio et
orationibz z cōtinētia z bonis

opibus tunc possint cōmuni-
care penitentes cum alijs bo-
nis xp̄ianis. Dinc sup illud, p̄,
Lhoz, xi. Si nosmetipsos di-
iudicaremus nō vtiqz iudica-
remur dicit Aug. Ab ip̄a mē-
te penitentis talis sententia p̄-
ferat vt se indignū iudicet par-
ticipationis corpis et sanguis
domini z ad temp' p̄ ecclesia-
sticam disciplinā z sacramēto
celest' panis separet. Indigne
em̄ accipit, si tūc accipit qm̄ de-
bet agere penitentiā, i. qm̄ inci-
pit, ergo p̄us se iudicet z seueri-
tate penitentie se exerceat vt a
se iudicatus nō iudicet a dño.
De tertio scz de cōtinentia cō-
tinua z sempiterna religiosozū
z in sacris ordinibz existentiuz
Lu, xxi. Sint lumbi vestri pre-
cincti z vos similes hoībz expe-
ctantibz dñm suū, qz em̄ tales
semper debent ad suscipiendū
dominū vigilare z expectare z
parati esse. nunqz debent solue-
re cingulum cōtinentie, sed oī
modā z p̄petuam castitate ser-
uare. Leuiti, xxi. Sacerdotes
sancti erunt dño suo et nō pol-
luent nomen eius. Incesum
em̄ domini z panes dei sui of-
ferent z ideo sancti erunt, z ibi
dem. Si ergo sanctus quia z
ego sanctus sum dominus q̄

sanctifico vos. de quo etiā ve-
 herabilis inq̄t Beda. Si ve-
 teris testamēti sacerdotes fm̄
 ordinem vicis sue intraturi tē-
 plum ad offerēdas legales ho-
 stias a pp̄ijs vxoribz oportuit
 abstinere, q̄tomagis nostri sa-
 cerdotes. q̄s ad cōsecrandū sa-
 cro sanctum corpus dñi para-
 tos semp esse oportet continu-
 am ⁊ sempiternam debent casti-
 tatem obseruare. Secundū p̄-
 paratiuū est exemplorū patrum
 custodia per calciamēta pedū
 figurata. Gregori⁹ Calciamen-
 ta in pedibus habere est mor-
 tuorū patrum vitam aspicere ⁊
 nostra vestigia a peccati vul-
 nere custodire. Cant. viij. Quā
 pulcri sunt gressus tui in calci-
 amentis filia principis. Gres-
 sus sunt p̄fectus operum i cal-
 ciamētis. i. in consideratōe vi-
 te patrum. Tertium p̄parati-
 uum est correctionis discipli-
 na in baculis manuum figurata.
 Baculus em̄ significat rectitu-
 dinē iusticie qua nos ipsos de-
 bemus de nostris excessibz añ-
 cōmunionē iudicare. ps̄. Vir-
 ga directionis virga regni tui
 apprehendite disciplinā neq̄n-
 do irascat dominus ⁊ pereat
 de via iusta. p̄. Lhoz. xi. Qui
 manducat ⁊ bibit indigne, iu-

dicium sibi manducat ⁊ bibit,
 non dijudicans corpus domi-
 ni q̄ si nosmetipsos dijudica-
 remus nō vtiq̄ iudicaremur.
 Augustin⁹. Ascēdat homo ad
 uersum se tribunal mentis sue
 et cōstituto in corde iudicio as-
 sit accusatrix cogitatio et testis
 conscientia ⁊ carnisq̄ timor dī
 Inde quidam sanguis animē
 consentientis per lacrimas pro-
 fluat. ⁊ sic cessat vindicta diui-
 na cum confessio ⁊ correctio p̄-
 cedit humana. ⁊ fit homo di-
 gnus ad sumēdum christi cor-
 pus. verum nunc in sacramen-
 to et perfecta fruitione in futu-
 ro. De primo Deut. viij. Affli-
 xit te dominus penuria et de-
 dit tibi cibum māna qd̄ igno-
 rabas tu ⁊ patres tui vt osten-
 deret tibi q̄ non tñ in solo pa-
 ne viuūt homo sed i omni ver-
 bo quod egreditur de ore do-
 mini. afflixit te. id est fecit vt te
 affligeres ⁊ corrigeres. penu-
 ria. i. pena inuoluntatis tue et
 voluptatis carentia. ⁊ tunc de-
 dit tibi celestem panem corpo-
 ris sui. De secundo Heb. xij.
 Ois disciplina in p̄nti qd̄e vi-
 detur nō esse gaudij sed mero-
 ris. postea aut̄ fructū pacatissi-
 mū exercitatis p̄ cam mentibz
 reddet iusticiam. Amen

Bermo

De triplici māducandi modo, z pmo de sacramentali tm̄ q̄ indigne manducant maliuoli z dolosi Thema p̄rium

Sermo .xvii.

Uenite comedite. vt a pncipio. Itē thema p̄rium. Quicūq̄ māducauerit vl̄ biberit calicē dñi indigne re⁹ erit corpis et sanguis dñi. j. Cor. ti. Quintum pncipaliter circa sacramētū dñici corpis notādū est modus māducatiōis Et hic est triplex. s. sacramental̄ tm̄, spūalis tm̄, sacramentalis z spūalis simul. Ad hoc sane intelligendū Sciēdū q̄ in cibo altaris duo sunt, scz sacramētū z virtus sacramēti. Sacramētū vt dē Aug⁹ in duobus cōstat, s. visibili p̄is z vini specie, z inuisibili carne z sanguie christi. Virtus p̄o sacramēti ē sanatio a dānatōe mortis eterne. Hanc p̄tūe sacramēti crediderunt z spūaliter gustauerūt oēs saluādi ab origine mūdi z q̄tidie gustant omnes boni xp̄iani Sac̄m̄ p̄o altaris, i. visibilem speciem panis cū carne xp̄i manducant soli christiani. z hoc tam boni q̄ mali. sed modo dissimili, qz mali māducāt sac̄m̄ tm̄, i. sub visibili spe

cle panis corpus xp̄i, sed non manducant virtutē sacramēti spūalem, i. salutem z vitā eternā. Boni p̄o manducāt virtutē simul, s. sacramētū z p̄tūe sacramēti. Et his patet triplex modus manducādi corp⁹ xp̄i Prim⁹ sacramentalis tm̄. Secundus spūalis tm̄. Tert⁹ sacramentalis z spūalis simul. P̄io modo manducant mali christiani. Secōdo oēs saluādi. Tertio soli boni xp̄iani. Primi māducant z non manducant Secundi nō manducant sed tm̄ manducant. Tertij manducant z manducant. Prim⁹ modus māducādi corp⁹ xp̄i est sacramentaliter tm̄ q̄ mali christiani manducant, qz venerandum corp⁹ in mortali peccato ore polluto sumētes cordis affectum ad influentiā virtutis bonitatis eius peccatis suis imādis rōdunt q̄i luto z lapide claudunt. Ezech. xiiij. Posuerūt i mundicias suas i cordib⁹ suis et ydola sua scandalū iniquitatis sue statuerunt i facie suā. Isti māducāt z nō māducāt. Māducāt q̄ dem qz corp⁹ xp̄i sacramentaliter sumūt sed tm̄ nō manducant, qz p̄tūe spūale, i. salutē aīe nō capiūt. Eccl. vi. Est aliud malū qd̄ vidi sub sole et

XVII

q̄dem frequēs apud hoīes vir
 cui dedit deus diuicias ⁊ sub-
 stantiam ⁊ honozē nec tribuit
 ei potestates vt comedat ex eo.
Heb. vi. Habemus altare de
 quo edere nō habent potesta-
 tem q̄ tabernaculo deseruiunt
 .i. p̄ctis carnalibz. **1. Cor. x.** nō
 potestis bibere calicē dñi ⁊ ca-
 licē demonioꝝ. **Greg.** Est q̄dē
 in peccatoribz ⁊ indigne sumē-
 tibz vera caro xpi ⁊ verus san-
 guis videlicz p̄sentiali essentia
 non salubri efficiētia. **Aug.**
 Qui discordat a xpo nec man-
 ducat carnem ei ⁊ nec bibit san-
 guinē. ⁊ si tante rei sacramētuz
 quādie sumat. sibi tñ erit ad iu-
 diciū. **Discordat** a xpo qui cor-
 dis affectum ab eo auertēs ad
 peccatū cōuertit. **Et talis** inse-
 lit valde dici pōt ad quē tātz
 bonū frequēter venit ⁊ nullum
 spūale lucrū inde p̄cipit. **Hoc**
 modo. s. sacramentalr tñ man-
 ducantiū tria sunt genera. Pri-
 mi malinoli. secūdi dolosi. ter-
 cij p̄sumptuosi. **Primi** sūt qui
 corpus xpi sumunt in peccādi
 voluntate. **Secūdi** sunt hypo-
 crite q̄ foris boni apparētes oc-
 culte sūt prauī. ⁊ tanq̄ iusti ac-
 cedūt ad altare. **Tertij** sunt q̄
 manifeste mali sūt tñ p̄sumūt
 manducare. **De p̄mis duobz**

potest hic dici. ⁊ de tertijs in se-
 quenti. **De p̄mo** genere dicit
Ysa. xxii. Appropinquat em̄ po-
 pulus iste ore. cor autē eoz lon-
 ge est a me. **Appropinqt** ore p̄
 sacramenti sumptionē. sed cor
 longe est p̄ peccati volūtatē.
Tales tria mala sequunt. scilicet
 p̄cti sui aggrauatio. **A** gra-
 tia xpi sepatio. **Ad** eternam pe-
 nā damnatio. **De p̄mo** **Dat.**
rv. Non est bonū sumere pa-
 nem filioꝝ ⁊ mittere canibz. id
 est malinolis **Aug.** Habētes
 voluntatē peccādi variari ma-
 gis dico eucharistie p̄ceptione
 q̄ purificari. **De secūdo** **Sa-**
p̄ien. i. Peruerse cogitatōes se-
 perant a deo. qm̄ in malinolā
 aiām nō intrabit sapiētia. nec
 habitabit ī corpe subdito pec-
 catis. **De tertio. i.** ad **1. Cor. x.**
Quicūqz manducauerit panē
 vel biberit calicē dñi indigne.
 reus erit corpis ⁊ sanguis dñi.
Amb. Indignus est q̄ nō dno
 ta mēte accedit ad eucharistiā
 aut ī peccādi volūtatē manēs
 hic reus ē corpis et sanguinis
 dñi. **l. acti** xpm occiderit punie-
 tur. **De secūdo** genere malozū
 indigne cōicantiū scz de dolo-
 sis siue hypocritis. **ij.** **Thimo.**
iiij. In nouissimis diebus ista
 būt tpa piculosa et erūt hoīes

Bermo

seipfos amantes habētes q̄dē
speciē pietatis, virtutē autē eius
abnegantes **Glo.** Speciē pie-
tatis ⁊ religionis q̄ eadē sacra-
mēta hñt cū p̄ijs, virtutē, i. cari-
tatē abnegātes, multa, s. mala
occulte p̄petrātes et manifesta
fallacit̄ excusando. Tales silr-
tria mala sequūt. qz socij inde
p̄ditoris efficiunt. **Coraz** toto
mūdo cōfundent. **Extra** brōz
p̄fortiū p̄ficiēt. **De p̄mo Jo.**
xiij. Qui māducat panē meū
leuabit p̄tra me calcaneū suū
Hoc d̄r de iuda et sibi silibz, et
de fictis d̄it̄ amicis, **Glo.** Qui
māducat panē meū nō vt p̄fi-
ciat sed vt lateat is me ꝓculca-
bit, i. tradet **Qui** ḡ vult latere ī
p̄ctis suis sub pulcra specie re-
ligionis ⁊ cōmunionis silis ef-
ficiat ⁊ socij inde p̄ditoris. **De**
secūdo **Ecd̄.** i. **Ne** sis incredi-
bilis timoris d̄ni ⁊ ne accesseris
ad illū duplici corde nec fu-
eris hipocrita ī p̄spectu hoim
ne forte reuelet deus absconsa
tua ⁊ ī medio synagoge elidat
te qm̄ accessisti maligne ad do-
minū et cor tuū plenū est dolo
⁊ fallacia **Naum.** iij. **Ecce** ego
ad te meretrix speciosa vt d̄ns
id ē aīa foris pulcra int̄ imū-
da ⁊ reuelabo pudēda tua ī fa-
cie tua ⁊ ostendā gentibz nudi

tates tuā ⁊ regibz ignominiant
tuam ⁊ p̄iciā sup te abomina-
tiones tuas ⁊ tumelijs affici-
am te. **De** tertio **Mat̄.** xxiij.
Ne vob hypocrite q̄ silēs estis
sepulcris dealbat̄ q̄ foris ap-
parēt hoibz speciosa int̄ autes
sunt plena ossibz mortuoz ⁊ oi-
spuraciā, i. putredine verime ⁊
setore. **Sic** ⁊ vos a foris appa-
ret̄ hoibz speciosi, int̄ autē estis
pleni hypocrisis, i. amore vane
laudis et inq̄tate, i. cupiditate
tempalium ⁊ odio veritat̄. **Et**
ideo p̄mo d̄r **Ne** vobis, id est,
extra brōz p̄fortiū miserabilis
p̄iectio. **Leui.** vij. **Anīa** pollu-
ta hypocrisis d̄r intelligi q̄ ede-
rit de carnibz hostie pacificoz
id ē corpis xp̄i q̄ oblata ē d̄no
p̄ibit de populis suis, i. eijciēt
de saluādis ad dānatiōez mor-
tis et̄ne **Sed** ecce ḡ tā magna
mala dat leue remediū diuina
clementia qd̄ est sp̄ialis p̄uer-
sio scz bonū fieri de malo **p̄s.**
Declina a malo ⁊ fac bonum.
Et ex fr̄q̄nti bene agere fit bo-
nus hō. **Et** cū bon⁹ ē sequunt̄
eū tria bona, scz pene debite re-
laxatio, diuine gr̄e restitutio, et
ne glorie acq̄suto. **De** p̄mo. **ist̄.**
Regi. **Si** fuit vir bonus nec
vñ qd̄ capill⁹ ei⁹ in terrā ca-
det, i. ab oi pena erit immunis

XVIII

Ezech. xxxij. Si dixerit ipio morte morieris, et egerit penitentiam pro peccato suo, vita uiuet et non morietur. **De secundo ps.** Benefac dñe bonis et rectis corde. **Prover. xij.** Qui bonus est hauriet salutem a dño et gratiam. **De tertio Barth.** Luge serue bone et si, qz i pau. su. si. sup mlta te pñti, in. i gau. dñi tui **Luge qñ bñ gau. de serue bone.** qz i pauca fuisti fidel. i. i bonis qñ abi cõmisi bene negociat'es, sup mlta te cõstituiam. i. supra bona etni gaudij. vñ intra i gaudium dñi di tui vt. s. oi tpe gaudio pfruaris **psal. li.** Veniet in syon laudantes et leticia sempiterna sup capita eorũ. qz cã etne leticie erit in dñi di sui pteplatoe. **Jere. xxxi** Veniet et laudabunt in montem syon et confluent ad bona dñi tunc letabit virgo in choro. iuuenes et senes sumt. virgo est beata **sgo Maria pñtatrix** in choro celesti **Iuuenes sũt oēs beati. senes angeli.** Isti fil' deum laudabũt et in bonis eius sine fine gaudebunt **Amen**

De secundo modo manducandi spiritali tñ quo boni manducant. **Thema proprium.**

Sermo. xviij.

Uenite comedite panem meũ et cetera. **Pa** tres nr̃i oēs eãdem escã spũalẽ manducauerũt. **2hor. x.** id est oēs boni veteres in mãna cibũ iuistibile. s. xpm spũalr̃ itellexerũt. crederũt. gustauerũt. et ab etna morte p eũ sanati sunt. **Secũdus** modus mãducadi xpm ẽ spũalis tñ. et isto mō oñes saluati ab initio mãducauerũt et saluandi manducant. **Isti** pō nō manducãt et tñ manducãt **Amb.** Nō mãducans mãducãt et mãducans nō mãducãt. qz scz nō mãducãs sacramẽta lit' aliqñ mãducãt spũalr̃. **reco** uerso. **Ecd. vi.** Est vir cui deus dedit diuitias substantiã et honore et cetera. nec tribuit ei pãtes vt comedat ex eo. sed hō extraneus vorabit illũ. s. cã magno desiderio spũaliter mãducando **Circa** spũalem mãducationẽ tria sunt cõsideranda. scz differentia psonarũ sic manducantium. ratio spiritaliter manducandi. et effectus manducationis huius. **Prima** triplex ẽ scz incipientium. p̃ficiẽtium et p̃fectorum. **Barth. xiiij.** Mãducantium fuerunt quinqz milia viroꝝ. exceptis mulieribus et paruulis. **In** paruulis

Sermo

signant incipientes, in mulieri
bus p̄ficientes, in uinis p̄fecti.
Secundū circa idē consideran
dū est rō qua dicunt iam dicti
spūaliter māducare. Cū sciē
dū q̄ p̄mi scz incipientes man
ducāt spūaliter rōne fidei salua
toris. Secūdi rōne bone con
uersatōis. Tertij rōne deuote
meditatōis. Primi scz incipiē
tes māducant spūaliter rōne fi
dei saluatoris. **Abaç. ij. Heb. x.**
**Iust⁹ ex fide uiuet tanq̄ ex ci
bo spūali. Aug⁹. Crede ⁊ mā
ducasti. Credere em̄ in xpm ē
credendo in eum ire, ipi corde
inherere, in ipso delectari, ⁊ per
veram caritatē mēbris ei⁹ icor
porari. Secūdi, s. p̄ficientes
manducant spūaliter rōne bo
ne uersatōis. **Joh. iij. Ego
cibum habeo māducare quez
uos nescitis. De⁹ cibo ē ut fa
ciā uolūtātē patris mei. Eccl.
xv. Qui timet deū faciet bona
⁊ cibū bone uersatōis cōsistit
ex trib⁹ p̄tibus quasi ex tribus
ferculis, scz, innocētia, peniten
tiar miscōia. De p̄mo p̄s. Per
cussus suz ut uenū et aruit cor
meū, qz oblit⁹ sū comedere pa
nem meū, s. innocētie, dū dele
ctabor cibo malicie. **Aug. Pa
nem de altari spūaliter mādu******

care est innocentiam ad altare
portare, debitorib⁹ p̄ctā dimit
tere. De secundo p̄s. **Surgite
postq̄s sede, q̄ man. pa. doloris
scz p̄nie, p̄ p̄ctis. **Thob. i. Dā
ducauerūt panē in luctu et tre
more memorās fimonē amos
dies festi uestri, i. gaudij in pec
catis uertent in lamentatōes
⁊ luctū, p̄s, cinerē tanq̄ panes
manducabā, cinerē, s. p̄nie. De
tertio. **Prouer. xi. Būfacit aie
sue uir misericors, qz dū paup
ab eo corpaliter reficit ipse mul
to melius a deo spūaliter pascit.
Apocal. iij. Ecce sto ad ostiūz
⁊ pulso scz in paupe, si q̄s ape
ruerit mihi intrabo ad eū et ce
nabo cū eo ⁊ ipse mecū. Ter
cij scz p̄fecti māducant spūaliter
rōne deuote meditatōis, ⁊ in
hac manducatione tria erūt q̄
in comestione corpaliter p̄sistunt
scz appetitus, masticatio, ⁊ dele
ctatio. Primo em̄ debem⁹ spū
aliter esurire xpm cibū nostrū
intimo corde desiderādo. Se
cūdo masticare magna discre
tione cogitatōis discutiendo.
Tertio in eo delectari dulcedi
nē eius eligendo. Primo debe
mus spūaliter esurire xpm ar
denti⁹ desiderādo. **Joh. xxi. si
non dixerūt uiri taber, mei q̄s
det ut d̄ car. eius satū, q̄si opta********

XVIII

bant et desiderabant saturari. **Ecc.** xxiij. Qui edunt me ad-
 huc esurient. **Bre.** In delicijs
 carnis appetit placet, ex picijs
 displicet, qz q magis sentit q ea-
 rum saturitas mentē nō replet
 sed cruciat eo magis cognosci
 tur qd fastidiat. In spūalibz d
 licijs saturitas appetitū parit,
 qz quātomagis earū sapor pci-
 pit eo ampli⁹ cognoscit qz aui-
 dius amet. **ysa.** xxvi. Dñe no-
 mē tuū et memoriale tuū in de-
 siderio aie. ania mea desidera-
 bit te in nocte. **s.** aduersitat, p̄s
Dñe añ te om. **de. m.** et **ge. me**
Secundo debem⁹ spūalr ma-
 sticare totū xpm scz membra et
 caput. i. nosipos et sanctos di-
 et saluatozem mūdi discreta di-
 scussioe cogitare nosipos diju-
 dicando. sanctoz vitā ad imi-
 tandū tractādo et incarnatio-
 nis bñficiū deuota mēte rumi-
 nando. **Primo** pfecti masticat
 seipos diligenter se examinā-
 do. **p.** **1. Cor.** xi. **Probet** aut se
 ipsum hō et sic de corpe vel de
 pane illo edat. **Primo** pbet. i.
 examinet et purget seipm totū
 scz cor linguā manum et. et sic
 postea edat. **Job.** xij. **Quare**
 lacero carnes meas dentibus
 meis et aiā meā porto in ma-
 nibz meis vt scz spūalr masti-

cem dijudicando peccā carnis
 et spūs. **Secundo** pfecti masti-
 cant sanctos mortuos et btōs
 adhuc viuentes vitaz corū ad
 imitandū cōsiderando. **Dat.**
 xxij. **Ecce** prandiū meū para-
 ui thauri mei et altilia mea occi-
 sa sunt. venite comedite, thau-
 ri. p̄phe et apli sunt q fortunū die
 fidei q̄i cornu p̄ncipibz mundi
 resisterunt et ab eis passi virtu-
 tum exēpla nobis reliq̄rūt. **Al-**
 tilia ab alēdo dicta. pigua sūt
 volatilia. et significāt sanctos i
 terna caritate saginatos et con-
 tēplatiōis pēna supna peccētes
 occisa sunt. vel ab eo q fuerūt
 p penitentiā vl p mortē carnis
 iam in rege posita. hec nobis
 sunt spūalr masticaanda. id est.
 ad imitandū diligenter cōsiderā-
 da. **Deut.** xiiij. **De** qd mūdū ē
 comedite. q̄cqd morticinū est
 ne vescamini ex eo. om̄e mun-
 dum. i. honestis p̄bis. opibz et
 moribus comedite. in cordē po-
 nite ad imitandū. qd mortici-
 nū est. i. peccō cōtaminatum. ne
 vescamini ex eo consennendo
 vel idē faciendo. **Phil.** iij. **De**
 cetero fratres q̄cūqz sunt vera
 quecūqz pudica. quecūqz iu-
 sta. q̄cūqz sancta. q̄cūqz ama-
 bilia. q̄cūqz bone fame. si qua
 virt⁹. si q̄ laus discipline. hec co

Bermo

girate q̄ audistis vel vidistis in
me **Hec** oīa agite et de^o pacis
erit vobiscū. **Tertio** p̄fecti ma
sticant spūalē carnē xp̄i sc̄z in
carnatōis ei⁹ sacramēta et bñfi
cia deuote meditādo. **Joh. vi.**
Qui māducat carnē meā et bi
bit sanguinē meū habet vitāz
eternāz. q̄ māducat vel spūaliter
bñ masticat. **Aug⁹.** **Hoc** p̄tinet
ad p̄tētē sacramētī nō ad vīsi
bile sacramētū. q̄si diceret. mā
ducat intus nō foris q̄ mādu
cat mētē nō q̄ p̄mit dētē et hoc
est qd̄ apl̄us vigilanter dē t̄m̄
de bonis. **Dēs** eandē escā spū
alem māducauerūt. sic mādu
cauit et masticauit xp̄m apl̄us.
vñ. j. Thimo. iij. Dagnū pie
tatis faciū qd̄ manifestatū est
in carne. iustificatū est in spū. i.
xp̄s iust⁹ ostensus est. qz de spi
ritu sancto p̄cept⁹. apparuit an
gelis. p̄dicatū est gentib. credi
tum est in mūdo. vt tantū bñfici
um curent soluerē deo. assum
ptum est in gloria. **Ecc̄i. i.** **Ori**
tur sol et occidit. i. xp̄s i sua na
tūitate orit̄ et occidit in passio
ne et ad locuz suū reuertit̄. i. ad
sepulcrum terre **Ibiqz** reuiu
scēs in resurrectōe. girat p̄ me
ridiē in ascensioē et flectitur ad
aqlonem iustrās cuncta p̄ cir
cūitum i extremū iudicij discus

sione. **Tertio** debem⁹ in spūa
li māducatōe delectari inēna
dulcedine q̄ elicit̄ de p̄dici xp̄i
masticatōe. **psa. lv.** **Audietes**
audite me et comedite bonū et
delectabit̄ in crassitudine anīa
vestra. i. dulcedie spūal̄ gratie.
Sap. viij. **Intrās** in domum
meā conq̄escā cū di sapia. i. cū
xp̄o qui est sapida essentia. nō
enim habet amaritudinem cō
uersationis illius. nec tedium
conuictus illius. sed leticiam
et gaudiū et in amicitia illi⁹ de
lectatio bona. **ps̄.** q̄s magna
multitudo dulcedinis tue dñe
quā absco disti timētibz te **Jdē**
Sustate et videte qm̄ suavis ē
dñs. **Lant. iij.** **Del** et lac sub
lingua tua. i. dulcedo spūalis i
meditatioē cordis. **Hec** dulce
do q̄daz est p̄gustatio regni ce
lestis valens xp̄iano 3 tria ma
la q̄ sunt in mūdo. **Ibi** em̄ fal
sa dulcedo in dlectabilibz vte
dis. grandis amaritudo in ad
uersis sustinendis. tristis ima
go in bonis faciēdis. **De pmo**
Prover. ix. **Alq̄** fortunē dulcio
res sunt. et panis absco dit⁹ sua
uior. sed hec falsa ē dulcedo. qz
anīe p̄dinio. **Joh. xxiij.** **Dulce**
do illi⁹ vermes. **Ecc̄s. ix.** **Si**
cut pisces hamo capiūt. ita ho
mines tpe malo. esca foris de

XVIII

lectat, sed aculeus itus pforat. Job, xxi, ducit in bonis dies suos et in puncto ad inferna descendit. De secundo ps. Hoc mare magnū et spaciosū manibz. qz scz in hoc mōdo magna est et multa amaritudo. Jere, ix, Ci dabo p̄lm istū absinthio et potū dabo eis aquaz fellis. Job, xiiij, Hō nat⁹ de muliere breui viues tpe replet mltis miseris. Ps. Dulce tribulatioes iustoru. De tertio Bath, xix, Dixit dñs cuidā diuiti, vade et q̄cunqz habes vēde et da paupibz, et habebis thesauros ī celo. et veni sequere me, q̄ cōtristat⁹ in p̄bo abiit merens. i. Reg, xxv, Dixerunt pueri dauid ad nabal, qd cūqz iuenerit man⁹ tua da seruis tuis et filio tuo dauid, q̄ respondit, tollam panes meos et aqs et carnes, et dabo viris q̄s nescio vñ sint. Gen, iij, Factū est post mltos dies vt offerret cayn de fructibz terre munera dño, et nō respexit dñs ad eum nec ad munera eius. Vni⁹ cā fuit q̄ male obtulit. scz de tristi corde et facie. Cōtra hec valet spūalis dulcedo, qz falsaz mūdi dulcedinē facit ispidā, grandē amaritudinē facit dulcē, tristem ymaginē reddit iocundā. De p̄mo Prouer, xxvij, Anīa

saturata calcabit fauiz. Greg. Gustato spū desipit ois caro. Phil, iij, Que mihi fuerūt lucra arbitrat⁹ sum, p̄t xpm detrimēta, p̄pter quē oia arbitroz vt stercoza. De Augustino dr, Displicebat ei q̄cqd agebat in seculo p̄ dulcedie dei. De secūdo Deut, xxxij, Inundatioes maris q̄si lac iugēt. i. boni repleti dulcedie spūali vincunt amaritudinē mūdi. iij, Reg, ij, Heliseus misit sal in aqs amaras que in dulces verse sūt, sic xps sapore spūali sanat amaritudinē mūdi. Vnc stephano lapides torrentis dulces fuerunt, et mltis sanctis ardētes prurine, cādentes teste yse sūt suaves tanq̄ rose. Vnc multi boni gaudent in tribulatioe. De tertio Dan, i. Post dies deces apparuerūt vultus eoz meliores p̄ oibz pueris q̄ vescebant cibo regio, vultus eoz q̄s panis sanauit q̄ de celo descendit dicit glosa, apparuerūt meliores decore scz et bylaritate ad bñ faciēdū. Prouer, xv, Cor gaudens exhilarat faciez. ij, Cor, ix, Hilarem datozez diligit deus. Tertium circa spūritualem manducationem notandum ē effectus huius manducatiois. Et hic ē triplex, scilicet peccato

Sermo

rum remissio, ab eterna morte saluatio, vera corporis xpi ad salutem eternam participatio, etiam si casu decedat sine sacramento. De primo. Panem nostrum quotidianum id est cibum spiritualis da nobis hodie, et dimitte nobis debita nostra. Ambrosius. Qui manducant spiritualiter virtutem carnis et sanguinis christi dicunt sumere et vere manducare, quia ipsam corporis christi efficientiam quotidie sumunt, id est remissionem peccatorum. De secundo. Iohannes, vi. Hic est panis qui de celo descendit ut si quis ex ipso manducauerit, scilicet spiritualiter, non moriatur, scilicet morte eterna. Augustinus super apostolum. Patres nostri eandem escam spiritualiter manducauerunt quare et nos corporalem non alteram, id est manam quod significat christum et idez credentibus efficit. Alii vero qui non crediderunt manducauerunt et mortui sunt eternaliter quod non moyses et alii boni. Quare quia cibum inuisibilem spiritualiter intellexerunt spiritualiter esurierunt spiritualiter gustauerunt ut spiritualiter saturarent scilicet ab eterna morte, scilicet et nos spiritualiter manducando ab eterna morte liberamur. De tertio super illud, I. Ebor, x. Unus panis et vni corpus multi sumus qui de vno pane participamus, etc. Augustinus. Nulli du-

bium est tunc quicquid corporis sanguinisque dominici participem fieri quoniam membrum christi efficit nec alienari ab illius panis calicisque consortio, etiam si antequam illum panem edat de hoc seculo in unitate corporis christi constitutus abscedat, quia illius sacramenti beneficio non priuat quando in illo hoc quod sacramentum significat inuenitur. Inuenit autem hoc quod sacramentum significat quoniam membrum christi efficit, et hoc efficit quoniam credendo et amando spiritualiter manducatur, quia sic in corpus christi vere conuertitur ut cum ipso eternaliter uiuat. Amen.

De tertio genere indigne communicantium, scilicet de presumptuosus. Thema proprium.

Sermo, xii.

Uenite comedite panem meum etc. ut supra. Item Quicumque manducauerit hunc panem etc. De tertio genere malorum indigne communicantium est hic dicendum, id est de presumptuosus, qui scilicet non timent communicare vel celebrare in magnis criminibus et manifestis. De his per ad Eboracenses, etc. qui manducant et bibunt indigne illi

dicitur sibi manducatur et bibit, id est valde malum est illi. Unde sciendum quod duplex est effectus corporis domini, scilicet bonitatis quod ad bonos, et severitatis quod ad malos, et tamen ipsum spiritus immutabile et bonum in se manet, sed iusto iudicio effectus eius mutatur in his quod commale videntur. Augustinus. Sancti malis possunt obesse, quia quod manducatur corpus christi indigne iudicium sibi manducatur et bibit, non quod res illa mala sit, sed quia malum quod bonum est male accipit. Huius rei exemplum videtur esse in sole et in vino. Nam eandem solis lucem quam sanus oculus ad delectationem, eger suscipit ad perturbationem, et vinum quod sanus homo ad iocunditatem et confortationem, sebricitans accipit ad maiorem infirmitatem, vel forte ad mortem. Hinc est quod indigne comitantes tria mala sequuntur, scilicet magna culpa, dei offensio et multiplex plaga. Primum malum presumptuose comitanti est magna culpa. Ieremias, xj. Nunquid carnes sancte auferent a te malicias tuas quod bus gloriata es. Ysidorus. Qui scelerate viuunt in ecclesia et communicare non desinunt putantes tali comitione mundari distant nil ad emundationem proficere sibi dicente propheta, quod est quod dilectus

meus in domo mea facit scelera multa, nunquid carnes sancte auferent a te malicias tuas, quia diceret non auferunt sed augmentant. Huius culpe triplex est ratio scilicet perversa intentio, diuini precepti transgressio, maxima ingratitude. Prima ratio culpe presumptuose comitanti est perversa intentio, actionis enim voluntarie triplex est radix siue principium vel natura, vel virtus, vel libido mala est, sed eius quod est in peccato mortali scienter et sumit corpus christi non potest esse radix, natura vel virtus, quia neque natura neque virtus aliquo modo dicitur, quia aliquis rem tam preciosam, tam venerandam in loco vel vase imundo poneret. Unde peccator qui corpus christi sumens ponit in ore suo polluto et corpore, radix non est natura vel virtus, sed libido id est perversa intentio vel lucri temporalis vel vane laudis, vel alicuius deceptionis. Secunda ratio culpe istorum est diuini precepti transgressio. Sicut enim dominus in statu innocentie lignum vite ad edendum concessit, et in statu culpe prohibuit, sic nobis in statu bono corpus christi conceditur, tamen in malo prohibetur. Mattheus, xj. Nolite scindere dare canibus, et imundis peccatoribus

Bermo

Leuit. xxi. Homo q̄ habuerit maculā sc̄z pct̄i nō offerat panes deo suo nec accedat ad ministeriū eius. **Tertia** rō culpe istoz est maxima ingratiudo. que em̄ pōt esse maior q̄ si q̄s habens dñm a q̄ accepisset qc̄ qd boni haberet. et ip̄m in sup̄ morte sua de suspendio eterno liberasset. eundē dñm in stabuluz inūdiūssimū inimici sui traditiose duceret. et ibi ꝓculcāret et rursūm occideret. tanta ingratiudine peccant q̄ corpus dñi sumūt in peccato mortali. **P̄s** Rembuebāt mala p̄ bonis. et odiū p̄ dilectiōe mea et conculcauerit me inimici mei tota die **Heb. x.** Quanta putatis mereri supplicia q̄ filiū dei cōculcauerit et sanguinē testamēti pollutū duxerit in q̄ sanctificat̄ ē. sc̄z in morte xpi. **Ambro.** Chri stū ille ꝓculcat q̄ libere peccat absq̄ timore et penitētia et q̄ eo indigne participat. **Idē** q̄ indigne xpm sumit idem ē ac si interficiat. **Aug.** q̄s temerarium q̄s nephariū est cruentis manibz Intemerate ꝓginis tractare filiū. q̄s audire sustineret aurū. q̄s oculus nō cōfundere ad intuitū. q̄ mens nō rapere in excessum. ubi mundi ꝓcium mittit in sterq̄liniū. non em̄ mi

nus est detestabile in os pollutum q̄s in lutū mittere dei filiū **Secundū** malū istoz est magna offēsa dei. **Zach. i.** Ira magna ego irascor sup̄ gētes opulētas. qz ego irat̄ suz paz xpi ꝓo adiuerūt. q̄si diceret dñs. q̄si parū irascor hoibz ꝓ ꝓctā q̄ cōmittunt in primū. sed maxime p̄ eo q̄ peccant in dñm. **i. Reg. ii.** Si peccauerit vir i virum placari ei pōt de. si autē i deū q̄s orabit p̄ eo. **Glo.** Quāto maior gloria tua. tāto gūior offēsa. **Wal. i.** Ad vos o sacerdotes q̄ despiciāt nomē meum et offertis sup̄ altare menz panē pollutū. **Glofa.** corripit sermo diuin⁹ ep̄os et ministros ecclie negligentes et oēs q̄ chri sti noīe censent. cur nomen ei⁹ despiciāt. q̄bus agit causas offēse q̄ panē pollutū offerunt **Polluit** em̄ panē. i. corpus xpi q̄ indignus accedit ad altare et mensam dñi. si nō scelerata voce scelerato ope despiciūt. et dñi sacramentū violat ipse cuius ē sacm violat. **Tertū** malum istoz est multiplex plaga et grauis ex iusta dei vindicta. sicut em̄ ab antiq̄ filijs isracl marmū erat pctm. et pessimaz causa maledictionū q̄ p̄ ydolatriam deū piecerunt. et postea iu

dcis impijs q̄ xpm̄ nō suscep-
 runt, sic mō xpianis maximū ē
 pcm̄ z causa plagaz q̄ corp⁹
 saluatoris indigne suscipiunt.
Gregori⁹ sup̄ Deu. xvij. Cre-
 ator oim̄ p̄ incarnatōis sue mi-
 sterium iudeam visitare digna-
 tus est, sed quia non cognouit
 tempus visitatōis sue, ideo gē-
 tibus frequenter in pdam̄ da-
 ta, nouissime romanis tradita
 est, z venerūt sup̄ eā oia genera
 maledictionuz q̄ in libro legis
 scripta sunt, similiter bis q̄ gra-
 tiam dei ingratū accipiūt certa
 est damnatio. Si em̄ irritā q̄s
 faciens legem moysi, sine vlla
 miseratione morit̄. Quāto de-
 teriora meret̄ supplicia q̄ filius
 dei p̄culauerit z sanguinē te-
 stamenti pollutū duxerit. Hec
 supplicia dici possūt duplices
 plage. Prima multa dāna bo-
 norū spūaliū. Scda sterilitas
 terre siue caristia tpaliū. Ter-
 cia pestes corporū z strages ho-
 minū. De p̄ma plaga, **Tren̄. i.**
Danū suū misit host̄ ad oia
 desiderabilia ei⁹ qz vidit gētes
 ingressas sanctuariū tuū, de q̄
 bus p̄ceperas ne intrarēt eccle-
 siā tuā. **Glosa.** Hostis antiqu⁹
 ad desiderabilia ecclie manus
 mittit, z spūale ornātū aufert i
 mēbris suis fidez cōtaminans

baptisma rescidens, id ē gra-
 tiam in baptismo datā, doctri-
 nam corrūpens, corpus et san-
 guinem dñi indigne p̄tractās
 et vasa preciosa, id est oues xpi
 quasi lupus deuastans, et cau-
 sa tanti mali reddit̄, quia gen-
 tes id est carnem amātes z xpi
 circumcisionez nō habētes mi-
 nistri altaris efficiunt̄. De secū-
 da plaga **Deut. xxij.** Si audi-
 re nolueris vocem domini dei
 tui vt facias omnia mandata
 eius, veniēt super te omnes ma-
 ledictiones iste. **Maledictus**
fructus terre tue, armenta bo-
um tuorum z greges ouīū, mit-
ter dominus super te famem z
esuriem, et increpationem in
omnia opera tua. Hec plage
 venient si audire nolueris mā-
 data dei, scilicet precipue d̄ cor-
 pore domini non indigne tra-
 ctando, fm̄ illud **Leuitici** vice-
 simopmo, **Homo** qui habue-
 rit maculam peccati non offe-
 rat panes deo suo, nec accedat
 ad ministerium eius. **Benefis**
tertio, Quia comedisti d̄ ligno
cy quo tibi preceperam ne co-
mederes maledicta terra i ope-
re tuo, spinas et tribulos ger-
minabit tibi. De tertia plaga
 p̄ma ad **Eborinthios** vndeci-
 mo, **Probet** scipm̄ homo z sic

Bermo

de pane illo edat. q̄ em̄ mādu-
cat indigne iudiciū sibi mādu-
cat z bibit. i. ad iudiciū mortis
se obligat. z multi alij ppter sce-
lera vni⁹ sepe feriunt. **Uñ** seq̄-
tur. Ideo int̄ vos multi infir-
mi z ibecilles z dormiūt multi
scz somno mortis. vel dei verbe-
re. vlt̄ plioz aduersitate. **Flu. xi**
Adhuc carnes in dentibz erant
z ecce furoz dñi p̄citat⁹ i popu-
lum pcussit eū plaga magnani-
mis sed ecce cōtra has plagas
z oīa iam dicta mala triplex re-
mediū ostendit scriptura. Pri-
mū est emendatio vite p̄ peni-
tentiam volūtariā. **Secundū**
corectio malicie p̄ supioz di-
sciplinā. **Tertiū** mutatio in cor-
rigibilis p̄sone p̄ iusticie distri-
ctionē. **De pmo** **Johel. j.** De-
populata est regio luxit̄ humi⁹
id est habitatores humi. qz pe-
riit̄ messis agri. i. bona t̄palia z
spūalia. accingite vos et plora-
te sacerdotes. vlulate ministri
altaris. ingredimini z cubate i
sacco. **Glo.** sancti sacerdotes q̄
comedunt digne pasca. accin-
gunt̄ balthēo castitatis. pecca-
tores q̄s remordet p̄scia dolo-
ris vt plangent̄ sua z ppli p̄ctā.
Accingite ḡ vos sacerdotes et
ministri altaris cingulo p̄nie z
plangite puro corde. vlulate i

cōfessione z oratōe. ingredimini
ecclesiam p̄ penitentiam vñ xp̄i⁹
stis p̄ culpam. cubate in sacco.
id est delicias qbz offendistis p̄
vite austeritatē cōp̄sate vt irā
dei possitis mitigare. **De secu-
do** **Mal. iij.** Ecce venit dñs q̄
si ignis p̄flans scz p̄ iustos pla-
tos. z purgabit filios leni. i. mi-
nistros altaris. z erūt dño offe-
rētes sacrificia in iusticia. et sic
vniqz placat⁹ mitigabit̄ ira ei⁹.
Ezech. viij. **J**udicabo te iuxta
vias tuas z ponā cōtra te oēs
obhominatōes tuas. z nō par-
cet oculus me⁹ sup te z nō mi-
serebor. **Glo.** **S**icut medicus
icidit. vrit. nō parcat vt parcat
ita dñs. vñd. ego p̄cunā z ego
sanabo. et flagellat oēm filium
quē recipit. **Lu. ix.** cōpelle irā
re. **E**t sic dñs p̄ iustos p̄latos
nō parcat vitia corrigendo. vt
parcat irā suam mitigādo. **De
t̄cio** **Ezech. xxi.** **J**udicabo vos
dicat dñs z subijciam sceptrō
meo z eligā de vobis trāsgres-
sores z impios scz ad abijcien-
dū q̄ in malo p̄suerant. i. incor-
rigibiles. **Et glo.** vt scz loco eo-
rum iusti restituant. **ysa. j.** **Cō-**
uertā manū meā ad te z exco-
quā ad purū storiā tuā. et auge-
ram oīm stagnū tuū. z restitū-
am iudices tuos sicut fuerunt.

prius, et consilarios tuos sic an-
 nūtiis, sicut tpe Moysi et ma-
 chabeoz vocaberis ciuitas in-
 sti, vrbs fidelis. i. Zach. iij.
 et cogitauit iudas de altari ho-
 locaustoz q̄ pphetatur erat q̄
 de eo faceret, et incidit illi cōsili-
 um bonum vt destrueret illud,
 ne forte esset illud in opprobriū,
 q̄a cōtaminauerūt illud gētes
 et demoliti sunt illud et posuerūt
 lapides in mōte dom⁹ in loco
 apto quōsq̄ veniret, ppha et re-
 sponderet de eis et acceperunt
 lapides integros s̄m legē, et edi-
 ficauerūt altare nouuz s̄m illō
 qd̄ fuit p̄us. *Glosa* ibidē alta-
 re holocaustoz est fides pura,
 doctrina recta, et p̄uersatio bo-
 na xp̄i mīstroz, s̄ hoc altare si
 pphanatū fuerit heretica pra-
 uitate, vt symonia vel alia, vel
 scelex imanitate, iā destruedū
 erit, et sacerdotij dignitate de-
 ponēdū, ne forte opprobriuz sit
 sancte ecc̄ie q̄ habeat p̄uos et
 facinorosos rectozes q̄ dyabo-
 lica astutia seduci sunt, vñ do-
 minus suis discipulis ait, vos
 estis sal terre, q̄ si sal euauerit
 i q̄ saliet, ad nihilū valet ultra
 nisi vt p̄iciat foris et cōculcet
 ab hoibz, deposito ḡ pphana-
 to altari mīstico reponi debent
 lapides illi in mōtem dom⁹ in

loco apto, donec veniēs p̄be-
 ta respōdeat de eis, q̄ p̄ctores
 redigi debēt sub penitētia do-
 nec p̄ sanctos doctozes diuidi-
 cet p̄ cōmissio crimie satisfacto
 p̄petrata. In locū aut̄ eoz la-
 pides integri s̄m legē substitui
 debēt vt fiat altare nouū s̄m il-
 lud qd̄ fuit p̄i⁹, hoies fide ca-
 tholica sani, scientia sanctaruz
 scripturarū imbuti, bonis mo-
 ribz religiosi in locū regiminis
 vñ deciderūt p̄uaricatores sub
 rogari debent s̄m autoritates
 diuine legis vt sine rep̄hēsiōe
 i nouitate vite et norma iusticie
 exhibeas misterii deo i ecc̄ia
 quā sibi acq̄siuit christus p̄cio
 sanguis sui sponsam nō habē-
 tē maculā, neq̄ rugā, Amen.

De tertio mō manducandi
 sc̄z spūali et sacramentali q̄ boni
 manducāt **Sermo. xx.**

Quērite comedite pa-
 nē meū et c. Accipite
 et comedite h̄ ē cor-
 pus meū. *Luce. xij.*

Tertius modus māducandi
 corpus xp̄i est sacramentalis et
 spūalis simul q̄ soli boni chri-
 stiani cōmunicant, et hoc facto
 manducant et manducantur.
Unde circa hūc modum tria
 possunt considerari, Primum
 est multitu do malozum nō cō

Bermo

municatū. Secundū magni
fido felicitas bonoz corpus
christi sumentū. Tertū rō re-
manducatiōis sic māducātū
Prīmū circa hunc modū mā-
ducandi cōsiderandū est mul-
titudō maloz nō cōmunican-
tū. Cum em̄ triplex sit modus
cōicandi v̄l māducandi, s̄sa-
cramentalis tm̄ quo mali chri-
stiani māducant z tm̄ nō mā-
ducāt, spūalis tm̄ quo boni n̄
māducant et tm̄ māducant
sacramentalis z spūalis simul
quo soli boni christiani cōmu-
nicant z māducant vel mā-
ducantur. Restat ad diuisiōis
hui⁹ sufficientiā multitudō q̄-
dam malozū q̄ nec māducant
nec māducant, id est q̄ corp⁹
christi nō suscipiūt, z idō mor-
te eterna peribunt. Istoz tres
species sunt ac turbe. Prīmū i-
fideles, secūdi negligetes, tertij
contēptozes. Infideles sunt q̄
rum corda p̄ maliciā suā fallē-
te diabolo sic excecata sunt vt
nō possint cognoscere et crede-
re diuina sacramenta p̄ salute
mundi mirabili dei sapia insti-
tuta. Negligentes sunt q̄dam
christiani q̄ tp̄alibz lucris z se-
cularibz negocijs intātū se oc-
cupant vt sacram cōmunionē
tpe debito sumentē negligant.

Cōtēptozes sunt q̄ sceleribz
suis tāto amore inherēt q̄ cor-
pus dñi sumentē parui-
pendunt. De p̄mis Jobā, vj.
Quomō potest hic nobis car-
nem suā dare ad māducandū
quasi diceret, nō credimus q̄
dare possit. Sap, v. Errauerit
imp̄, excecavit ei eos malicia
eoz z nescierūt sacramēta dei
Joh, iij. Qui incredulus est fi-
lio non videbit vitā, sed ira
dei manet sup euz. De secūdis
Dath, xxij. Dñs rex seruos
suos vocare inuitatos ad nu-
ptias dicens, Ecce prandium
meum parauit venite ad nuptias.
illi aut negligenter z abie-
runt alius in villam suam, ali-
us ad negociationē suāz. Glo.
In villā ire est terreno labori
imoderate insistere. Negocia-
ri p̄o terrenis lucris nimis in-
hyare. Tales q̄ prandij diu-
ni sacramenti negligūt q̄uis fi-
dem z q̄dam opa caritatis h̄re
videant tamen nisi peniteant
dānabunt. Joh, vj. Nisi mā-
ducauerit carnē filij hoīs z bi-
berit eius sanguinem nō ha-
bebitis vitā in vobis, sup illō
Ephē, iij. Oro vt possitis cō-
prehendere que sit sublimitas
z pfundum, dicit glosa. pfun-
dum caritatis sunt ecclesiasti-

ca sacramenta q̄ sunt profunda
 ⁊ inuestigabilia ⁊ sunt funda-
 menti caritatis sine qb̄ nō va-
 let caritas, i. exteriora signa ca-
 ritatis nō valent ad salutē eter-
 nam sine sacramentis ea negli-
 gentib̄. **Rūe. ix.** Si q̄s ⁊ mū-
 dus ē et in itinere nō fuit, i. nō
 habet impedimentum iuste ne-
 cessitatis ⁊ nō fecit phasc, exter-
 minabit aia illa de populis su-
 is, q̄ sacrificiū nō obtulit dño
 tpe suo, peccatū suū ipse porta-
 bit. **De tertijs. ij.** Paral. cxx.
Perreperūt cursores cū episto-
 lis regis ex regis ezechie impe-
 nō ⁊ p̄ncipum eius in vniver-
 sam israd p̄dicantes. **Reverti**
 mini ad dñm deū vestrū ⁊ ve-
 nite ad sanctuariū eius sc̄z ad
 faciendū phasc, i. ad suscipien-
 dum corpus dñi. **Et** q̄dam vi-
 ri acq̄scentes cōsilio venerūt
 alijs irridētib̄ ⁊ subsannanti-
 bus eos **Joh. iij.** Hoc est iudi-
 cū q̄z lux venit in mundū ⁊ di-
 leperūt hoīes magis tenebras
 q̄ lucē, erāt em̄ eorū mala ope-
 ra, q̄si diceret. **Iusto iudicio** ex-
 comunicantur ⁊ p̄demnant q̄
 plus diligūt peccatis suis ihe-
 rere q̄ se p̄parare ⁊ cristū susci-
 pere. **Canon.** Qui p̄ scelerib̄
 suis duobus vl̄ tribus annis
 nō cōicant excoīcandi sunt do-

nec penitentiā agant. **Zu. cūq̄**
Nemo virorum illorum q̄ vo-
 cati sunt et non venerunt gu-
 stabunt cenam meā. **Secun-**
dum circa hunc modum con-
 siderandum est magnitudo se-
 licitatis bonorū corpus xpi di-
 gne sumentū. **Et** probat hoc
 a tribus. **Ab** optime partis ele-
 ctioe, a spiritu sancti vera par-
 ticipatione, ab ipsi⁹ christi cer-
 ta inhabitatione. **Primo** pha-
 tur felicitas digne cōmunicā-
 tū magna ex optime partis
 electione, quia sicut beata vir-
 go tribus sibi propositis scilicet
 esse matrem ⁊ non virginē,
Vel esse virginem ⁊ non ma-
 trem **Vel** esse matrem ⁊ virgi-
 nem vltimam ⁊ optimam par-
 tem scilicet esse vtrinq̄ simul
 elegit. **Sic** isti int̄ modos cor-
 pus christi manducandi opti-
 mū modū elegerūt **Prim⁹** mo-
 dus est manducare sacramen-
 taliter tm̄ et non spiritualiter.
Secundus modus est man-
 ducare spiritualiter tm̄ ⁊ nō sa-
 cramentaliter. **Tertius** est mā-
 ducare sacramentaliter et spū-
 aliter simul. **Hanc** vltimam et
 optimam partē scilicet de pri-
 mo modo comedere sacramen-
 taliter, ⁊ de secundo modo co-
 medere spūaliter eligunt, ⁊ sic ex-

Sermo

utraq; pte qđ melius est come
dūt. 7 ideo multū felices sunt.
Eccl̄s. viij. Landau ergo leti
ciā qđ n̄ esset homini bonū sub
sole nisi qđ comederet 7 biberet
atq; gauderet q̄si diceret expt̄
sum plurima genera gaudioꝝ
7 delectationū carnis et mūdi
7 hec oīa vanitas 7 error. et fi
nis eoz meror et luct̄ vñ lau
dauī p̄ oīb; leticiā scz veram. i.
testimoniū bone p̄scie et qđ nō
esset homini bonū sub sole. id
est melius in hoc mūdo. nisi qđ
comederet. s. panem qđ de celo
descēdit. i. corpus xp̄i. 7 biberet
scz vinum qđ lenificat cor ho
minis. i. sanguinē dñi. **Secun
do** p̄bat felicitas istoꝝ magna
a spūssanc̄i vera p̄ticipatione
Ps̄. De petra melle saturauit
eos. qz scz fideles sugūt de cor
poze xp̄i dulcedinez spūssanc̄i
Sap. xij. O q̄ bon̄ et suavis
est dñe spūs tū in nobis. qđ scz
fluit in nobis n̄ tuo corpe. **Au
gustin̄** Perceptiōe sanguinis
7 corpis xp̄i hō viuit nō sumēs
em̄ sacramētalr qđ et mali faci
unt sed p̄tingens vsq; ad spūs
p̄ticipationem vt in corpe deo
tanq; membrū maneat 7 ei sp̄i
tu vegetet. **Tert̄o** p̄bat idē ab
ip̄sius xp̄i certa inhabitatione
Joh. vi. Qui māducat carnes

meā 7 bibit meū sanguinē. in
me manet 7 ego in eo. **Dylari
us.** Accepta carne dñi 7 hau
sto sanguine id efficit vt nos in
xp̄o 7 xp̄s in nobis sit et i nob
xp̄s p̄ carnē dñi eius carnē acci
pim̄ 7 sum̄ in eo dū secū h̄ qđ
nos sum̄ in deo est. **Tertū** cir
ca hūc modū. p̄siderandū ē rō
remāducatōis digne māduca
tū. i. qđ rōne d̄r qđ tales mādu
cant 7 māducant. 7 hec est hu
iusmodi rō. qđ dū corpus xp̄i a
fidelib; digne māducat. nō ip
sum vt aliū cib; in māducan
tē cōuertitur. sed ecōuerso. ve
re māducās in illud spūaliter
mutat̄. **Nā** māducantē se dñs
sui corpis membrū facit 7 sibi in
corporās p̄ caritatē vnit 7 ima
gini bonitatis sue siml̄ efficit
1. Cor. x. Unū corpus multi
sumus qđ de vno pane partici
pamus **Itē. 1. Cor. xij.** Vos
estis membrū xp̄i et membrum
de membro. **Qđ** hō mandu
cando corp̄ xp̄i nō illud i nob
sed nos in illo cōuertimur tri
plici similitud̄e. p̄bat. **Prima** su
mit̄ de p̄tute nostri amoris. **Se
cūda** d̄ p̄tute rei maioris. **Ter
cia** de virtute surculi arboris.
Prima similitudo sumitur d̄ vir
tute amoris nostri. **Hec** est em̄
vis amoris. transformari cor

amantis in amatum, i. amati for-
 tune prospere et aduerse assimila-
 ri. **Eccl. i. Amicus frater, i. si-**
 delis erit tibi coequal, i. cōdo-
 let tibi in aduersis et cōgaudet
 in prosperis. **Hugo, Ea vis amo-**
 ris ē vt talē te esse necesse sit q̄-
 le illud est qd̄ amas vt cui per
 affectū p̄iugeris in illius simi-
 litudine ip̄a quodāmodo dile-
 ctionis societate transformari.
Lant. viij. Pone me vt signa-
culū sup̄ cor tuū, sup̄ cor tanq̄
sup̄ cerā calidam purā et mol-
le aptā suscipe imp̄ssas ymagi-
nē sup̄ cor ḡ calidū amore dei
purū mundicia sui, molle pie-
tate p̄mi corp̄ xp̄i vt sigilluz
ponit nō vt ip̄m qd̄ imutabile
est in nos mutet, sed nos ī ima-
ginē bonis eius trāsmutemur
Secūda similitudo ad idē su-
mit de p̄tute rei maioris, nā si
ad guttā aq̄ magnuz vas vini
fundat, virtute m̄litudis vini
aq̄ ex toro in illō mutat, Sed
virtus d̄nici corp̄is ineffabilē
magnitudinis, et nos multum
exigui respectu illi. Ps. Ma-
gnus d̄ns et magna p̄t̄ eius et
magnitudis eius nō est finis,
Idē, substantia nostra tanq̄ ni-
hilū ante te, ysa. cl. Ecce gētes
q̄i stilla situle Magnitudo ita
q̄ virtutis et dulcedis xp̄i insu-

sa exiguo et hūili corde n̄ro vi-
 cit illud et a se deficere facit et ī
 illā p̄uertit, vt iā nō mūdantis
 hoibz, non nobis ipsi, sed ipsi
 xp̄o in voluntate sermone et bo-
 na p̄uersatōe similes sim. **ps.**
Defecit in salutari tuo anima
mea, Tertia similitudo ad idē
sumit de virtute rami arboris
Hec est p̄prietas surculi bone
arboris, si trūco inserat etiā sil-
uestri q̄ ipsa naturali qdē vir-
tute p̄ualens illius amaritudi-
nē in suā dulcedinē et nobilita-
tē cōuertit, et simile sibi fructuz
bonū p̄ferre facit, Sic corp̄
xp̄i nobis īsū defectus n̄ros
euacuat, et in suā nos bonitatē
trahit, et q̄les ipse frondes flo-
res et fruct̄ iusticie facit, tales
et nos p̄ eū faciam. Hinc sp̄ri-
tus sanct̄ dicit Ezech. xvij, su-
mam de medulla cedri subli-
mis et ponā de vertice ramoꝝ
eius et plantabo in mōtem ex-
celsum et crumpet in germen et
faiet fructum, Cedrus subli-
mis ē deus pater, rami emine-
tes antiq̄ patres, vertex ramo-
rū bt̄a p̄go, medulla cedri ceter
na sapientia dei, pars d̄ ramo-
rum p̄tice caro xp̄isti sumpta
de virgine, sp̄s ergo sanctus
medullam cedri et partem de-
lummo ramo sumpsit, q̄z chri-

Sermo

sti incarnationē fecit. et hūc q̄si
sirculū nobilissimūz plātat in
montem excelsum cū fidelibz a
terrenis desiderijs ad celestia
eleuat. dñici corpis tribuit sa
cramentū. **H**inc fructus erū
pit. qz cor fidele virtute corpis
domini ppria amaritudine reli
eta vinoz similes xp̄o sp̄iales
frondes flores et fructū virtutū
et bonoz operū facit. **H**inc di
ctum est Augustino **L**ib. sum
grandium. cresce et manduca
bis me. nec tu me mutabis i te
sicut cibus carnis tue. sed tu
mutaberis in me. **L**anti. ij. tra
he me post te. me scz mutando
in te violentia mee delectatio
nis magnitudine tue dulcedi
nis. virtute firme insertionis.
vt nō maneat i me radix ama
ritudinis. sed prenaleat in me
operando virtū et dulcedo tue
bonitatis **S**al. ij. **V**ino ego iā
nō ego. vinit autem in me chri
stus. quasi diceret. nunc vt vi
xi male non vīuo. sed vt chri
stus bene cogito loqr̄ operoz
et vīuo donec ad ipsum perue
nio. **A**men

De duodecim effectibz cor
poris christi contra duodecim
languores. **T**hema speciale.
Sermo. xxi.

Uenite comedite pa
nem meū et. vt sup
Pater me⁹ vsqz mō
opatur et ego opoz.
Joh. v. **I**te aliud Altissim⁹ d
terra creauit medicinā. **E**cclē.
xxvij. **I**te B̄ndictus fruct⁹
ventris tui **L**u. i. **I**te Ascendā
in palmam. i. in crucē et apphē
dam fruct⁹ ei⁹ **L**ati. vij. **S**ex
tum p̄ncipale circa sacramen
tum dñici corpis notandū est
effect⁹ bonitatis eius sine vir
tus sp̄ialis. **N**ā qz parētes p
mi p̄ vetitū a deo pomi gustuz
corrupti multas in furore mi
serias suo generi necessariū fu
it medicamento saluatoris mi
seris subuenire. **C**irca qd̄ sciē
dum q̄ nostre miserie tres sūt
generales. scz vīcula culpe. de
fectus gratie. et mortis plage.
De p̄mo **P**s. **F**unes pctōroz
circūplexi sunt me. ij. **P**arali. i
sine. **I**ncuruat⁹ sum in isto vin
culo ferri. i. pcti. **D**e secūdo **p**s
Impfectuz meū viderūt oculi
tui. **I**te **A**ia mea sicut terra si
ne aq̄ tibi. i. arida et sterilis sine
fluentis grano et germine trit
ci. **D**e tertio **p**s. **C**ircūdede
runt me dolores mortis. **I**tes
amoue a me plagas tuas. **J**oh
xvi. **H**ostis me⁹ irruit i me q̄si
gigas cōscidit me vulnere sup

XXI

vulnus, In quolibet istar trium
 miseriarum generalium intelliguntur
 quattuor mala specialia quasi duo
 decim languores speciales ad
 quos curandos ordinantur duode-
 cim divini corporis fructus siue ef-
 fectus, Apoca. xii. Oñdit mihi
 angelus lignum vite afferes fru-
 ctus duodecim per singulos men-
 sca. i. ad curandos nostros duode-
 cim defectus siue languores, Ps.
 Bñdic aia mea dño q̄ p̄cipiat
 oibz iniquitatibus tuis. Isti duo-
 decim languores et fructus depin-
 guntur in duabus figuris quasi arbo-
 ribz q̄ sanat omnes infirmitates tu-
 as, et post hoc de quattuor languo-
 ribz primis et de quattuor fructibus
 dicitur, et de alijs in sequenti. Prima
 mala nostra siue languores sunt
 quasi vincula culpe quibus multe stri-
 guntur anime, s. demonis temptatio,
 fomitis, repugnatio, cordis ma-
 cula, creatoris offensa. Contra
 hec quattuor valet fructus virginis
 corpus saluatoris, De primo
 languore Eph. vi. Induite vos
 armaturam dei ut possitis stare
 adversus insidias dyaboli, Ec-
 cle. xi. Multe sunt insidie do-
 losi, quia, s. de diversis vicijs et
 multis modis temptat. i. Pe. v.
 Vigilate quia adversarius vester
 diabolus tanquam leo rugiens cir-
 cūit querens quem devoret. Glo.

circūit tanquam hostis, clausos ob-
 sidens muros, explorat an sit
 aliqua pars muroz munus sta-
 bilis cuius aditu ad interiora
 penetret, offert oculis formas
 illicitas et forte facies voluptu-
 osas ut visu destruat castitatem,
 aures per canora temptat ut christia-
 num moliat rigorem linguam
 conuicio puocat, manus iniu-
 rijs instigat, honores terrenos
 permittit ut celestes adimet. Ps.
 Persecutus est inimicus ani-
 mam meam humiliavit in ter-
 ra vitam meam, De secundo Sa-
 la. v. Caro concupiscit aduer-
 sus animam, Ro. vii. Video aliam
 legem in membris meis repu-
 gnantem legi mentis mee, Aug.
 Aliam legem. i. fomitem peccati in me-
 bris meis ut in oculo ad concu-
 piscendum, in lingua ad maledi-
 cendum, in manu ad malefeci-
 endum, Qui habuerit substantiam
 huius mundi et viderit fratrem suum
 necessitate patientem et cla. vi.
 su, ab eo quod caritas dei manet
 in eo, Jer. ix. Unusquisque a p-
 rimo suo se custodiat, et in omni
 fratre suo non habeat fiduciam
 quia omnis frater supplantans supplan-
 tabit, et omnis amicus fraudu-
 lenter incedet, et vir fratrem suum
 deridebit et veritatem non
 loquetur, Prover. xx. Hódus et

Sermo

pōdus mēfura et mēfura vtrū
q̄ abhominabile est apō deū.
Slo. Diuersus pōdus et diuer
sam mēfurā habet i domo sua
vt aliter sibi, alit̄ p̄rio noceat
q̄ in suis semp acerbis q̄ lauden
tur in p̄rimis q̄ vitupent̄ q̄rit
sed z q̄ in t̄p̄alib̄ sibi maiorem
p̄rio minorē mēfurā dare stu
det, qz defectū dilectōis habet
deo displicet **Silr** est d̄ eo qui
malo verbo v̄l facto p̄imum
cōtristat ledit v̄l d̄anificat. **De**
tertio Jere. xxxj. **Dis** q̄ come
derit ouā acerbas obstupescēt
dentes ei⁹. **Breg.** **Quid** ē vua
acerba nisi p̄c̄m̄ **Uua** quippe
acerba est fruct⁹ an̄ tēp⁹, q̄lqz
ergo p̄sent̄ vite delectatōib̄ sa
tiari desiderat quasi fruct⁹ an
te tēpus comedere festinat, sed
q̄ vua acerbā comedit dentes
eius obstupescēt, qz q̄ p̄sent̄
mundi delectatōnib̄ pascitur
iterni sensus eius ligant̄, vt iā
sp̄alia s̄ape neq̄ant, hoc figu
ratū est **Flu. xj.** in populo isra
hel q̄ in egipto carnib̄ cū alio
et cepis satiat⁹ fuerat et postea
in deserto talia p̄cupiscens, pa
nē celestē, s̄. mānā dulcissimum
cū nausea respiciebat, j. **Choz**
ij. **Alis** hō nō p̄cipit ea q̄ sūt
sp̄ūs dei, **Aug⁹.** **Alis** d̄r car
nalis hō q̄ fert dissoluta lasci

uia aie sue, qm̄ intra naturalis
ordinis metas sp̄ūs rector nō
cōtinet eo q̄ ip̄e deo regēdum
se nō subijcit, talis sp̄ualē dul
cedinē nō sapit. **De q̄rto Gal.**
ij. **Sic** stulti estis vt cū sp̄ū ce
peritis nūc carne p̄sumamini.
Prouer. ij. Reliquit iter rectū
z ambulat p̄ vias tenebrosas
Zu. viij. **Qui** sup̄ petrā h̄ij sūt
q̄ cū audiūt p̄bum cū gaudio
suscipiūt, sed radices nō habēt
scz stabilitatem firme volūtāt̄
quia ad t̄ps credūt z in t̄pe tē
p̄tationis recedunt, **Canē. vij.**
Hanc surgam⁹ ad vineas et
videam⁹ si floruit vinea, si flo
res fructus p̄turiunt, glosa, nō
est int̄uendū si vinea floret sed
si flores ad p̄tū fructū conua
lescunt, qz nō mirū est si q̄s bo
num inchoat, sed valde mira
bile est si intentione bona i bo
no ope p̄seuerat **Cōtra** hec q̄
tuor mala q̄tuor secūdi fruct⁹
corpis d̄ni q̄ nos hic in gr̄a p̄
ficiunt, **Intellectū** em̄ ad se co
gnoscendū illumināt, volūta
tem siue affectū in dilectōe p̄i
mi inflāmant, memoriā sp̄uali
dulcedine delectāt, et totū ho
minē in bono p̄firmant, **De p̄**
mo fructū Prouer. xxxij. **Co**
mede fili mel qm̄ bonus ē, mel
est sapientia dei, i carnata in c̄

bum dulcem nobis p̄parata. hoc bonū est ad sp̄ialem me-
dicinā, qz illuminat mentes. p̄.
Reg. xiiij. **A**didistis qz illūina-
ti sunt oculi mei eo q̄ gustauē-
rim paululū de melle. ysa. viij.
Butirum et mel manducabit
ois q̄ relictus fuerit vt scz sci-
at reprobare malum et eligere
bonum. **P̄s.** Dñs illuminatio
mea ⁊ sal^{us} mea, accedite ad eū
⁊ illuminamini. s. ad p̄gnitōes
nr̄i. **Prouer. xx.** Lucerna dñi
spiraculū hominis q̄ inuestigat
oia secreta ventris. **Spiracu-**
lus est illuminatio a dño data
homini ad cognitiones sui. viij.
glo. **D**iuini afflat^{us} illuminatio
cū in mentē hoīs venerit eā si-
bimetip̄si illuminās ostendit q̄
ante cogitatōes prauas ⁊ por-
tare poterat ⁊ p̄fere bona ne-
sciebat. **D**e secūdo fructu dicit
tur ysa. vi. **A**ngel^{us} tulit cal-
culum de altari et tetigit eo os
ysaie. **C**alculus est carbuncu-
lus sic dicitur, qz ignit^{us} vt car-
bo, ⁊ significat corpus dñi de
altari sumptū et caritate inflā-
matū qd̄ accēdit amore corda
fidelīū. **P̄s.** Ignis a facie eius
exarsit, carbones succensī sunt
ab eo. **Cant. viij.** **L**ampades ei^{us}
lampades ignis atqz flāmarū,
quia int^{er} ardēt dei ⁊ p̄ximī di-

lectione ⁊ exterius lucent opi-
bus miscōie. **D**e tertio fructu
p̄s. **S**ustate ⁊ videte qm̄ s̄ia, ē
dñs. **Ecc̄i. xliij.** **D**emoria io-
sie in compositiōe odoris facta
opus pigmentarij in oī ore q̄
mel indulcabit. **J**osias q̄ iter-
pretat fortitudo dñi significat
xp̄m. dicit glo. memoria xp̄i, s.
facim̄ corpus eius quod i me-
moria sui iussit p̄secrari, opus
est odoriferū veri pigmentarij
id ē sp̄s sancti q̄ illud cōposu-
it de p̄ciosis speciebus, s. d̄ car-
ne virginali ⁊ sapia dei, hoc q̄
si mel in ore cordis indulcabit^{ur}
si virtus eius in salutez hūani
generis pie cogitur. **Cant. iij.**
Sub vmbra illi^{us} quē deside-
rabā sedi ⁊ fructus eius dulcē
gutturi in eo, p̄mo fidelis anīa
xp̄m desiderat estuat sp̄ū ⁊ sicut
Secūdo vmbra refrigerij in fru-
ctū obtinendi sentit. **T**ertio se-
det expectat orat vt se totū ad
ipsam reficiendā et viuificandā
fructus infundat. **Q**uarto p̄ i-
fusalim eius dulcedinē suauiter
gustat. **S**ed d̄t aliq̄s ecce sepi-
us vt possuz me p̄paro, corp^{us}
dñi sumo, sed nihil sentio sola
cū specialis, nil sp̄ialis dulce-
dinis. **R̄ñ** deo, cib^{us} iste siue fru-
ctus medicīa ē hoīs, vñ sic me-
dicus p̄t^{er} qm̄qz q̄buldam dat

Bermo

medicinā dulcē palato corpis
z quōq; nō sed palato mēt. q̄ q̄s
uis n̄ gutturi, tñ bñ sapit rōni
p eo q̄ dñi sanat mētē delectat
sic dñs dat suis fidelib; dulce
sp corpus, sed dulcedinē suam
alio mō illis ostēdit, put cui-
ber expedire nouit, Hinc est q̄
q̄dā dulcedinē illā sapiūt p af-
fectū z ardentiōri delectant de
uotiōe, z ali; candē dulcedinē
sapiūt p intellectū, z sufficienti
reficiunt vtilitate ī eo q̄ credūt
z intelligūt p hūc cibū sanctus
verā vitā obtinere, Igit̄ q̄uis
non sapit dulcedinē dñi pmo
mō, i. p affectū intime deuotio-
nis, sapit tñ scōdo mō, i. p intel-
lectū multe vtilitatis De pmo
ysa, lv, Audite audiētes me et
comedite bonū z delectabit in
crassitudine aīa vestra, Amb,
Panis cādidiſtime hñs oē de-
lectamentū zc, De scōdo est illō
fruct⁹ eius dulcis gutturi meo
id est pie z fideli mente q̄ cre-
dit z intelligit hūc cibum sc̄m
esse sibi vtilissimū, vñ glo, dul-
cis fructus gutturi cordis q̄a ī
eo intelligit aīa cām vite dum
etiam corp̄ alr p̄cipit, Hec dul-
cedo valet p̄ tria mala q̄ sunt ī
mūdo, Req̄re sup̄ in sermone,
ix, post medium, De q̄rto fru-
ctu p̄s, Panis cor hoīs confir-

mat, qz, s, corpus xpi fideles su-
os in vita sua finalr confortat
iij, Re, xix, Comedit helyas pa-
nē quē sibi angelus mīstrauit
z ambulauit in fortitudine cibi
illi⁹, xl, dieb; z xl, noctib; vsq;
ad mōtem dei oreb, Oreb iter
p̄tat mensa, mons ḡ iste est mē-
sa dei z significat sactatē cele-
stis glorie Panis vtiq; corp̄is
xpi cōfortat nos in vita bona
z bono ope, xl, dieb; z noctib;
id ē toto tpe p̄nt; pene vsq; ad
montē z mensam dei, i, q̄ usq; p̄
ueniam⁹ ad altitudinem secur-
ritatis z satietatē dulcedis et-
ne glie, De his dz, iij, Re, iij,
Helyseus incubuit sup̄ puez
posuitq; os suū sup̄ os eius et
oculos suos sup̄ oculos ei⁹ et
manus suas sup̄ manus ei⁹, z
calefacta est caro pueri, Fidel-
aīa p̄ puez, dñs p̄ helyseum si-
gnificat, qui sicut sigillum ce-
re, sic se iungit aīe, oculos su-
os sup̄ oculos eius ponit, qz ī
tellectū illūinat, carnē calefacit
qz affectū caritatis īflāmat, os
sup̄ os ponit qz gustū memo-
rie dulcedine spūali delectat,
manus sup̄ manū ponit, quia
ī bono ope vsq; in finē cōfer-
uat, Et sic totum hominem p̄-
ficit et ad vitam eternam pdu-
cit, Amen

XXIII

De quatuor fructibus tertij
Thema p[ro]p[ri]ū. Sermo. xxiij
Unite comedite pa-
 meū z bi. zc. vt su-
 pra. Terna q̄tuor
 mala n[ost]ra siue lan-
 guozes sunt q̄si mort[is] plage q̄-
 bus multe ḡuant aīe. s. debitū
 mortis etne. defluxus bone vi-
 te. exiliū mūdane miserie. inci-
 neratio corpal[is] matie De p[ri]mo
 lāguoze Ro. viij. Ego carnalis
 venundat[us] sum sub pctō Pri-
 mi em̄ parētes vendiderūt se z
 totā pgeniem suā ad p[er]petuaz
 seruitutē dyaboli. qd̄ est ad et-
 nam mortē p modica delecta-
 tione pcti Gen. ij. De ligno sci-
 entie boni z mali ne comedes
 in q̄cunq[ue] die comederis ex eo
 morte morieris. i. te z posterita-
 tem tuā ad eternā mortē obli-
 gabis. Ro. v. Per vnū hoīem
 in hūc munduz pctm̄ intrauit
 z p peccatuz mors. i. certitudo
 mortis t[em]p[or]alis et debitum etne
 mortis. nisi subueniret redem-
 ptio saluatoris. Ephe. ij. Era-
 mus filij ire natura sicut z ce-
 teri. i. debitores eterne mortis.
 De scdo ps. Dies mei sic v[im]-
 bra declinauerūt. Itē saluum
 me fac de[us] qm̄ defecit sanctus
 qm̄ diminute sunt veritates a
 filijs hoīm. Genes. xlvij. Dies

pegrinatōis vite mee centū tri-
 ginta annoz sunt pul[is] z mali z
 nō puenerunt vsq[ue] ad dies pa-
 trū meoz. Itē Gen. viij. Gen-
 sus et cogitatio hūani cordis
 ad malū pna sunt ab adolescē-
 tia sua. Eccl. xij. Qui modica
 spernit paulatim decidet. De
 bre. ij. Propterea oportet nos
 abūdantius obseruare q̄ audī-
 uimus ne forte pessnam[us]. De
 tertō Gen. iij. Emisit d[omi]n[us] adā
 de paradiso voluptat[is] vt opares
 terrā ciecitq[ue] eū subaudi i exili-
 um terrene miserie. Ps. Ven-
 me qz incolat[us] mens plongat[us]
 est Heb. xi. Juxta fidē abraaz
 ysaac z iacob z oēs sancti anti-
 q̄ defuncti sunt nō acceptis re-
 promissionib[us]. sed a longe eas
 aspicientes z salutātes z confi-
 tentes. qz peregrini z hospites
 sunt sup[er] terram Qui em̄ h[ic] di-
 cunt significāt se patriā inq̄re-
 re z siq̄dez illius meminissent
 de q̄ exierunt. habebant vtiq[ue]
 tempus reuertēdi. nō autē appe-
 tunt meliorem. i. celestē. Hinc
 flens canit ecclesia Salue re-
 gina misericordie. ad te clama-
 mus exules filij eue zc. Glosa
 sup illō Jac. Ne indignem[ur] si
 mali in mūdo florēt si vos pa-
 timini. qz non est xpiane digni-
 tatis in t[em]p[or]alib[us] exaltari sed po-
 b 2

Sermo

rius deprimi, mali nihil habet
in celo, vos nihil in mūdo, vñ
spe illius boni ad qđ tenditis
qđquid cōtingat in via gaude
re debetis. De quarto Gen. iij
In sudore vultus tui vesceris
pane tuo, donec reuertaris in
terram de q̄ sumptus es, q̄a ci
nis es et in cinerem reuerteris.
Job, x. **D**emento q̄so qđ sic lu
tum feceris me et in puluere re
duces me **H**inc dicit nob̄ in die
cinerum. **D**emento hō qđ cinis
es et in cinerem reuerteris. **Ec
cle, xiiij.** **O**is caro veterascet si
cut fenem et sicut foliū fructifi
cās in arbore viridi. **Glo.** **S**i
cut fenū in terra et foliū ī arbo
re nascit, crescit, virescit, matu
rescit, arefcit et deicit, ita caro
nostra nascit ex p̄genie parētū
crescit ī puericia, florefcit ī ado
lescētia, maturefcit in iuuetu
te, arefcit in senectute, deicitur
in morte sic vt in puluere re
uertat, sed hoc sepe anteq̄ are
scat p̄ senectutē, qđ etiā iuuenes
varijs mortibz moriunt. **C**on
tra hec q̄ttuor mala ordinātur
q̄ttuor tertij fructus dñici cor
poris qui saluāt nos a plagis
mortis, ab eterna em̄ morte li
berat, merita bone vite multi
plicat, ad patriaz vite deduct
ad eternam vitā corpus resu-

scitat. De p̄mo fructu **Job, vi**
Ego sum panis vite, p̄res ve
stri māducauerūt manna ī de
serto et mortui sunt, hic ē panis
de celo descendens vt si q̄s ex
ipso manducauerit nō moriat
Patres q̄ māducauerūt man
na oēs mortui sūt tam mali q̄s
boni sed dissimiliter, mali enī
q̄ in manna xpm̄ nō intellexe
runt nec crediderūt mortui sūt
morte et̄na q̄ est in inferno, bo
ni q̄ crediderunt etiam mortui
sunt q̄dam morte longa q̄ in li
bo q̄si in vmbra mortis eterne
detenti sunt et vsq̄ ad mortem
saluatoris ab eterna vita sepa
ti. **S**ed si q̄s māducauerit ex
hoc pane nō moriet, quia non
solum ab eterna morte q̄ est in
inferno sed etiam ab illa longa
q̄ fuit ī limbo p̄tute corporis xpi
liberat. **E**t insuper hec breuis
mors corporis in vitā eternam q̄
est in celo eidē cōmutat. **O**sec.
xiiij. **D**e manu mortis liberabo
eos. **D**e secūdo fructu **Jo, vi**
Panis quem ego dabo caro
mea ē p̄ mūdi vita, q̄si p̄ multi
plicādis meritis bone vite. **S**i
cut em̄ paruulus p̄ cibum cor
poralē crescit magnitudine, ro
boze et decore, sic fidelis p̄ cibū
sacramentalē p̄fcit meritis bo
ne vite **Job, x.** **E**go suz pastor

XXIII

bonus, ego veni ut omnes mee
 vitā habeāt et abūdanti⁹ habe
 ant. p̄s. **Vitā** petijt a te et tri
 buisti ei domie lōgitū dīne die
 rū. vi. s. p̄ficiat dō claritate ī cla
 ritatem. de virtute in virtutem
Itē multiplicabis in aīa mea
 virtutē. **Joh. xv.** Qui manet ī
 me et ego in eo hic fert fructus
 multū. **De tertio fructu Joh.**
vj. Ego sū panis viu⁹ q̄ de ce
 lo descēdi. si q̄s manducauerit
 ex hoc pane viuet ī eternū. i.
 deducā cum de exilio p̄sentis
 miserie ad celū vñ descēdi. vbi
 est vita eterna. **Ambro. P̄nici**
 corpis figura p̄cessit qñ dñs ī
 deserto patrib⁹ māna pluit. q̄a
 sicut ille panis populū p̄ deser
 tum ad terrā p̄missiōis duxit.
 ita hec esca celestis fideles hu
 ius seculi desertū transeuntes
 ī celū subuehit. vnde recte vi
 aticū appellat. qz ī via nos re
 ficiens ī patriam vsqz p̄ducit
Jerē. xij. Reducā virū ad he
 reditatē suā. **Prouer. iij.** Lignū
 vite est his q̄ apprehendūt eaz
Slo. Sicut ī paradiso fuit li
 gnū vite ita p̄ sapiām dei q̄ est
 x̄ps vniūficat ecclia. cuius nūc
 sacramēto corpis et sanguinis
 vite eterne accipit pignus. sic
 ergo corp⁹ x̄pi sumptū pign⁹ ē
 vite eterne. et pign⁹ n̄ dimittit do

nec id. p. q̄ impignoratū est ac
 cipit. p̄fecto p̄ id ad vitā etnāz
 p̄ducimur. **De q̄rto fructu Jo**
hā. vi. Qui māducat meā car
 nē et bibit meū sanguinē hz vi
 tā eternā. et ego resuscitabo eū
 ī nouissimo die. **Uex oēm ho**
mīnez siue malus sit siue bon⁹
 dñs suscitabit. i. **Loz. xv.** Si
 cut p̄ vnū hoīem mors. s. oīm.
 ita et p̄ vnū hoīem. s. x̄pm resur
 rectio mortuoz. s. hec erit val
 de dissilis. vñ seq̄tur **Dēs q̄dē**
 resurgemus sed nō oēs imuta
 bit. **Dēs resurgemus** qz vt di
 cit. ij. **Loz. v.** **Dēs nos mani**
 festari oportet añ tribunal x̄pi
 vt referat vnusquisqz p̄pa cor
 poris. put gessit siue bonū sit si
 ue malū. sed non oēs imutabi
 mur. qz soli electi. p̄pter corpis
 x̄pi p̄cipationē. s. sacramētālē
 vel sp̄ualē surgent sole pulcrio
 res. sed reprobi surgēt miseri ī
 firmi et deformes **Dañ. xij.** qui
 dormiūt ī terre puluere cui gi
 labūt. alij ī vitā eternā q̄ et ful
 gebūt sic splēdor firmamētī. et
 alij ī opprobriū sempitnū. q̄s
 sez vt dicit ysā. xij. tortiōes et do
 lores vt pturiens tenebūt et fa
 cies cōbuste vultus eoz q̄le se
 men qd cadit ī terrā talis fru
 ct⁹ de terra surgit **Silr** q̄lis vita
 tua ē dū morieris tal suo tpe re

Sermo

surrectio erit. **S**eminatur zizania et surgit ex ea deformis zodiacalis herba. **S**eminat triticum refurgit frumentum pulchrum et electum. **Hec figurata sunt Beati. xij.** In somno regis septem spice pullulabant in culmo vno plene atque pulcherrime et septem alie de stipula oriebantur tenues et percussu vrentine, id est vento vrentem que sequeas infirmavit et denegavit. **Septem spice deformes significant omnes reprobos cum magna deformitate in iudicio apparetes, septem pulcherrime omnes electos cum gloriosis corporibus resurgentes.** De primo **Psalmi. iij.** Ecce ego ad te malefica, id est universitas damnandorum dei dominus et revelabo pudenda tua in facie tua et ostendam in gentibus nuditatem tuam et regnum ignominiam tuam. De secundo **Psalmi. iij.** Saluatorem expectamus dominum iesum christum qui reformabit corpus humilitatis nostre figuratum corpori claritatis sue. **1. L. horum. xv.** **S**eminatur corpus in corruptione surget in incorruptione. **S**eminat in infirmitate surget in virtute. **S**eminat corpus animale surget spirituale. **S**eminat in ignobilitate surget in gloria. **Amē.**
De tribus effectibus principalibus et quod quilibet valet ad tria

Sermo. xliij.

Uenite comedite panem meum, etc. et alia vel super, vel similia de effectibus vel fructibus. **S**acrosanctum corpus domini tres habet effectus principales. **Primum** est peccatorum destructio. **Secundum** bonorum spiritualium augmentatio. **Tertium** animarum confortatio vel vite eterne collatio. **De primo Danieli. ij.** Videbas donec abscessus est de motu lapidis sine manibus et percussit statuam, id est fragmenta peccatorum et comminuit ea. **1. Joh. ij.** In hunc apparuit filius ut dissolvat opera dyaboli. **De secundo Proverbi. xij.** Qui bonus est hauriet sibi a domino gratiam, quia super se est fons vitae. **Ecce. xliij.** In me omnis gratia vite et veritatis, in me omnis spes vite et fructus, transite ad me omnes qui concupiscitis me et a generationibus meis adimplemi. **De tertio Psalms. Panis** cor hominis confirmat. **Beati. xvij.** **P**ona buccellam panis et confortet cor vestrum, etc. **Primum** effectus principalis corporis christi est peccatorum destructio. **Et hoc ad tria.** **Ad delendam maculam cordis,** ad mitigandum stimulum carnis, ad resistendum cogitationibus peccatis. **De primo psalms. Flumines** dealbabunt in selmo. **Selmo** mons dei est. et interpretatur

XXIII

taf umbra. Et sicut dicit glosa
 corpus xpi significat. qz sic im-
 bra fit de lumine z corpe, ita in
 corpe xpi est lumē diuinitatis
 z caro hūanitatīs. In B mōte
 vmbroso fideles sup nūē de-
 albabunt, quia virtute corpis
 xpi incōpabūt a macula pec-
 catorū emundant. ysaie. xliij.
 Ego sum ipse q̄ deleo iniquita-
 tes tuas. De secundo Exo. xvi.
 Mane ros iacuit in similitu-
 dine pruinē sup terraz. Panis
 celestis in similitudine roris et pru-
 ine apparebat. q̄a corpus xpi
 a furore vitioz refrigerat. Ps.
 Tu dñar' p̄tati mar' zc. Ma-
 re sc̄at multas miseras hoīs.
 motus fluctuū stimulū carnis
 De tertio Cant. i. Fasciculus
 mirre dilect' meus mihi Dir-
 ra seruat corpa a vermib' icor-
 rupta. sic corpus xpi corda fi-
 delium a prauis cogitationib'
 illēsa qz cum dilectum dñm su-
 scipimus si fasciculus mirre. i.
 amaritudinē passionis ei' pia-
 mente cogitam' vermes mala-
 rū cogitationū a nobis repel-
 limus. Secūdus effect' p̄nci-
 palis ē bonoz spūaliū augmē-
 tatio. Et hoc ad tria. ad deco-
 rē castitatis, ad feruorem cari-
 tatis, ad sapore suauitatis. De
 p̄mo Dan. p̄mo. Apparuerūt

vultus eoz meliores p̄ omni-
 bus pueris q̄ vescabant abo-
 regio. Glo. Vult' eozū q̄s pa-
 nis satiabat q̄ de celo descendit
 apparuerūt meliores decore, s.
 castitatis. vnde z pueri illi ca-
 sti erant. Cant. viij. q̄spulcra es
 et decora carissima in delicijs.
 Sicut em̄ bonū nutrimentūz
 multū facit ad decorez corpis.
 sic deliciae cibi spūalis ad pul-
 critudinē castitatis. Ezech. xvi.
 simila z mel z oleū comedisti z
 decora sc̄a es vehement'. De se-
 cūdo. Eccl. xxxij. gemla carbū
 li i ornamento auri. Glo. ardētūz
 gemaz p̄ncipatūz z carbūcul'
 sic de' qz ignit' vt carbo sc̄at
 corp' xpi qd̄ cor accipiet' et or-
 nat castitate et inflāmat carita-
 te. Ps. ignis a facie ei' exarsit
 carbones succensi sunt ab eo.
 Hic. iij. Re. iij. belise' icūbēs
 icurruuit se sup puerz et calefa-
 cta ē caro pueri. De t̄cio Gen.
 xlix. Aser p̄guis panis ei' p̄be-
 bīt d̄licial regib'. Sap. xvi. an-
 gelozū esca nutriuisti pplm tuū
 z panē de celo p̄sti. eis habētē
 oē delecta, z oīs saporis suau-
 tatē. substantiā em̄ tuā z dulce-
 dinē quā i filijs habes oñde-
 cāt. v. p̄medi fauū cū mel. meo
 i. dulcedinē carnis xpi cū dul-
 cedie diuinitas, bibi vinū meuz

Bermo

cū laete mco. l. dulcedine san-
guinis xpi cū dulcedine spūa-
lis solatiōis, **Tertio** effectus
pncipalis est aīaz confortatio
Et hoc ad tria Ad bellādū de
monia, ad sustinendū aduersa
ad opandū bona, De pmo. j.
Re. xxx. Inuenerūt viri dauid
viz egiptiū in agro. et adduxe-
rūt eū ad dauid, dederuntq; ei
panē vt comederet et refocilla-
tus ē et adduxit dauid ad latrū-
culos et percussit eos. Vir egip-
cius significat pctōrem quē p-
dicatores adducūt ad xpm p
pueritiōez q̄ pane dñici corpis
cōfortat. sicut dux christi exercit⁹
ad demōes de bellādos Eph.
vi. Cōfortamini in dño et i po-
tentia virtutis eius vt possit ita
re aduersus insidias diaboli. p.
Re. vii. Factū ē cū offerret sa-
muel agnū in holocaustū ex-
ruiit dñs philistēū et celi sūt a fi-
lijs israel. De secūdo. iij. Reg.
xxij. Mente viz istū in carce-
re et sustentate eū pane tribula-
tiōis In carcerez mittit q̄ in h
mūdo aduersa panit, panis tri-
bulatiōis q̄ sustentat est panis
etne vite q̄ ad sustinēda aduer-
sa cōfortat. Act. xxvij. dicit apls
Existētib; in magno piclo ma-
ris rogo vos accipe cibū p sa-
lute vīa, et oēs sumpserūt cibū

et anime q̄ores facti sunt Phil.
iij. Oia possum in eo q̄ me cō-
fortat. De tertio Prouer. xxii.
Mulier forte d nocte surrexit
deditq; pdam domesticis suis
et cibaria ancillis suis. Mulier
fortis est ecclesia de gētib; hec
de nocte surrexit, qz p audituz
verbi dei d tenebris pctōz ad
xpm se cōuertit, pdaz domesti-
cis et cibaria ancillis suis ddit
qz sacramēta iudee missa q̄ su-
scipe noluit hec cū omī deside-
rio rapuit, et de eis familiā suā
id est fideles paup, Et h vt col
ad tria bona confortaret, ad opa
misericordiaz, ad lucz aīaz,
ad emptionē celestiu diuitiarū
Vñ seq̄tur post pdictū cibum
cōsiderauit agrū et emit eū. De
fructu manuum suaz plātauit
vineā. Primo q̄ confortamur a
bo dñi ad op⁹ bonum, Eccle.
xxiiij. Libaria et virga et onus
asino panis disciplina et opus
seruo, sicut pabulū confortat ali-
nū ad onera sua portāda Sic
panis celestis seruu dī ad opa
bona pficiendū. i. Tbi. i. Grat
ago ei q̄ me confortauit in xpo te-
su Qui em̄ se cōsiderat in hoc
sacramento i mensā circa sedē
liberalitatē valde confortat eum
ad primi pietatē. Secūdo for-
tamur ad lucz aīaz, vñ ibidē

vas electionis est mihi iste vt
 portet nomē meū corā gentibz
 nomē meū. s. i. esum xpm q̄si ce-
 leste oleū ad sanitatem aniaz.
 Cant. i. Oleū effusum nomen
 tuū. de pleno cord̄ xpi fuit ole-
 um gr̄e ad salutem aie. Tertio
 p̄fortamur ad emp̄nōez bono-
 rū celestū. Hinc sup̄ dictū est
 q̄ mulier foris post cibū cōsi-
 derauit agrū et emit eū p̄tunibz
 sc̄z et bonis opibz. Iere. xxxij.
 Agri pecunia emēt et scriben-
 tur in libro et imp̄met signūz et
 testis adhibebitur. Agri cele-
 stis hereditatis enentur pecu-
 nia virtutum et bonoz operuz
 et scriben̄ tam agri q̄ homines
 emp̄tozes in libro vite et impri-
 metur in cord̄ emp̄tozis signū
 sc̄z crucis christi et lumē imagi-
 nis dei pro certo pignore. et ad-
 hibebitur testis. quia in die iu-
 dicij coram omnibus testis erit
 dominus q̄ v̄re emisti regnū
 celoz precio bonoz operuz
 Vel tertius effectus principa-
 lis dici potest vite eterne colla-
 tio. Joh. vi. Si quis mandu-
 cauerit ex hoc pane viuet in et-
 num. Et hoc in tribz. In oim
 delictaz p̄paratiōe. in oim de-
 siderioz ipletōe. in oim bono-
 rū securā et et̄na fruitōe. Req̄-
 re in ser. x. in fine

De effectibz corporis christi
 sumpt̄ ex tribz vocabulis

Sermo. xxv.

Uenite comedite pa-
 nem meū zc. v̄l alia
 vt sup̄. Effect̄ dñi-
 ci corporis possunt su-
 mi ex q̄busdā noibz que solent
 eidē ascribi. noiat̄ em̄ q̄nqz ve-
 rus panis. q̄nqz sacrificiū alta-
 ris. q̄nqz sac̄m caritatis De p̄-
 mo Joh. vi. Pater me⁹ dat vo-
 bis de celo panē verū. De sc̄do
 Gal. iij. Placebit dño sac̄fi-
 ciū iuda z hierlm. De tertio. p̄.
 Thimo. iij. Hāsteste magnū
 ē pietatis sac̄m qd̄ manifesta-
 tū est i carne p̄ partū v̄gis. p̄ di-
 dicatū est gentibz a sc̄is apl̄is
 creditū ē m̄do. i. p̄cessum fide-
 libz in cibū salutis. v̄n̄ recte d̄z
 sac̄m caritatis. P̄rio corpus
 dñi noiat̄ panis verus. et fm̄
 s̄ habet tres effectus. s. confor-
 tat. satiat. et vitam cōsruat. sic
 panis iste confortat animū ad
 malū culpe deuincendū. q̄ q̄
 carent corroboratiōe hui⁹ pa-
 nis vincunt a vicijz. iij. Reg.
 xxv. Rex babilonis et exercit⁹
 eius obsedit hierusalem et non
 erat panis populo terre z oēs
 viri bellatozes nocte fugerunt
 ad ortum regis. i. ad delicias
 carnis et ad campeltria solitu-

Bernio

dinis, i. ad vitam latam q̄ ducit ad mortē. De secūdo ps̄. panis cor hominis firmat ad malum, s. culpe deuincendū vt iā supra. Secūdo sariat spiritus ad fastidiū mundi faciendū. **Uñ ps̄.** Paupes eius saturabo panibus. **Cōplēda.** satiasti dñe familiā tuam munerib; sacris, et hoc ad fastidiū mūdi faciendū. **Prouer. xxvij.** Aīa saturata calcabit fauū. **Gre. Su** stato spū desipit oīs caro. De tercio q̄ s̄seruat vitā ad deum semp laudandū. **Eccle. xxxij.** Panis egenū vita paupis ē. **Joh. vi.** Ego sum panis viū q̄ de celo descēdi, ego viuo p̄t̄ patrē et q̄ māducat me ipse viuet p̄t̄ me, et hec vita est ad deum sp̄ laudandū. **Ps̄.** Lauda aīa mea dñm laudabo dñm ī vita mea psallam deo meo q̄sdū fuero De his sup̄ sermone ix. **Secūdo** corpus dñi noiāť sacrificium altaris, et s̄m hoc triplicem habet effectū. s. in triplici statu fidelū. in hoc mundo, in purgatorio, in celo. In p̄mo statu peccata relaxat, in secūdo penā alleviat, in tercio gloriā augmentat. De p̄mo **Leuiti. v.** Aīa q̄ peccauerit per ignorānā offerat arietē imaculatū. **Glo. i.** xpm sine quo nō fit

remissio, nihil em̄ p̄dest caprā id ē asperitatē penitentie ymolare nisi studueris in xpi ymolatiōe planā fiducia h̄re. **Joh. p̄mo.** Ecce agn̄ dei ecce q̄ tollit peccata mūdi. **Pascasi.** Licet oīa peccata ī baptisimo sint donata, infirmitas tñ pcti, i. fo mes in carne remanet, **Et q̄a** adhuc quotidie labimur saltē in venialib; ideo p̄ nobis christus quōdie imolat, vt q̄ semel moriēdo mortē deuicit quōdie recidiua delictorū p̄ hec sacramēta relaxat. **Ambro.** Sicut qd̄ vbiq; offert vnū est corp̄, ita et vnum est sacrificiū, christus semel in cruce hostiam p̄ om̄ib; obtulit ipsam offerim; et nunc, sed qd̄ nos agimus recordatio est sacrificij illius, nec causa sue infirmitatis repetit̄, sed nostre, quia quotidie peccamus. De secūdo **Leui. xvij.** Dedi vobis sanguinem vt super altare meum expietis pro animab; vestrīs. In hoc figuratum est q̄ sacrificiū carnis et sanguinis christi valet animabus in pena purgatorij. Hinc sciendū est q̄ tres sunt turme aniāz hinc decedētū. **Prima** peccantū, **secunda** penitentū, **tertia** innocentū. **Primā** sacrificium nō adiuvat, **secundā** et

pena alleviat, tertiam sine pena pignem ad celos subleuat. De pmo. p. Re. iij. Juravi be ly q nō expiet iniquitas domus eius victimis z muneribz vsqz in eternuz, domus eius. i. oim in peccatis psistentū Jere. vij. Quia locutus sū ad vos et nō audistis z vocavi vos et nō respōdistis, pūciam vos a facie mea, pūcia. i. post hāc vitā vestram malam in penam infernalem. a facie mea. id est ab oī bono quod est in celo z in terra. tu ergo noli ozare p populo hoc. nec assumes laudem p eis. id est sacrificium laudis et obstitas mibi. quia non exaudiam te. Prouer. vj. Qui adulter est. i. amans z adherēs creature vltra mensurā iusticie, p det animā suam. qz zelus z furor viri non pccet in die vindicte. nec acquiescet cuiuscūqz pccibus nec suscipiet p redemptione plurima quasi pcciosissimuz christi sacrificiuz. De secundo sup. Dedi vob sanguinē vt super altare meum expietis pro animabus vestris. sanguinem id est sacrificiū corporis z sanguinis christi. sāguis ponitur p corpe z sanguie simul. pars p toto. z qz sanguis in altari nō est sine corpe nec corpe sine san-

guine p aniabz. que scz sunt in purgatorio. Aug. Oratōnibz z elemosinis. zc. Zach. xij. partes due in terrā dispgent z deficient. i. infideles z mali christiani damnabunt. z tertia ps relinquetur ea. id est penitētes z ducam tertiā partem p ignē. id est alias penitentiū p purgatorij z vram eos sicut vrit argentum z probabo eos sic probatur auz. Ipse inuocabit nomen meum z exaudia eū. Ipse id est populus christian⁹ in terra derelictus inuocabit me orationibz elemosinis et sacrificio altaris p parte ducta p ignem id est p aiabz q sunt in purgatorio. z exaudiam eum alleviādo scz penam illorum z breuiando. De tertio Prouer. xj. Unus absconditū extinguit iras. iras. i. dei. i. penas purgatorij qstūm ad alias innocētes z in p̄senti tribulationibz z flagellis satis purgas. Ps. Domine ne in furore tuo arg. me. neqz i ira tua corri. me. Quā sagitte tue ifixe sunt mibi. Furore dei ardet in inferno. ira in purgatorio. sagitta siue correptio amoris in h̄ mōdo. q ergo hic sagittas correptōis dñi patiēter portat furore iferni z irā ignis purgatorij duce domio illelus

Sermo

evadet. *Ysa. xliij.* Noli timere
seru⁹ meus cū p̄trāsieris p̄ aq̄s
tecu⁹ ero ⁊ flumina nō operiet te
cū ambulaueris in igne nō cō
bureris. qz ego saluator tuus.
Dan. iij. Angel⁹ dñi descendit
cū Azaria ⁊ socijs ei⁹ in forna
cē. ⁊ fecit mediū fornacis q̄i v̄
tū rois flantē et nō tetigit eos
oīnō ignis neqz p̄stauit. tūc
laudabāt deū dicētes B̄ndici
te dño q̄ eruit nos de inferno et
liberauit de medio ardētis flam
me. *Ysa. lv.* In leticia egredie
mini ⁊ in pace deducemī mon
tes ⁊ colles cantabūt corā vo
bis laudem. De tertio sup̄ no
minato. s. q̄ sacrificiuz altaris
gl̄iam btōz in celo q̄dāmodo
augmētat. *Leuit. x.* Pectuscu
lū sacrificij qd̄ oblatū est rē. vt
sup̄. *ser. iij.* *Breg.* Eodē momē
to rapit̄ in celū mīsterio ange
loz cōsociandū corpi xp̄i ⁊ añ
oculos sacerdotis i altari vide
tur. rapit̄. s. corpi xp̄i cōsocian
dū. i. ad btōs lenificandū. con
sumpsim⁹ dñe diuina mīsteria
q̄ sicut tuis sanctis ad gloriāz
ita nobis ad vitā. pdesse pfici
as. Tertio corp⁹ dñi noiāť sa
cramentū caritatis. et fm hoc
tres habet effectus. qz tria ma
xima bona opat̄ in nob. s. spūs
sancti verā participatōem. ipsi

us christi certā inhabitatiōem
in similitudinē imāgis dei trās
formationē. De p̄mo *P̄s.* De
petra melle saturauit eos. qz. s.
fideles sugūt de corpe xp̄i dul
cedinem spūscti. *Sap. xij.* O
q̄s bonus ⁊ suauis est dñe spūs
tu⁹ in nobis. q. s. de corpe tuo
in nos fluit. *Aug⁹.* Participa
tiōe corpis ⁊ sāguis xp̄i hō vi
uit nō sumēs tm̄ sacramentalit̄
qd̄ ⁊ mali faciūt. sed ptingens
vsqz ad spūs participatiōez vt
i corpe dñi tanqz mēbz mane
at ⁊ eius spū vegetet. De scōdo
Jo. vi. Qui māducat carnem
meā ⁊ bibit meū sāguinē i me
manet ⁊ ego i eo. *Nylari⁹* Ac
cepta carne dñi rē. Est em̄ i no
bis xp̄s p̄ carnē dñi ei⁹ carnem
accepim⁹ ⁊ sum⁹ i eo dñi scū h
qd̄ nos sum⁹ i deo ē. *Johā. j.*
Verbū caro factū ē et hitauit
in nob. dñi p̄bū carnes assūpsit
in carne n̄ra hitauit. ⁊ dñi nos
p̄bum icarnatū in cibū accipi
mus ip̄m etiā hitat in nob. De
tertio *Jo. j.* q̄t̄q̄t aut̄ receperūt
eū dedit eis ptātem filios dī fi
eri his q̄ credunt i noīe ei⁹. id
est deiformes ⁊ deo fm̄ ymagi
nem similes. nec pōt creatura
ad maius promoueri q̄ qz al
similetur suo creatori. Assimi
latur aut̄ homo dō virtute cor

poris xpi in tribus. in interiori cordis bonitate. in exteriori opis fertilitate. in superiori celestis regni hereditate. De primo h. Pe. j. Christ^{us} propria gloria sua et salute maria et preciosa nobis permissa donauit. ut per hoc efficiamur diuine consortes nature. maria promissa. i. seipm. vii. Iulianus andu quod iurauit ad abraam patrem nostrum daturum se nobis. ut efficiamur diuine consortes nature. i. vere bonitatis. quia natura dei bonitatis est. Amb. quia dominus iesus consors est diuinitatis et corporis. et tu qui accipis carnem eius diuine eius substantie in illo participas alimentum. id est vere bonus efficiet ab eo. De secundo Ezech. xvij. Summa de medulla cedri sublimis et de vertice ramorum eius et platano in monte excelsum et faciet fructum. Medulla sublimis cedri est eterna sapientia. Alti rami eius sunt patres sancti. vertex ramorum est beata virgo. pars de vertice est caro christi sumpta de virgine. Surculus ergo sumptus de medulla et de vertice eius corpus christi plenum diuinitate. iste plantatus in monte excelsum id est in cor iusti ad deum eleuatum facit simile christo boni opis fructum. De utroque Gala. ij. Quia

ego iam non ego. viuit autem in me christus. me. sibi assimilando interiori bonitate et exteriori bono opere. Hinc dictum est Augustinus Libus sum grandius cresce et manducabis me. nec me mutabis in te sicut cibum carnis. tunc sed in mutaberis in me. De tertio Joh. j. Quoties autem receperunt eum dedit eis prater filios dei fieri. et heredes. Ro. viij. Si filij et heredes. heredes quidem dei. coheredes autem christi. per Petri. j. Benedictus deus qui generauit nos. i. de filiis dyaboli filios suos in hereditate incorruptibile et incontaminata et inmarcescibile conseruatam in celis. Amen.

De effectibus sumptis ex tribus alijs corporis christi vocabulis. Thema. primum. Sermo. xxvij.

Quante comedite panem meum. et seu alia ut super. Effectus domini corporis prout sumi ex tribus alijs nominibus suis que super. Dicitur enim quicquid medicina spiritalis. quicquid manna. i. panis celestis quandoque eucharistia id est bona gratia ante fidelis. De primo Eccl. xxxvij. Altissimus de terra creauit medicinam et vir prudens non abhorrebit eam. Augustinus. Suscepit christus de terra terram. quia

Sermo

ro de terra est et de carne **V**arie carne accepit et ipsas nobis ad salutem manducandam dedit. **D**esecundo **Apo.** ij. **V**incetiam dabo manna absconditum, quasi diceret quod se parat per victorias vitiorum illi dabo manna, id est celestem panem, scilicet corpus meum in quo secreta reconditum est multiplex bonum. **Joh.** vj. **H**ic est panis qui de celo descendit. **D**e tertio **Eccl.** xxxij. **A**udi taces et per reverentiam accedet tibi bona gratia, quasi diceret, parate per auditum verbi dei et obedientiam quam taceas id est cesses a malo et servus reverentiam in beneficiendo, tunc dabit tibi bona gratia quam grece dicit eucharistia, id est corpus christi. **D**gr. iij. **S**en. **S**acramentum altaris excellenter dicitur eucharistia, id est bona gratia, quia in eo non solum est augmentum virtutum et gratie, sed ille totus ibi summitas quod est fons et origo totius gratie. **P**rimo corpus domini dicitur medicina spiritualis et secundum hoc tres habet effectus. **S**erpens quippe malignus etc., ut super, ser. vj. **I**gnorantiam enim tenebras illuminat, morbum pravum concupiscentie sanat et mortem destruendo triumphat. **D**e primo psalmo: **P**araui lucer. crim. co. **L**ucerna est lumen in dyaphano, id est plucido corpore, sic corpus christi est serbum dei quod est lux

vera in munda carne quam scilicet per lumen a nobis tenebre ignorantie **Lu.** ij. **V**iderunt oculi mei salutare tuum quod parasti ante faciem omnium populorum. **L**umen ad revelationem gentium, **Ps.** **D**ominus illuminatio mea et salus mea, accedite ad eum et illuminamini. **D**esecundo **ysa.** xxxvij. **I**te. iij. **R**eg. xx. iussit ysaias ut tolleretur malisam de ficis et cathaplasmarerit super vulnere regis ut sanaret, vulnus siue vlcere regis est concupiscentia carnis, **Ps.** **D**iferere mei domine quoniam infirmus sum sana me domine. **D**e tertio **Luca.** j. **B**enedicere fructus vitis tui, scilicet corpus christi quod est fructus vite valens ad curationem mortis eterne. **P**rouer. iij. **L**ignum vite est his qui apprehenderunt eum, scilicet sapientiam dei incarnatam. **N**see. xij. **E**ro mors tua o mors. **D**e hac triplici corruptione et medicina scilicet ser. ut ponit principium **S**ecundo corpus domini dicitur manna, id est panis celestis quod manna habuit similitudinem saporis frumenti mellis et olei. **D**e duobus primis **Ero.** xvi. **S**ustine et quasi simile cum melle. **D**e tertio **Flu.** xi. **F**ecerunt ex eo tortulas saporis quasi panis oleati. **D**e tribus similiter **Ezech.** xvi. **S**imilata zmel et oleum comediti, et secundum hoc tria habet corpus domini triplicem effectum.

XXVI

Opaf em moru honestate, cor
 dis suauitate, primi pietatem,
 primu signat in frumto, scdm
 in melle, tertiu i oleo. De pmo
 Zach. ix. qd bonu z qd pulcru
 ei? zc. Panis d frumeto bon?
 z pulcer e in se z etiā in effectu
 qz facit pulcz. sic corp? xpi bo-
 nu z pulcru fac honestate mo-
 ru. Dan. i. Apparuit vult? eo-
 ru zc. vt s. vult? eoz qs panis
 satiabat q de celo descendit. De
 scdo Prouer. xxiii. comede si-
 li mel qm bonu est. Sap. xvi.
 Paratu d ce. panē psti. zc. De
 tertio Job. xix. Quis mibi tri-
 buat vt sim fm dies qm secreto
 de? erat i tabnaculo meo z pe-
 tra fundebat mibi riuos olei. i.
 gram pietat? ad bonu primi.
 Prouer. xxi. Thesaur? deside-
 rabil? z oleuz in tabnaculo iusti.
 iij. Reg. iij. Offerebat vasa z
 mlter ifudebat oleu, z ait heli-
 se? vnde oleu z redde creditori
 tuo. tu aut z filij tui viuite d re-
 liq. ecce oleu in op? pietat? pri-
 mu reficit, debita soluit, nosip-
 sos pascit, pmu intelligit i eoz
 fundebat oleu i vasa pxiōz. se-
 cū dū in eo q reddit p oleu de-
 bita creditori. tciū i eo q ipsa z
 filij d oleo vixit. Tertio corp?
 dñi d eucharistia. i. bona gra.
 Gra e ifluētia diuine bonitat? i

aiaz p qua assimilata deo fit ei
 gra z vite etne digna. z fm hoc
 corp? dñi hz tres effect?. simile
 deo aiam efficit, gratā et caraz
 deo reddit, vitā etnam tribuit.
 De pmo. ij. Pe. i. Christ? ppa-
 glia sua et pte maxima piofa
 nob pmissa donauit, vt p h ef-
 ficiamur diuie psortes nate. i.
 siles deo p verā bonitatē De
 secūdo Cant. viij. qz pulcra es
 z decora carissima i delicijs. q
 si dicerz. qz dlicato cibo zpotu
 corpis z sanguis xpi es nutri-
 ta facta es mltū decora. z idcir-
 co gra do. De scdo Jo. vi. Qui
 māducat carnē meam et bibit
 meū sanguis hz vitā etnā Itē
 corp? dñi d eucharistia. i. boa
 gra. z fm h valde bonu hz effe-
 ctū. s. q cū illud māducam? nō
 ipm vt ali? cibo mutat i nos. s.
 nos i illud mutamur vt iā di-
 ctū est. gra e ifluētia diuine bo-
 nitat? i aiaz p qm assimilamur
 deo. Hec bona gra. s. corp? xpi
 infuit nob bonitatē suā p qua
 nō ipm nob sed nos illi assimi-
 lamur z i ei? bonitatem muta-
 mur Hec nra in xpm mutatio
 pt pbari similitudie triplici. Pri-
 ma sumit de pte nri amoris
 Scda d pte rei maior? Ter-
 cia de pte surculi arboris zc
 vt sup. ser. xx. ante finem.

Bermo

V De consideratōe sanguinis
xpi tribus modis. Et pmo vt in
cruce fundit̃.

Bermo. xxvij.

U Enite comedite pa
nem. zc. vt s̃. Pro
uer. ix. Dñs p̃bis
dñs nos inuitat ad
salutare cōiuiū in q̃ prepara
uit p̃ciosum cibū z potū corp⁹
z sanguinē suū. Dicto itaq̃ su
pra de xpi corpe. diceudū ē hic
de sanguīe. Hic est q̃ venit per
aquā z sanguinē xps ielus. p̃.
Joh. v. Itē Calice q̃dem me
um bi. Math. xx. Itē. Dign⁹
es dñe qm̃ redemisti nos i san
guine tuo. Apo. v. vel aliud si
mīle. Septimū principāl̃ cir
ca sacrm̃ corpis dñi notādum
est cōsideratio sacri sanguinis
Uñ sciendū q̃ sanguis dñi tri
bus modis pōt̃ cōsiderari. Pri
mo vt in cruce p̃ omnū redē
ptiōe fundit̃. Secundo vt i sa
cramēto a fidelib⁹ sumit̃. Ter
cio vt a saluandis sp̃ialiter bi
bitur. Primū est p̃ciositat̃ ma
gne pbatio. Secundū tantū p̃
cij dādi rō. Tertū virtut̃ san
guinis magnitudo. P̃mo mo
do cōsiderat̃ ab inestimabili p̃
ciositate. circa quam quattuor
p̃cipue p̃nt̃ notari. Primū cir
ca p̃ciositatem sanguis xpi p̃ci

pue notandū est p̃ciositat̃ ma
gne pbatio. Et hoc pbat̃ a tri
bus. A virginali origine. a di
gnitate innocentie. a dei vnio
ne. De p̃mo Eccl̃. xxiiij. Ego
q̃si vitis fru. sua. odo. et flo. in
fru. ho. z honestatis. fruct⁹ vit̃
scz btē p̃ginis vu a et vinum. i.
corpus xpi z sanguis. Vinus
ergo honoris ortū de flore vit̃
est sanguis xpi p̃ciosus nat⁹ d̃
virginate matris. multū itaq̃
cōmēdat sanguis xpi nobilita
tē z p̃ciositatē q̃ a nulla vt ali⁹
sanguis corruptiōe sed a virgi
nali flore sumpsit originez. De
secūdo Ps̃. Captabāt in aīaz
ius. z san. ino. p̃denabūt. Quā
to sanguis innocentior tāto ra
rior z p̃ciosior. p̃. Pet. p̃. Non
corruptibilib⁹ auro vel argēto
redempti estis. sed p̃cioso san
guīe quasi agni incōtamiat̃
z imaculati iesu xpi. De tertio
Jes. xij. Agglutinavi mihi o
mnē domū israel dicit dñs. id
est inseparabiliter mihi vniri to
tā hoīs naturā. s. animā corp⁹
z sanguinem. Heb. ij. qz pueri
cōcauerūt carnē z sanguinē et
ipse ch̃rist⁹ similiter participa
uit eisdem. i. filius dei p̃ salute
hoīs habentis carnem z san
guinē. z ita vnuit ea sibi. et ho
nestauit vt vere possint dici ca

XXVII

ro dei & sanguis. **Act. ix.** Po-
 suit nos spūs sanctus regere ec-
 desiā dei quā acq̄siuit sanguie
 suo, ergo sanguis christi vere ē
 sanguis dei, & ideo tam precio-
 sus q̄ vna gutta plus valet q̄
 totus mūdus. **Secūda** circa p̄-
 ciositatem sanguis xp̄i p̄cipue
 notanduz est tanti p̄cij p̄ hoīe
 dandi rō, et hec est triplex. **Prī-**
ma magni debiti necessaria so-
 lutio. **Secūda** magni amoris
 demonstratio. **Tertia** magni
 boni pditi recuperatō. **Prīma**
 rō tanti p̄cij dandi p̄ hoīe. s. p̄
 p̄ciosi sanguis dei ē magni de-
 biti necessaria solutio. **Maxi-**
 em debito obligat⁹ erat prim⁹
 bō, q̄a tenebat deo satisfacere
 p̄ se & p̄ toto genere hūano qd̄
 rapuerat & occiderat pomū ve-
 tū comedendo. vñ iussus est
 cum oī p̄genie mitti in geber-
 ne carcerē donec redderet om-
 ne debitū p̄ sufficientē hostiaz
 Justū est em̄ fm̄ pcti quānta-
 tem & illese maiestatis dignita-
 tem fieri satisfactionē. Et h̄ po-
 test tribz gradibz distigui. **Pro**
 minori em̄ culpa minor. **Pro**
 maiori maior, p̄ maxia satisfac-
 tio maxia ē faciēda. **Hinc** sta-
 tutū erat in lege dei p̄ trāsgres-
 sione diuersoz mandatorz pe-
 cna aliq̄ deo offerri et occidi

et sanguinē eius fūdi. et hoc se-
 quit⁹ q̄ p̄ tor hom̄icidijs primū
 parētis q̄ oēs hoīes occidit qz
 p̄ eum oēs moriunt⁹ et p̄ lesa p̄
 hec maxie creatoris maiestate
 tam p̄ciosa hostia d̄beat offer-
 ri deo & occidi & sanguis ei⁹ fū-
 di q̄ ad min⁹ tantū valeat quā
 tum oēs homīes q̄ sunt occisi.
 sed qz talis in oī creatura non
 potuit inueniri, necesse fuit ad
 soluendū tantū debitū & ad li-
 berandū de inferni carcere ge-
 nus humanuz filiū dei hoīem
 fieri omni creatura melioz et
 ip̄m p̄ d̄bito hoīs occidi & san-
 guinē eius fundi. **De p̄mo** **Le-**
uit. iiii. Anima q̄ peccauerit p̄
 ignorātiā in transgressionē. scz
 q̄rundam mandatorū dei offe-
 rat d̄no vitulū vel agnū v̄l ali-
 ud hm̄oi ad occidendū et san-
 guinē eius fundendū **De b.**
dia pene in sanguine mundā-
 tur fm̄ legem & sine sanguis ef-
 fusione nō fit remissio **De secū-**
do **Deñ. ix.** Quicunqz fuderit
 sanguinem homīs fundet san-
 guis illius, ad ymaginez q̄ppe
 dei fact⁹ ē hō. **Flūe. xxxv.** Nō
 alit⁹ expiari p̄t nisi eius sangui-
 ne q̄ alterius sanguinē fuderit
De t̄cio d̄ns **Osee. xii.** De ma-
 nu mortz liberabo eos, de mor-
 te redimā eos, p̄cio sanguis d̄e

Bermo

glosa interli. de morte. i. de pla
ga z debito etne mortis. Bern.
Filius dei iubet occidi vt vul
neribz nostris p̄cioso sanguinis
sui balsamo medeat. Agnosce
aia q̄s graua sunt illa vulnera
p̄ q̄bus necesse est christū do
minū vulnerari. nisi em̄ essent
ad mortem eternā nuncq̄ p̄ eis
dei filius moreretur. Secūda ra
tio tantū p̄cij dandi est magni
amoris demōstratio. p̄. Jo. v.
Tres sunt q̄ testimoniuū dant
in terra. spūs aqua z sanguis.
Spūs em̄ quem emisit de cor
pore pendens in cruce. aq̄ que
fluit de latere z sanguis quem
effudit de corde testes sunt di
lectiōis maxime. p̄s. Ap̄d do
minū misericōdia z copiosa apud
eum redemptio. vt scz p̄bare
amoris eius ad nos magnitu
do Bern. Vere copiosa xpi re
demptio. qz vndam sanguis p̄
quinqz pres corpis largit effu
dit cū p̄ redemptiōe generis hu
mani vna gutta p̄ciosi sangui
nis eius suffecisset. sed data est
copia vt magnitudine mune
ris virtus innotesceret diligen
tis. vt em̄ ostenderet q̄ntum te
diligeret non alie voluit q̄s mo
riēdo te de morte liberare. Au
gustinus **O** ania p̄ciosa n̄ au
ro redempta vel opibz. s; agni

immaculati sanguine. attende
q̄ntum valeas quid p̄ te dant
sit cogita. noli teipsam tradere
in p̄ditionem. p̄ q̄ christus suū
p̄ciosus effudit sanguine. Ter
cia rō tantū p̄cij dandi est ma
gni boni perditū recuperatio.
Et hec est triplex. scilicet. liber
tas a seruitute dyaboli. introi
tus celestis regni. hereditas si
liorum dei. De p̄mo Jer. xxxi.
Redemit dñs iacob z libera
uit eum de manu potentioris.
vt dicit Petrus p̄cioso sangui
ne xpi. Joh. viij. Vos si filius
liberauerit vere liberi eris. p̄s
Redemit eos de manu inimi
ci Lu. p̄. Benedictus dominus
deus israel quia visitauit z fe
cit redemptōez plebis sue. De
secūdo Heb. ix. Christus p̄ p̄
prium sanguinem introiuit se
mel in sancta eterna redēptiōe
inuēta. z infra. r. Habētes ita
qz fratres fiducia in introitu
sanctorū in sanguie christi. Je
ro. Sanguis christi clavis est
paradisū. In passiōe em̄ domi
ni celum diu clausum quasi so
luto sanguine eius precio ē ap
tum. Joh. xix. Unus militum
lancea latus eius aperuit z con
tinuo exiuit sanguis et aqua.
Glosa. vigilanti verbo vsus ē.
non dixit vulnerauit. sed ape

XXVIII

ruit. vt illic quodāmodo vite
 hostium panderet vnde sacra
 menta ecclesie manauerūt sine
 quibus ad vitam non intrauit
 sanguis em̄ fusus ē in remissi-
 onē pctōz. aqua in lauac̄ hu-
 manū genus ppter debita pec-
 catorū z deformitatem a para-
 diso celesti exclusus necesse ha-
 buit ad reditum z p̄cio sangui-
 nis xpi a debito absolui et aq̄
 baptismi a sordē lauari De ter-
 cio *Leul. xxv. Si attenuatus*
frater tuus vendiderit posses-
siunculam suam. si voluerit p-
pinquus eius potest redimere
quod ille vendiderat. Hoc fe-
cit xps exul p̄cio sanguis Hic
legitur Flume. xxxv. q̄ homi-
cidis expulsis de terra sua nō
dabatur libertas redeundi ni-
si post mortem summi pontifi-
cis Jere. xij. Reducam virum
ad hereditatem suam et ad ter-
ram iuam. Ecclē. xxxij. Ser-
uus fidelis sit tibi q̄si ania tua
quasi fratrem sic eum tracta q̄
niam. In sanguine comparasti
eum. comparatur em̄ in eo q̄ he-
reditatem suam quam redime-
re non poterat sanguine tuo re-
demisti sibi. vno tracta eum q̄
si fratrem diuidēdo secum be-
reditatē. Hinc Luce. xxij. Cla-
mat de cruce latro. Domine me

mento mei dum veneris in re-
 gnum tuum. z dixit illi Iesus
 Amen dico tibi hodie mecum
 eris in paradiso. Amen.

De duobus alijs circa pre-
 ciositatem sanguinis christi.
 Thema proprium

Sermo. xxviii.

Uenite comedite pa-
 nem meum. zc. vt
 supra. Tertium cir-
 ca preciositatez san-
 guinis christi vt consideratur
 in cruce fusus precipue notan-
 dum est virtutis eius magni-
 tudo. Et hec consistit in tribus.
 scilicet In diaboli destructio-
 ne. In mundi redemptione. et
 in dei reconciliatione. De pri-
 mo Job quadragesimo. scdm̄
 aliam litteram. Nunquid cap-
 pies leuiathan hamo supple si-
 cut ego. Leuiathan siue cetus
 est dyabolus. Hamo siue acu-
 leus in esca est dei filius in car-
 ne humana absconditus. ha-
 mo isto deceptus z captus est
 dyabolus. Quia dum carnes
 innocentis Iesu christi in cru-
 ce mordere et fundere sangui-
 nem iniuste presumpsit latens
 aculeus diuinitatis potestare

Sermo

illi⁹ pforādo destruxit. Amos.
ij. Ego exterminavi amorraū.
id est amatū inimicū. cui⁹ alti-
tudo cedroz altitudo ei⁹ z for-
tis ipse q̄si quere⁹ Hoc figura-
tū ē Dan. xiiij. Erat draco ma-
gnus in babilone z tulit dani-
el pices z adipē z pilos et corit
pariter z fecit massas et dedit i-
os draconis z dirupe⁹ est. Pic-
z pili significant similitudinē car-
nis peccati. Adeps sanguinē
xpi. masse ex his sacra mēbra
saluatoris data in potestatem
hostis. sed dū hec iniuste mor-
dere nitit iuste ptās ei⁹ destrui-
tur. De scōdo. i. Lhoz. vi. Em-
pti estis precio magno Eph. i.
Habemus redēptionem p san-
guinē xpi in redēptionē pctōz
p. Pe. p. Nō corruptibilibz re-
dempti estis. sed p̄cioso sanguinē
iesu xpi. Hinc canit Eccl. Te-
ergo q̄sum⁹ famulis tuis sub-
ueni q̄s p̄cioso sanguinē rede-
misti De ytroqz Heb. ij. Quia
puerī cōicaueit carni z sangui-
ni z ipse xpus s̄lt̄ participauit
eisdem vt p mortē d̄strueret cū
q̄ habebat mortis impiū. i. dy-
abolū vt liberaret eos. Aug⁹.
Quid fecit redēptor captiua-
tori v̄ro tetendit ei musculā
crucē suā. posuit ibi escā corp⁹
z sanguinē suum. Ille autē san-

guinē fudit nō debitoris p qd̄
iustus ē reddere debitorē. hic
canit ecclia. O crux gliosa per
quā dyabolus ē victus z mū-
dus xpi sanguinē redēptus. De
tertio Eph. ij. Vos qui aliqui
eratis lōge facti estis. p̄ i san-
guinē xpi. ipse est em̄ pax n̄ra.
id ē faciens nobis pacē cū deo
Col. i. Christ⁹ est caput corpis
ecclie pacificās p sāguinē cru-
cis sue q̄ in terris siue q̄ in cel-
sunt. Hinc post passionē z re-
surrectōez oñdit discipul⁹ cruce
tas man⁹ z lat⁹ dicens pax vob⁹
Hec pax cum deo siue recōci-
liatio fit p sanguinē xpi tripli-
cōne. s. rōne p̄c̄q̄ sufficiētis qd̄
in eo p nostris debitis soluit.
rōne n̄re formositas q̄ nos
deo gratos fecit. rōne gratiss-
me deo caritat⁹ quā i facto de-
mōstrauit. De p̄mo p̄s. Perse-
cui sunt me inimici mei iniu-
ste. s. vsqz ad mortem crucis q̄
nō rapui. tūc exolebā. s. p̄cio
sanguinis p bono pacē. Dat
thci. xxvi. Sāguis meus pro
vobis effundet in remissionē
pctōz. De secūdo Eph. v. xps
dilexit nos z tradidit semetip-
sum p nobis oblationē et ho-
stiam deo i odorem suauitatis
q̄si hostia corpis xpi z sangui-
nis extitit deo grata ad effectū

XXVIII

nostre recōciliationis, cā mini
me dilectōis. **Nā** si noe iustus
vt dicit **Eccl. xliiij.** in tpe iracun-
die factus est recōciliatio ppter
iusticiā, multo magis xps pro-
pter nūmā caritatē qua obtu-
lit p nobis deo ppiū sanguiez
De tertio Roma. v. **Iustifica-**
ti in sanguie xpi salui erim⁹ ab
ira p ipm z gloriatur in deo p
dominū nostrz p quē recōcilia-
tionem accepim⁹. **Itē. j.** **Dile-**
ctis dei vocatis sanctis, i. chri-
sti sanguie tinctis grā vobis z
par. **Joh. xiiij.** misit aquā i pel-
uim. **Glō.** sanguinē in terrā su-
dit z cepit lauare pedes disci-
puloz qsi scz sanguie suo mun-
dū mundās nos fecit pulcros
z deo gratos. **Apo. i.** **Christ⁹**
dilexit nos z lauit nos a pctis
nostris in sanguie suo, z fecit
nos regnum deo z sacer. **Ecce**
peccatores dñs sāguie suo la-
uit z formosos ac roseos et do-
gratos fecit, z in eo sic recōcili-
auit vt in curia dei pncipes et
reges efficeret. **Quartū** circa
pccositatem sanguinis xpi pcc-
pue notandū est redemptoꝝ
multitudo. **Tres** em̄ exercitus
magni sanguie eius sunt redē-
pti, i. manifesti inimici, antiqui
iusti, dubij amici. **Primi** d̄ vīn-
culo pcti, **secundi** de limbo in

ferni, **tertij** de dubitatione fidi
Propter hec tria effudit san-
guinē de tribus locis **De** ma-
nibus, de pedibus, de vulne-
re lateris **Primo** de manibus
vt peccatores p̄tute sanguis a
vincul' peccatoꝝ solueret z ab-
solutos ad se reuocaret. **De p-**
mo Eccl. i. **Porrexit** sacerdos
magnus manum suaz in liba-
tiōe et libauit in sanguie vne
vt. i. pctōꝝ vincula dirūperet
p̄s. **Dirumpisti** vincula mea
tibi sacrificabo hostiā laudis.
Aug⁹. **Christus** sanguinē suū
ad hoc fudit vt pctā nra dele-
ret, vt em̄ diabolus nos tene-
bat deletū est sanguie redem-
ptoris, nō aut̄ tenebat nos ni-
si vinculis peccatoꝝ. **De secū-**
do scz vt absolutos reuocaret
ysa. **xliiij.** **Revertere** ad me q̄-
niā redemi te. **glōsa,** sanguie,
quod si feceris celum z terra z
omnia elementa in salute tua
letabunt, e contra, si non fecerit
omnia contra te pugnabunt.
Sap. vi. **Armabit** deus crea-
turam ad vltionē inimicoꝝ
z pugnabit cum illo orbis ter-
rarum contra insensatos. **Por-**
rexit ergo xps manum in cru-
ce z libauit sanguinem soluēs
omnes a vinculis peccatoꝝ et
adhuc quasi auem fugientem

Bermo

manu crucera reuocat pctōrem
ysa. xli. Ego sum vocans ab
oriente auem quasi delonge. s.
de statu peccati reuocans ista
bilē z refugam animā. Secū-
do de pedibz sudit sanguinem
vt antiquos iustos de libo in-
ferni educendos demonstraret
z ad patriam celestem deduce-
ret. De pmo Tre. i. Torcular
calcauit dñs virgini filie iuda
arbor z tortura torcular signi-
ficat passionē xp̄i in ligno cru-
cis. qui vere in torculari calcat
sanguinem vne pedibus fun-
dit et multos ex eo letos facit.
Christ⁹ ergo virgini iuda tor-
cular calcauit. qz i passioe cru-
cis de pedibz sanguinē sudit z
iustos in fide incorruptos de i-
ferno liberās letificauit Zach.
ix. Tu qz in sanguīe testamē-
ti tui eduxisti vinctos tuos de
lacu in quo nō erat aqua. s. ce-
lestis refrigerij. De secundo. s.
vt eductos de inferno ad patri-
am deduceret. Heb. ix. Chri-
stus assistens pontifex futuro-
rū bonoz p̄ p̄rium sanguines
introiuit semel in sancta. z hoc
non solus sed cum magno ex-
ercitu iustozum quos de infer-
no eruens secum duxit. Unō
ps̄. Ascendens in altum capti-
uā duxit captiuitatē. ysa. lxiij.

Dicunt angeli q̄s est iste q̄ ve-
nit de edom tinctis vestibz de
bosra. Iste formosus in stola
sua gradies in multitudine for-
titudinis sue id est ascendens
cum multis fidelibus quos d̄
inferis potenter eduxit z ad ce-
los secum vexit. Tertio sudit
sanguinem de vulnere lateris
sui z cordis vt discipulos in fi-
de dubios z alios multos in fi-
de z bone vite stabilitate tem-
ptatos. z ideo frigiditas z qua-
si mortuos calefaceret z reuiu-
ficaret z sic reuiuificat⁹ suo san-
guīe iter celeste signaret. vt p̄
ipm feruenter currerent. De p-
mo Job. xix. Unus militū la-
cea latus eius aperuit z conti-
nuo exiit sanguis q̄ scz est ca-
lidus et in q̄ est vita hominis.
vt eo frigidus in fide caleface-
ret z quasi mortuos i vita bo-
na reuiuificaret. ps̄. Similis
factus sum pellicano solitudi-
nis. Pellican⁹ auis est pullos
mox natos z p̄tra eam se erige-
tes occidēs z mortuos triduo
deplorans. tunc rostro lar⁹ p̄-
p̄rium fodit z sanguinem in eos
fundit z ex eo reuiuiscūt. Sic
xp̄s frigidis in fide et peccatis
mortuis subuenit sanguīe cor-
dis. De secundo qz viuificatis
ad instar fere vulnerate iter ce-

teste suo sanguine signat et sequen-
 dum demonstrat. Cant. iij. Vul-
 nerasti cor meum soror mea spem
 mea. quasi diceret. Attende me vul-
 neratum propter te, vide sangui-
 nem meum et sequere me. Jo.
 et. Venit iesus et ostendit di-
 scipulis manus et latus suum
 cruentum. non solum ut eos in
 fide confortaret. sed ut per se mul-
 tas tribulationes sequendum de-
 monstraret. i. Pe. ij. Christus
 passus est pro nobis vobis reli-
 quens exemplum ut sequamini
 vestigia eius. Heb. xij. Chri-
 stus ut sanctificaret per suum san-
 guinem populum extra castra
 passus est. exeamus ergo ad eum
 extra castra scilicet delicias car-
 nis fugientes et passionem eius imi-
 tantes. Cant. in fine. Fuge di-
 lecte mi et assimulare capree bi-
 nuloque cervorum. quasi diceret. cur-
 re coram nobis ut fera corde
 vulnerata et sanguine tuo cele-
 stem semitam nobis demonstra-
 donec te comprehendamus et
 in te delicias eternas capiamus
 per. Lhoz. ix. Sic currite ut com-
 prehendatis. Amen

De consideratione sanguinis
 christi secundo modo scilicet ut
 in sacramento sumitur.

Sermo. xxxij.

Uenite comedite pa-
 nem meum et bibite
 ut ex hoc oes hic est
 enim sanguis meus. Sanguis
 domini tribus modis potest conside-
 rari. Primo ut in cruce ab infi-
 delibus funditur. Secundo modo
 ut in sacramento a fidelibus su-
 mitur tertio ut propter sacramentum
 ad salvandum spiritualiter bibitur
 Primo modo consideratus com-
 mendatur ab inestimabili patri-
 ositate. Secundo modo a multi-
 plici utilitate Tertio modo a spi-
 rituali suavitate. Quam ad pri-
 mum modum semper est memora-
 bilis. Quartum ad secundum mo-
 dum venerabilis. Quintum ad ter-
 tium desiderabilis. De primo
 Apocal. v. Dignus es domine ac-
 cipere librum et aperire signacula
 eius. quoniam occisus es et redemi-
 sti nos in sanguine tuo. De se-
 cundo. bibite hic est sanguis me-
 us novi testamenti. De tertio. i.
 Lhoz. x. Omnes presbiteri nostri eundem
 potum spiritalem biberunt De pri-
 mo modo consideratio iam su-
 pra dictum est duobus sermonibus
 Secundo itaque consideratur san-
 guis christi ut in sacramento
 a fidelibus sumitur Et circa haec tria
 requiruntur. Primo. quia sacra-
 mentum altaris datur sub specie

Bermo

duplici, sub specie cibi et potus.
sive panis et vini. **Huius** triplex
est ratio. Prima ad regalis co-
muni perfectionem, secunda ad re-
demptionem corporum nostrorum et ani-
marum simul significationem, ter-
tia ad memoriam passionis domini
maioris representationem. **De primo.**
Bester, p. Rex assuevit tertio
anno imperii sui fecit grande com-
muniu cunctis principibus et pu-
eris suis, cibi inferebantur vinum
quoque ut magnificentia regia
dignus erat. Rex iste significat
christum qui non primo vel secundo an-
no, id est ante legem vel sub lege, sed
tertio, id est tempore gratie facit communi-
um magnis et parvis fidelibus ci-
bi et potus, ut enim ornatum et per-
fectionem communiu sui et mentem
demonstraret sub specie panis
et vini simul sacramentum altaris
administret, nam ubi alterum
desisset multum laudabile communi-
um non esset. **De secundo ps.**
**Tu es sacerdos in eternum or-
dinem melchisedech, qui seorsum obtulit in
signum panem et vinum, in pa-
ne significans futuram nostrorum
corporum redemptionem in
vino animarum.** **Dicitur, iij. sententia.**
**Quare sub duplici specie sumitur
sacramentum altaris, cum sub al-
terutra totus sit christus, ideo, scilicet, ut
ostendat totam humanam naturam**

id est corpus et animam assumptis-
se et totam simul redemisse, panem
enim ad carnis refertur quam, scilicet, nu-
trit, vinum ad animam, quia vinum opa-
tur sanguinem in quo sedes anime a-
phicis esse dicitur. **Ubi** si sub alteri-
us tantum specie sumeret, ad alteri-
us tantum, id est, corporis vel anime non ad
vtriusque pariter liberationem
valere significaret. **De tertio, i.**
Exoz, xi. Hic est calix novi te-
stamenti in meo sanguine hoc
facite quando menscueris bibitis in me-
am commemorationem, id est, sangui-
nem meum bibetis in memoria
mee passionis, expressus enim pas-
sio christi ad memoriam reducit per
considerationem sui sanguinis quod
corporis. **Exoz, xij.** Erit sanguis
vobis in signum in edibus in quibus erit
tis, in signum, scilicet, quod agnus sine ma-
cula occisus est in liberatione is-
rael de egipto, sic sanguis christi
scilicet, propter nos et expressum memoriale
est passionis sue, iij. **Re, iij.** **Ubi**
derisit moabite aquas rubras quasi
sanguinem, dixeruntque sanguis est
gladii, pugnaverunt reges pro se
et celi sunt mutuo reges, scilicet, christus et
diabolus, ille humilitus, hic superbo-
rum pugnat in passione domini, quasi
corum hominem ad suum servitium ob-
tineret, ambo sunt graviter vul-
nerati, **De primo Job, xvi.** **Do-**
stis me? irruit in me quasi gygax

cōscidit me vulnere sup vuln?
 De scdo ysa. l. Nunqd nō tu
 dñe pcussisti supbū. vulnera-
 sti draconem. vulnerauit itaqz
 vulnere graui qz cū xpi carnes
 innocentē mordere psumpsit.
 latēs aculens diuinitatis potē
 tiam malicie ei⁹ pforādo ener-
 uauit. et quē captiuuz tenebat
 boiem de manu tyrānidis ei⁹
 liberauit. recte igit⁹ dat⁹ sacm
 altaris sub specie duplici. qz n̄
 solū sub specie panis corp⁹ xpi
 sed etiā sub specie vini ei⁹ san-
 guis ad exp⁹ssi⁹ memoriale dñi
 ce passionis. **Secundo** qrit⁹ q
 re populus nō accipit sangui-
 nem. sicut sacerdos sub specie
 vini. **Et** hec est triplex rō **Prī-**
ma est ad habendū vas agru-
 um tantū sanguis p̄tēniū. **Se-**
cunda ad vitādū effusiois pi-
 culum. **Tertia** ad p̄cauendū
 erroris piaculū. **De p̄ma** rōne
Sicut em̄ vinū vas speciali⁹
 z diligent⁹ p̄paratū in q̄ serue-
 tur exigit qz panis. sic sanguis
 xpi sub specie vini sumend⁹ so-
 lis sacerdotibz. concedit tanqz
 vasis dñi ad hoc specialr con-
 secratis z sacra religioē cōstri-
 ctis z virtutū pulcritudie pre-
 cellenti⁹ p̄ornatis **Hinc** p̄pan-
 tur in scriptur⁹ triplia vasi ele-
 gto. **Altari** cōsecrato. crathere

ligato. z aureo citho **De p̄mo**
Deut. xij. Carnibz hosti. z tu-
 arū visceris sanguinē sudens
 in altari. i. cōmittens sacerdoti
 q̄ debet esse vas specialr cōse-
 cratū z sanctū z altare dignuz
 ad sanguinē dñi suscipienduz
Glosa Exod. xxx. Altare holo-
 causti signat vitā iustoz. q̄ car-
 nem suā q̄tidie crucifigūt cum
 vitijs et cōcupiscentijs atqz in
 hostiā viuentem deo offerunt
 sup ser. xvij. in fine p. **Dach.**
ij. Altare holocaustoz est si-
 des pura. doctrina recta et cō-
 uersatio bona xpi mistroz. zc.
Ps. Altaria tua dñe p̄tutum.
 q̄si diceret **D** q̄ sancta q̄s orna-
 ta q̄s dilecta debent esse sāgui-
 nis xpi vasa. **De scdo Exodi.**
xxij. Tulit moyses dimidiāz
 p̄tē sanguis victimaz et misit i
 cratheras **Crathera** vas ē vi-
 narium multis circulis circū-
 ligatū significans religiosoz
 sacerdotū vitā virtutibz custo-
 ditā. ad xpi sanguinē suscipien-
 dū aptā. **Eccā. vi.** Inijce pedē
 tuū in cōpedes sapie z collum
 tuū in torques illius. decor ei
 vite ē in illa z vincula illi⁹ alli-
 gatura salutaris. **Itē.** idem ti-
 mor dñi scie religiositas. religi-
 ositas custodiet et iustificabit
 cor. gaudiū z exultatōez dabis

Bermo

De tertio Eccle. i. Sacerdos magnus quasi vas auri solidum ornatum omni lapide precioso. i. omni genere pretiosum dicit glossa, tale itaque vas exigitur speciale telecum ad suscipiendum sub specie vini sanguinem domini preciosum. Secunda ratio est ad vitandum effusionis periculum, cum enim populus christianus in solemnitatibus ad suscipiendum sacramentum convenit propter multitudines circa altare se exprimit ita quod vix corpus domini sine metu defluxus capere possit. Unde multo magis si de calice sanguinem sumeret sine periculo effusionis non esset. Hinc est quod dominus apostolis in cena paucis et ut suis sacerdotibus non solum corpus in specie panis, sed et sanguinem suum in specie vini dedit. Multitudini vero hominum in deserto panem sine potu distribuit. Tertia ratio est ad preveniendum erroris periculum. Si enim populus rudis suscipiet sanguinem sub specie vini vix crederet illum esse sub specie panis, cum tamen veraciter sit sub utraque specie, nam sicut sub specie vini consecrati sanguis christi est per transubstantiationem, ita corpus ibi est per annexiones, et sicut sub specie panis corpus christi est per transubstantiationem, ita ibi sanguis eius veraciter intel-

ligit per annexionem. Hec enim duo corpus christi et sanguis, imo hec quatuor corpus sanguis et anima et deitas christi tam vltra non possunt separari. Unde sicut sacerdos suscipit sanguinem christi sacramentaliter de calice, sic populus sumit eum intellectu aliter sub specie panis de ipso christi corpore, et est eis tam utilis et tam dulcis ut sacerdotibus qui sumunt eum sub specie vini de calice. Lanti. j. Botrus christi dilectus meus mihi quasi scis in botro sumo duo, vinum, i. corpus domini cibum, et ex vna succum dulce sanguinem in potum. Deut. xxxij. Constituit eum dominus ut sanguinem vite biberet meracissimum. Per hunc potum reficit dominus animas domo nec producat ad vitam eternam. Iohann. vj. Qui bibit meum sanguinem habet vitam eternam. Amen

De effectu sanguinis christi sacramentaliter Thema primum.
Bermo, xxx.

Uenite comedite panem meum etc. et alia ut supra. Que utilitas in sanguine meo. Iohann. vi. Qui bibit sanguinem meum habet vitam eternam. Tertio queritur de sanguine christi ut in sacramento a fidelibus sumit que sit

XXX

utilitas eius siue effectus. Ad hoc sciendū q̄ sic sumptū possumus p̄siderare tribz modis. vt scz potū aque viue, vt vinū spūale. vt sacrosanctū misterium eccle. De p̄mo p̄s. Percussit petra z fluxerūt aq̄. sicut petra significat corpus xpi, ita aq̄ ille sanguinē ei⁹, qz est ver⁹ z viu⁹ por⁹ anie. De sc̄do Pro uer. ii. Venite bibite vinū qd̄ miscui vobis, i. sanguinē christi multa dulcedine plenū z cōditum. De tertio Heb. xii. Jesus extra portas passus est vt p̄ suū sanguinem sanctificaret populum, ergo sanguis xpi res sanctificans est z sacrosancta. Cōplenda, q̄sumus dñe vt sacrosancta misteria p̄sens remediū nobis esse facias et futurū. Juxta p̄sideratiōem z similitudinē cuiuslibet istoz triū habet sanguis xpi triplicē effectū. Primo pōt p̄siderari sanguis xpi pot⁹ vt potus aq̄ viue, sed potus vt dicunt phici ē humectiuus aridoz, extinguiuus incensoz, et delatiuus ad mēbra ciboz. Sili potus sanguis vt significat p̄ aquā tres habet effectus in aīa fidei, arida eius humectat z diungit. male incēsa refrigerat z extinguit. abum verbi dei ad mēbra vehit vt

bene opari possint. De primo ysa. xliij. Effundā aquaz sup sitientē z fluenta sup aridaz, vt scz aīa q̄si puluis arida z facile fluxa z ad malū p̄na. potū sanguinis xpi p̄fusa, cōiungat, cōglutinet z roboretur ad bona. p̄s. Nō sic impij nō sic sed tā q̄ puluis quē p̄icit vent⁹ a facie terre, qz temptatio dyaboli spargit cogitatōnes eoz z desideria, locutiōes z opa p̄ diuersa vitia. Exodi. v. Dispersus ē populus p̄ vnīuersam terram egipti ad congregandas paleas scz mundi vanitates. Ec̄tra Job. xi. Jesus moriturus erat supple et sanguinem suum daturus non tm̄ pro gente sed vt filios dei qui dispersi erant cōgregaret in vnum scz p̄ cordis vnionē. lingue refrenatōez sensuū z mēbroz disciplinā, vite religionē, z supnā dilectiōez p̄. Lhoz. v. Sitis noua p̄persio sicut estis azimi. Quia sicut estis azimi, id est per baptismū a vitijs sinceri facti, ita sitis a p̄fusione sanguinis christi quasi pasta in noua et bona vita compacti. De secundo effectū. Psalmista. Percussit petram et fluxerunt aque ad refrigerandum scilicet p̄ane sitis ardorem. Abactur etiam

Bermo

Eccl. iij. Ignē ardētē extinguit aqua, qz sanguis xpi figurat p aquā, destruit feruorē ire auaricie z prauū amoris z cōcupiscentie. **Aug.** Dñe iesu christe scribe i cord meo vulnera tua p̄cioso sanguine tuo vt legā in eis tuum dolorē z tuū amorē tuum dolorē ad sustinendū p te oēm dolorē, tuū amorē ad cōtemnendū p te oēm prauū amorē. Et sic apparet qz sāguis dñi adinstar aq cōtra mala in nobis incensa valet. De tertio effectu. **ij.** **Re. xij.** **Helias** comedit z bibit aquā z ambulauit triginta dieb et noctib in fortitudine illius q̄usqz puenit ad montē oreb: potus cibū ad mēbra detulit z ad eundū siue opandū mouit, sic pot⁹ xpi cibū uerbi dei siue p̄cepti ad corda defert vt y ires aie z mēbra corpis s̄m illud uiuant regant z bñ opent. s̄m illud **Prouer. ij.** Comedite z bibite relinq̄te infantā z uiuite z ambulate p vias prudentie, comedite cibū uerbi di z bibite sanguinē xpi, q̄ scz p̄ceptū ad cor, ad sensus, z ad mēbra deferat. z praua relinq̄re z bona p̄ficere moneat. **Secūdo** potest p̄siderari sanguis xpi vt uinū spūale. z s̄m hoc tres habet effectus, q̄a la-

uat, calefacit, lenificat, lauat s̄o des culpe, calefacit corda caritate, lenificat spūali dulcedine. De p̄mo **Gen. elix.** Expectatō gentiū lauabit in uino stolam suā z in sanguie uie palū suū id est fidelē aīam. **j.** **Joh. j.** Si in luce ambulam⁹ societate habemus adinuitē z sanguis iesu filij dei emundabit nos ab oī pctō. **De. ij.** Si sanguis hircorū et thauroz aspersus in q̄natos sanctificat ad emūdanonē carnis, q̄nto magis sanguis xpi emūdabit p̄sciam nostram ab opib⁹ mortuis ad seruiendū deo uiventi. **Apo. xxi.** **Bñ** q̄ lauāt stolas suas i sanguine agni, vt sit p̄as corū in ligno uite. De sc̄do **Deut. xxxij.** Cōstituit eū vt comederet mellullā tritici, i. dulce corp⁹ christi z sanguinē uie biberēt meracissimū, i. purum z calidum. **Pur** a macula iniquitatis, calidū in effectu caritatis. **Delect.** **j.** **Assuerus**, i. bñs post nimīā potationē incaluit mero, i. accensus ē caritate. **Canē. ij.** **Introduxit** me rex in cellā uinariam ordinauit in me caritatem. **Cella** uinaria est ecclia ubi p̄ pinat calidū uinū sanguis xpi ad accendendū corda dilectione dei et p̄cimi. **Matth. xxvj.**

Accipiens iesus calicem dixit
 bibite hic est sanguis me^o. ca-
 lida est calida potio quasi calidum
 vinum. calidus sanguis domini ca-
 lesfacies cor ad amorem dei et pri-
 mi. De tertio ps. Vinum lenifi-
 cat cor hominis. **Eccl. xxxi.** Exul-
 tatio anime et cordis vinum mode-
 rate potatum. i. sanguis christi
 sumptus cum mensura fidei. **Lant.**
 p. Botrus cypri dilectus meus
 mihi quod super sumo cum suo sanguine
 dulcedinem spiritualis leticie. ad
 obliuiscendum dolorem presentis
 prouer. xxxi. Date siceram me-
 rentibus et vinum his qui amaro sunt
 animo. bibant et obliuiscant ege-
 statis sue. Tertio potest considerari
 sanguis christi ut sacrosanctum
 misterium ecclesie. i. ut res sacra et
 secreta in qua magna virtus dei est
 abscondita. et secundum hoc tres ha-
 bet effectus supernaturales. de-
 mones enim triumphat. gratiam dei
 impetrat. in vitam bonam conseruat
 donec ad vitam eternam producat
 De primo **Exo. xii.** Cum viderit
 dominus sanguinem agni in suplimi-
 nari. id est. in mente fidei non si-
 net percussorem ingredi domos ve-
 stras et ledere. **Crisost.** Hic san-
 guis abigit demones et longe
 facit esse. p. **Bach. vi.** Ostende-
 runt elephanibus sanguinem vire
 et mori ad acuendos eos in p-

lium. multo magis igitur pro sum-
 ptu sanguinem christi vincunt spi-
 rituales inimici. **Apo. xii.** Fa-
 ctum est prelium magnum cum
 dracone et ipsi vicerunt illum pro-
 pter verba testimonij et propter san-
 guinem agni. De secundo. i. De
 tri. i. In asperione sanguis ie-
 su christi gratia vobis. **Heb. xii.** Ac-
 cessistis ad montem dei et sangui-
 nis aspersione melius loquentem quam
 abel. quod. i. sanguis abel clamat
 ad deum vindictam. sanguis christi
 postulat et impetrat gratiam.
Bern. O sanguines christi sume
 reuerendum in altari poculum in
 celo pro nobis ad patrem aduoca-
 tum. De tertio **Jo. vi.** Nisi man-
 ducaueritis carnem filij hominis et
 biberitis eius sanguinem. non ha-
 bebitis vitam in vobis. quasi di-
 ceret. si biberitis bonam vitam ha-
 bebitis. **Leui. xvij.** Anima omnis car-
 nis in sanguine est. **Ania. i.** vita
Philos. Corruptio et senectus
 non est nisi paucitas sanguinis. et
 postquam caruerit sanguine corrumpitur
 corpus. Hinc multa moriuntur animalia
 propter vacuum sanguinis. sicut itaque in san-
 guine nostro vita est corporalis
 sic in sanguine christi est spiri-
 tualis et conseruatio vite spiri-
 tualis et productio ad statum vi-
 te immortalis. **Johannis. vi.**

Sermo

Qui bibit meum sanguinem
habet vitam eternam, Amen.

De consideratione sangui-
nis christi tertio modo.
Sermo. xxxi.

Uenite comedite pa-
nē meū, et c. et alia vt
supra. i. Cor. x. Pa-
tres nostri oēs eun-
dem potū spūalē biberūt. Au-
gust. Biberūt potum spūales
eundem quē et nos Corpalem
p̄o alterū, qz aquā que fluxit d̄
petra et fuit signus sanguis xpi
quē nos etiam spūaliter bibi-
mus. Tertio mō p̄siderat san-
guis xpi vt p̄ter sacramentum
a saluandis spūaliter bibit. et cir-
ca hoc tria possunt inq̄ri. Pri-
mo locus vbi iste potus inue-
nit. secūdo vsus ad quē q̄ritur
tertio suauitas gratie q̄ de vsu
eius exorit. Primo q̄rit̄ q̄s sit
locus vbi pot⁹ spūalis sangui-
nis christi inuenit. Ad hoc di-
cendū q̄ tot sunt loca quot xpi
vulnera. Ps̄. Percussit petrā
et fluxerunt aque, sicut ex fora-
minib⁹ petre iudei aquā ita fi-
deles ex vulnerib⁹ xpi hauriūt
spūalem eius sanguinē. Zach.
xii. Quid sunt plage iste i me-
dio manū tuaz. Respondeo

vt scz sugam⁹ ex eis sanguinē
spūalem p̄ piā passionis me-
dicationem ysa. xii. Haurietis
aquas de fontib⁹ saluatoris
de vulnerib⁹ spūalem sangui-
nem ad sitim maloz desiderio
rū extinguendam Sed ad q̄d
est vulnus lateris. ysa. lx. Filij
tui delonge veniet et filie tue d̄
latere sugent. Glosa. qz p̄fora-
tō latere xpi in cruce effluxit sa-
guis redēptōis. Filij ḡ de lon-
ge veniet, qz electi de pctis pe-
nitentiam agent et filie de late-
re sugent, qz deuote aie de vul-
nere lateris xpi spūalem deuo-
tionis sanguinē bibent. Hinc
in locis q̄busdā a dextris cru-
cifixi depingit puella hilaris et
pulcra facie et coronata desig-
nans ecclesiam q̄ sanguinē xpi
in calicē reuerēter suscepit et a
sinistris synagoga oculis pan-
no ligatis tristi facie inclūans
caput et corona decidente que
ipm sanguinem sudit atqz ad-
huc p̄temnit, in quo figuratur
qz hec et oīs mortaliter peccā-
tria bona pdit, lumē scz gratie
gaudiū cōscientie, coronā glo-
rie. Hinc d̄: Tereñ, i orōne Je-
remie. Ne nobis quia pecca-
uimus ideo obtenebrati sunt
oculi nostri mestū factū est cor
nostruz, cecidit corona capitis

nostri, puella in dextris sanguinem christi in calicem suscepit quia fidelis anima cor mundum vulneribus christi applicans sanguinem eius spiritualiter cum omni deuotione sumit unde lumen verum cordis gaudium et eterne glorie coronam acquirit. **S**ecundo queritur quis sit usus ad quem sanguis christi queritur. **E**t dicendum ad animam totam cum tribus potentibus scilicet intellectu, voluntate et memoria profundum atque potandum. **E**cce. xij. Fasciculum ysope tingite in sanguine qui est in limine et aspergite ex eo supralimina et utrumque postea. Fasciculus ysope significat perfectionem et integritatem fidei. **L**imen domus est humilis christus per quem conceditur ad celum introitus. **F**asciculum autem ysope tingere in sanguine qui est in limine est fidem rectam sanguine passionis christi decorare et confirmare, sed debemus eo utrumque postea et superluminare aspergere, id est intellectum, affectum et memoriam ita sanguine christi perfundere et spiritualiter incrementum. ut intellectus huius sanguinis circa genus humanum virtutem recognoscat, affectum tam ingens erga se beneficium

diligendo sapiat, et memoria tantum amoris et largitatis sacramentum nunquam obliuiscendo semper teneat. **T**ertio queritur quod sit suauitas gratie que de tali usu siue perfusione iam dicta sanguinis huius exoritur. **E**t potest ad hoc dici quod facit animam quasi paradysum dei. **D**e suauitate huius gratie per Petrum primo. **I**n aspersione sanguinis iesu christi gratia vobis et pax multiplicetur. **G**ratia virtutum fertilitas, pax dulcedo cordis atque serenitas. **H**uius suauitas gratie per irrigationes sanguinis christi comparatur paradiso dei **E**ccelesiast. xl. **G**ratia sicut paradysus in benedictionibus, id est sicut ortus dei in varijs deliciosis fructibus **J**eremie tricesimo primo. **E**rit anima eorum quasi ortus irriguus. **I**nstigata enim anima dulci christi sanguine profert triplicem suauitatem gratie, scilicet dulces flores virtutum, frondes arborum, fructus operum. **P**rimo ex spirituali perfusione sanguinis christi oriuntur in anima quasi in paradiso dei dulces et varij flores virtutum. **N**am sicut sanguis hominis triplicem habet colorem, **S**anus rubrum, mar

Bermo

me decoctus, vt lac in mamillis mulierz habet colorē albus z maxime cocit' nigrū, sic spūalis influentia sanguis dñi operatur in aīa q̄si in paradiso dei flores virtutū varij coloris, scz rosas caritatis, lilia castitatis, et violas hūilitatis. De p̄mo Eccl. l. Justus q̄si flos rosaz in diebus vernis, qz. l. rutilat roseo sanguine xpi virtute caritatis. Cant. vij. Come capit' tui sicut purpura regis, q. l. tingit sanguine cuiusdam animalis. come capit' ecclesie, i. xpi sunt fideles, bonis cū moribz decorantes, hi sunt vt purpura regis, qz spūali xpi sanguine p̄fusi rubent vt rosa virtute caritatis. De secundo, Eccl. l. Just' quasi lilia que sunt in transitu aq̄. q̄a scz candet castitate ex bene decocti in corde ei' xpi sanguinis irrigatiōe, Apoca. vi. lauerunt stolas suas et dealbauerunt eas in sanguine agni. Cant. v. Oculi eius, i. fideles in futurū sibi p̄uidetes sicut colūbe q̄ late sunt lore, i. sicut simplicium q̄ ex bene cociti i mamillis cordis eoz xpi sanguinis dealbati sunt et casti facti. Osee. xiiij. Ego q̄si ros z israel germinabit quasi lilium. De tertio Cant. ij. Jā byemis trāsiit flores ap-

paruerunt in terra nostra. Flores p̄mi post byem sunt viole nigri coloris, pulcre, boni odoris z terre vicine. Dñi flores significāt aīas hūiles ex p̄side ratiōe sanguis xpi in passione multū torti quasi denigratas. id est sibi viles et coraz supbis d̄spectas. Ezech. xxxij. Figrescere faciā stellas celi, i. ardetes spū caritatis z lucētes verbo veritatis, nigrescere faciām sanguine xpi vt nigras et pulcras violas virtute hūilitatis. Cant. p. Figra sū sed formosa filie hierusalē. De his tribus generibz z coloribz florum paradisi d̄z Treñ. iij. Cādidiores nazarei eius, id est floridi nive nitidiores lacte, quia simulantur lilio in castitate, rubicundiores ebore antiquo, quia simulantur rose in caritate, saphiro pulciores, quia simulantur viole in humilitate. Secundo ex spūali p̄fusione siue potu sanguinis oriunt' in anima quasi in paradiso dei frondes bonorum z dulcium eloquior. Job. xiiij. Lignum habet spē si p̄cāsum fuerit, si senuerit in terra radice eius ad odorem aq̄ germinabit z faciet comam quasi cum p̄mū plantatū est. Eccl. xxxij. Florete flores z fronde-

te in gratiam, qz scz electi nō so-
lum flores virtutū. sed etiā fo-
lia verboꝝ bonoꝝ pferunt ex
potu sanguis christi ad tripli-
cē gām. s. ad pctōꝝ puerſio-
nem. ad inimicoꝝ recōciliatio-
nem. ad mēstōꝝ cōsolationem
Hic arboꝝes irrigate triplicia
pferre legunt folia. scz medici-
nalia. pulcherrima z virida De
p̄mo Apoꝝ. xxij. Ezech. xlviij.
Folia ligni scz paradisi dei ad
medicinā et sanitatē gēnium. i.
pctōꝝ. quia aque eiꝰ de sanctu-
ario egrediunt. aqua sanctua-
riꝰ spūalis potus sanguis xpi
efficit folia sancte p̄dicationis
ad salutē peccatoris. Prouer.
xxv. Lingua mollis frāgit du-
riciam. Sal. ij. Lex veritatis
fuit in ore eius z multos auer-
ſit ab iniquitate. De secūdo Da-
niel. iij. Ecce arbor z folia pul-
cherrima z subter eā habitabūt
a lalia z bestie. z in ramis eius
volucres celi. q̄i diceret sub fo-
lio pulcro a lalia sibi inimica
vt lupus z agnus columba et
nisus pacificata erant. qz p̄ba
sapientum inimicos reconcili-
ant. Eccl. xl. Thibie z psalteri-
um suauē faciūt melodiam. id
est cōcordiam vocū z sup vtra-
qz lingua suauis faciēs concor-
diam inimicoꝝ. Jtē. vi. Ver-

bum dulce multiplicat amicos
z mingat inimicos. et signa eu-
charis. i. bone gracie in bono
homine abundabit. De tertio
Jere. xvij. Benedictꝰ vir q̄ cō-
fidit in dño z erit tanq̄ lignus
qđ transplātat super aquas et
erit foliū eius viride. Viridis
color inspectus maxime i her-
bis z folijs oculos turbatos re-
parat z confortat. Unde p̄ hu-
iusmodi folia bonoꝝ verba si-
gnificantur. que tristes et mise-
ros consolant. Eccl. xl. Gra-
tiam z speciem desiderat ocu-
lus z super hec virides satōes
Prouer. xxvij. Ungento z va-
rijs odoribꝰ delectat cor z bo-
nis amici consilijs anima dul-
cat. Eccl. xlviij. Ezechias cō-
solatus est lugentes syon vsqz
in sempiternus. Job. xxix. Cū
sederem quasi rex. eram tñ me-
rentium consolator. Roma. i.
Desidero videre vos vt aliqd
impartiar vobis gracie spūita-
lis ad p̄solandos vos. Jobel.
ij. In die illa stillabunt mon-
tes dulcedinem et colles fluēt
lacte scz sacre cōsolationis. Ter-
cio ex spūituali potu sanguis
christi oriunt in anima quasi i
paradiso dei bonoꝝ operū
fructus. Eccl. xxvij. Rigabo
ortum plantationum et inebri-

Sermo

abo partus mei fructū, n̄ gabo sanguine x̄i ortum aie et inebriabo fructum bonoz operū celesti dulcedine, i. boni irrigati potu sanguinis christi faciet dulce fructum bonoz operū celesti dulcedine ad vtilitatem x̄pi, quem etiam ip̄i comedent in retributiōe celesti, **Amos, ix.** Facient ortus et comedent fructus eoz in p̄senti sc̄z sp̄iali p̄gustatiōe et in futuro plena frutione, **Amen**

De triplici potu sanguinis christi. Thema speciale

Sermo, xxxij.

Uenite comedite panem meus et cetera, et alia vt. s. **Joh. vi.** Sanguis meus vere est potus, potus sanguis christi triplex est vt etiam supradictū patet. **Sacramentalis**, intellectualis et sp̄ialis. **Sacramentalis** q̄ a solis sacerdotibz sumitur sub specie vini d̄ calice. **Intellectualis** q̄ a solis christiāis sumit̄ sub specie panis de ipso x̄pi corpe. **Sp̄ialis** q̄ ab oibz saluandis sumit̄ de passionibz christi pia meditatiōe. **Primo** mō sumptus peccata q̄tidia

na relaxat. **Secūdo** mō. fidelementē dulcedine sua delectat. **tertio** modo totā aniam irrigat do fecūdat. **Primus** potus sanguinis x̄pi est sacramental, q̄ a solis sacerdotibz sumit̄ de calice altaris. **Matth. xxvi.** Accipiens iesus calicē benedixit et dedit eis dicens, bibite ex hoc oēs hic est em̄ sanguis meus, oēs sc̄z apli, q̄si soli sacerdotes. **iste** potus digne sumptus peccata q̄tidiana relaxat, et hoc triplici rōne. qz tria mala sunt in peccato veniali, sc̄z qdā macula conscientie, quedam pena tristitie et qdā aduersitas diuine offēse. **Cōtra** hec tria, pprie valet potus sanguinis x̄pi q̄ ē purus, lenis, p̄ciosus. **Rōne** puritatis lauat, rōne lenitatis sanat, rōne p̄ciositatis placat. **Lauat** dico p̄scientiam anie maculaz remouendo. **sanat** penā tristitie corda fidelium cōsolando. **placat** offensam diuine iusticie p nobis interpellando. **De** p̄mo **Heb. ix.** Sanguis ei⁹ emūdat bit p̄sciā nostrā. **Genesis. xlii.** Expectatio genū lauabit in sanguine vire palū suū. id ē anias n̄ras. **De** secūdo **Zach. x.** Metabuntur cor eoz quasi a vino, vinum sanguis est vire et significat sanguinē christi quez

bibimus in altari. iste pot^o cor
 bonoz letificat. qz conferendo
 solaciuz spūalis leticie sanat a
 tristitia culpe. **Ps.** Calix me^o
 inebri. qz p^o darus est. **De tertio**
Hebre. xij. Accessistis ad san-
 guinis asperionem melius lo-
 quentem qz abel. qz scz sāguis
 abel clamat ad deum p^otra pec-
 catorz vindictam. sanguis xpi
 postulat p nobis z ipetrat in-
 dulgentiā. **Bern.** O sanguinē
 christi sūme reuerendū in alta-
 ri poculuz in celo p nobis ad-
 deum patrem aduocatū. **Sci-**
enduz ho q tria genera homi-
 num grauer arguunt in scri-
 pturis q nimis peccant in san-
 guis saluatoris. **Primi** sūt cor-
 pore immundi. **secundi** corde
 indurati. **tertij** peccatores pra-
 ui. **Primi** sanguinē xpi in ma-
 gnis pctis idigne sumūt. **Secū-**
di ad p^oritem sanguis xpi a pctis
 suis auerti nolūt. **Tertij** lucrū
 de sanguine xpi ad prauos v-
 sus auertunt. **De primo. i.** Co-
rinth. x. Non potestis bibere
 calicem dñi z calicem demoni-
 orum. calix diaboli est luxuria
 carnis z mūdi. **Deut. xxij.** Fel-
 draconū vinum eorum q hoc
 potu turbido z immundo ine-
 briantur z sup eum sanguines
 christi p^ociosum fundunt qstuz

in se est eum polluunt. z iō gra-
 ui pena digni sunt. **Benef. iij.**
Maledictus eris sup terram
 q aperuit os suū z suscepit san-
 guinē fratris tui de manu tua
 super terrā. i. plus qz caro tua.
Hebre. x. Irritam quis faciēs
 legem moysi sine vlla miserati-
 one duobus vel tribus testibz
 moritur. quanto putatis dete-
 riora mereri supplicia qui fili-
 um dei conculcauerit z sāgui-
 nem testamenti pollutū dixerit
 in quo sanctificatus ē z spi-
 ritum grē p^oumelia fecerit. **De**
secūdo Jere. v. Indurauerūt
 facies suas supra petram z no-
 luerūt reuerti. quasi diceret. p-
 tinares in sua malicia durio-
 res sunt corde qz petra. sed qz
 dur^o adamas. quia qzuis nul-
 la re possit frangi scinditur ta-
 men sanguine hirci. sed illi du-
 riores sunt qui nec virtute san-
 guis christi emolliri. nec a sua
 prauitate cōuerti possunt. **Itē**
 duriores sunt qz petra et quelibet
 saxa dura. quia ad clamo-
 rem christi in cruce et in ei^o san-
 guinis effusione terra tremuit
 z petre sūt scisse. sed isti nec ad
 terribilem vocem predicatio-
 nis nec ad virtutes sanguinis
 christi possunt emolliri. et a
 sua prauitate conuerti. **De**

Bermo

tertio Jere. xxij. **U**e q̄ edificat domū suam in iniusticia ⁊ aperit sibi fenestras ⁊ facit laquearia cedrina. pingitq; sinopide scz rubeo colore. i. sanguie xpi d̄r glosa Qui domū materialē edificat de male acq̄sitis vl ornat supflue. sanguine xpi. i. de rebus ecclesie acq̄sitis sanguine xpi grauit̄ peccat. sed multo graui⁹ q̄ domū sp̄ialem id familiā prauas vt prauas mulieres filios ⁊ filias quasi partes dom⁹ vt fenestras p̄ q̄s diaboli ⁊ fures intrant et laq̄aria q̄si laquos diaboli iniuste edificat ⁊ pingit. i. vestit pascit ⁊ ornat sanguine christi. bis dicit̄ ve. i. grauis icrepatio ⁊ eterne pene cōminatio. **S**ecundus potus sanguis xpi est itellectualis qui a populo christiano sumit̄ sub specie panis de ipso corpe saluatoris. Nam sic sub specie vini ⁊secrati sāguis xpi est p̄ transubstantiationē ⁊ corpus p̄ annexionē. **U**nde sicut sacerdos suscipit sanguinē xpi sacramentaliter de calice. ita fidelis populus sumit̄ eum intellectualiter de ipso xpi corpore. **J**ob. xxxix. Pulli aquile lambūt sanguinē. pulli sūt subditi ecclesie. h̄j lambūt sanguinem xpi non de calice sed d̄ ip

so xpi corpore. hic potus fidelē mentē dulcedine sua delectat. **C**ant. j. **B**on⁹ cypri dilectus me⁹ mihi. **I**n botro duo sunt. **U**ua in abū. ⁊ i vna dulcis sanguis i potū. **P**s. **D**e petra melle saturauit eos **S**icut petra corpus xpi incorruptibile sic mel d̄ petra significat dulcem sanguinē quē sugunt fideles de xpi corpore **H**ec dulcedo tria bona facit. **C**ontēptus vitioꝝ. grāiam bonoꝝ eloq̄orum. desideriiū eternoꝝ. **D**e p̄mo **P**rouer. xxvij. **A**ia saturata calcabit fauū. q̄ em̄ d̄ petra corpis xpi melle sanguis eius saturati sunt oīs pcti suauitate ⁊temnunt. **J**ud. ix. **D**icit arbor ficus in p̄sona fidelis aicō nunq̄d possum deserere dulcedinē meā vt iter cetera ligna p̄ mouear. q̄si diceret. ⁊tēno gloriā ⁊ delectamēta mūdi p̄ dulcedine dei. **D**escōo **C**ant. iij. **F**au⁹ distillans labia tua mel ⁊ lac sub lingua tua. q̄i diceret qz sub lingua. i. in corde plena es sp̄iali dulcedie. idcirco abundans vtili ⁊ dulci locutione **M**ath. xij. **E**x abundātia cordis os loquit̄. sicut de vase pleno sic est d̄ corde. vas plenum felle effundit amaritudinē. plenū melle dulcedinē. **L**u. vi. **B**o

nus homo de bono thesauro
 cordis sui, profert bonum. De scdo
 Eccl. xxiiij. Qui bibit me ad-
 huc sitiet. Greg. In corporalibus
 appetitus placet, experientia di-
 splicet. spūalis pō dulcedo qn
 to plus bibit tanto ampli⁹ sitit
 tur, qz scz dū ex pleno fonte ce-
 lestis dulcedinis stillatim mū-
 do cordi degustāda illabit ei⁹
 plenitudo potanda mag⁹ desi-
 derat. ps. In stillacidis ei⁹ le-
 tabitur germinans, vñ Siti-
 uit aīa mea ad deū fontē viuū
 Tercū pot⁹ sanguis xpī est spi-
 ritualis qui ab omnib⁹ saluan-
 dis sumit, de passiōis xpī pia
 meditāōe. i. Lox. r. P̄s no-
 stri oēs eundē potū spūalē bi-
 berūt, sicut p̄s boni de fora-
 minib⁹ petre aquā biberūt et i
 illa sanguinē passiōis xpī figu-
 ratū crediderūt z p fide spūalr
 gustauerunt. Sic boni xpīani
 de vulnere xpī pia meditāōne
 sanguinem eius solent spūalīe
 bibere. ysa. lx. Filij tui de lōge
 venient z filie tue de latere su-
 gent. Sic pot⁹ totā anīam q̄si
 ortū dei irrigādo fructu bono
 fecundat. Eccl. xxiiij. Rigabo
 ortū plantationū et inebriabo
 part⁹ mei fructū i. fideles anīe
 irrigate sāguīe xpī fructū ope-
 nis boni. Col. pmo. In oī bo-

no ope fructificantes, fructus
 bonoz opez triplex est. i. bone-
 ste p̄uersatōis, sacre deuotōis
 z iocunde pietatis, de p̄mo pa-
 scit hō seipm, de secūdo deum
 de tertio proximum. De p̄mo
 Eccl. xxiiij. Ego q̄si vitis fru-
 ctificauī suauitate odoris z flo-
 res mei fructus honoris et ho-
 nestatis q̄si honeste p̄uersatio-
 nis Eph. v. Fruct⁹ lucis est in
 oī bonitate et iusticia et verita-
 te. Que autē in occulto sūt a fi-
 lijs tenebrarū turpe est dicere
 Matth. viij. Nōs arbor bona
 fruct⁹ bonos facit, fructu bone-
 vite pascit q̄sqz seipz. Prouer.
 xxvij. Qui seruat ficū comedet
 fructus eius. ysa. iij. Dicite iu-
 sto qm̄ bñ qm̄ fructū adinue-
 tionū suaz comedet. Prouer.
 xv. Secura mens q̄si iuge cō-
 uiuū. secura ex honesta vita. ij
 Lhoz. i. Glia nr̄a hec est testi-
 moniū p̄scie nr̄e qz in simplici-
 tate z sinceritate dei et nō in sa-
 pientia carnali p̄uersati sum⁹
 hoc mōdo. De scdo Cant. iij.
 Ort⁹ cōclusus foroz mea, emissi-
 siones tue paradisus maloz puni-
 corū cū pomoz fructib⁹, emissi-
 ones iste st fruct⁹ deuotōis. vñ
 sequit. nard⁹, croc⁹, z cynāmo-
 mū q̄ sunt species aromaticę z
 p̄p̄ odorē bonū et p̄tutē suā si-

Bernio

gnificant fidelium deuotōez q̄b
fructibꝫ pascitur de deo gratā
q̄ p̄sistit in sacris desiderijs, in
varijs stutibꝫ, fletibꝫ, gemitibꝫ
z orōnibꝫ. **H**is fructibꝫ pascit
fidelis aīa dñi, vñ seq̄tur ibidē
Veniat dilectus me⁹ in ortuz
suū vt comedat fructū pomo
rū suor. **Exo. xxx. S**ume aro
mata boni odoris faciesq; thi
miana p̄cipias. **T**himiana ē
cōfectio boni odoris ad in: cen
sum. **s. cult⁹ di. Greg. Thimīa**
ma ex aromatibꝫ facim⁹ cū i al
tari cordis virtutū multiplici
tate redolemus. **Prover. viij.**
Delicie mee esse cū filijs hoīm
qr. s. delectat in amore z deuo
tiōe nra q̄scere. De tertio fru
ctu. s. pietatis q̄ reficit. primus
ps. Ego q̄i oliua fructificauit
in domo dei. Oliua portat ole
um. alijs ad lucenduz. alijs ad
sanandū. alijs ad reficiendū z
significat op⁹ pietat⁹ qd̄ impē
dit p̄mis. **Prover. xxi. The**
saurus desiderabilis z oleū in
tabernaculo iusti ad refectōez
scz p̄mi. Lu. x. Samaritan⁹
q̄dam videns spoliatus quasi
pauperē z vulneratū q̄si subsi
dio egentē, miscōdia mor⁹ est et
appropians alligauit vulnera
eius. subuenit necessitante ei⁹
insūdens oleū z vinū q̄si cibū

z potū z curā eius egit. **i. Thi.**
iiij. Exerce teipm ad pietatē. pi
etas em̄ ad oīa vtil est p̄missi
onē hñs vite q̄ nūc est z future
Ad quā nos pducere dignet
iesus xps dñs n̄r bñē z glorio
se p̄ginis fruct⁹ z fili⁹ q̄ viuūt z
regnat cum deo p̄re in vnitare
spūsancti deus p̄ oīa secula se
culorum. Amen.

Expliciunt sermones de sa
cramēto corpis z sanguis dñi

Hostia z doctrīa mltū vtilis

DE sacramēto euchar
stie nota q̄ q̄nq; sūt d̄
esse vl' necessitate ipsi⁹
sacri. **s. sacerdos. intentio sacer**
dotis p̄ficiētis. forma p̄borū
videlicz. hoc est corp⁹ meū. pa
nis de frumēto. z vinū de vite
Letera sunt ad bñ esse et ad so
lētātē sacri p̄nētia. vt. xxvi.
crucis q̄ sūt septem vicibꝫ q̄n
corp⁹ xpi p̄secrat. p̄tio em̄ sūt
unt tres cruces vt significet q̄
oēs p̄secrantes z accedētes ad
corp⁹ xpi debēt h̄re tria. videli
cet verā p̄tritiōē. purā cōfessi
onē. volūtariā satisfactōz. Se
cūdo sūt q̄nq; cruces vt signi
ficet q̄ in venditiōe illius cui⁹
corp⁹ hic cōsecrat fuerūt q̄nq;

psone. s. psona vendens. scz iu-
das. psona vedita. s. xps. z tres
psone emetes. s. scribe. pontifi-
ces z pharisei. **Tertio** sunt due
cruces vt significet qz hic duo
mutant scz panis in corp' xpi
z vinu in sanguinem. **Quarto**
sunt qnqz cruces vt significet
qz ille cui corpus hic cōsecrat
habuit qnqz vulnera i suo cor-
pore. **Quinto** sunt tres cruces
vt significet qz tria petim' qn
corpus xpi psecram'. scz vt di-
es nros viuam' in pace. vt li-
beremur ab etha dānatiōe. vt
iter sanctos z electos dei nūe-
remur in dñico grege. hac scia
petitione canonis. diesqz nros
in tua pace disponas zc. **Sexto**
sunt qnqz cruces. tunc eniz
accipit sacerdos corpus dñi z
facit tres cruces sup calices vt
significet qz suscipies corp' do-
mini portare debet crucē vl' ca-
licem passionis sue. ita qz elon-
get se a triplici malo qd est in
mōdo. qz oē qd in mūdo est sic
dicit Johs aut est cōcupiscentia
oculor. aut carnis. aut supbia
vite. **Septimo** dicit sacerdos
Pax dñi sit semp vobiscū. et fi-
unt tres cruces. vt significet qz
triplex pax ē nobis necessaria
videlicet pax in p'senti liberās
nos a culpa. pax in morte libe-

rans nos a gehenna. pax eter-
na post mortem liberans nos
ab omni miseria. De qz ysaias
Sedebit populus me' in pul-
critudine pacis z in reqe opu-
lenta. Item aliud nota d mā-
ducantibz corpus xpi. Come-
debant iudei agnum pascalez
accinct' renibz. calciatis pedi-
bus. baculos habentes i ma-
nibus. cum lactucis agrestibz
z festinanter. Per p'mū signifi-
catur puritas castitatis **Luce**
Sint lūbi vestri p'cincti. Per
secundum affectus deuotiōis
Lanti. qz pulcra es i calciame-
tis tuis filia pncipis. Per ter-
tium memoria dñice passiōis.
Gen. In baculo meo transiui
iordanem istū. Per qrtū ama-
ritudo p'ititionis **P's.** Libasti
nos pane lacrimaz. Per quin-
tū p'p'itudo volūtat'. **Pro-**
uer. Vidisti hoīem velocez in
opere suo coram regibz stabit.
zc. **Concludēdo** finaliter sci-
endū est qz sacrosanctuz corp'
dñi nostri iesu xpi sumi debet
in memoriā passiōis. p'p'ia-
tionis seu reconciliatōis. di-
lectionis z vnionis zc.

Tabula

Tabula huius opis breuis
 et multū utilis incipit feliciter.

Accedere volentes ad
 corpus xpi quō p̄pa-
 ri debemus patet ser-
 mone xv. z. xvj.
 Agnus pascalis significat cor-
 pus xpi. sermone xvi.
 Beati in celo habebūt triplex
 bonum de corpe xpi. x.
 Libo spūali indigemus ne de-
 ficiamus vi.
 Corpus christi comparatur tri-
 plici cibo j.
 Corp⁹ xpi excellit sacrificia le-
 galia in trib⁹ iij.
 Corpus xpi ex trib⁹ cōstat. sc̄p
 aīa corpe z deitate. iij.
 Corpus xpi datur velatū pro-
 pter quattuor vij. z. viij
 Corpus xpi datur sub specie
 panis p̄pter multa. ix.
 Corpus christi comparat̄ pa-
 ni ix.
 Itē p̄pat̄ tritico x.
 Corp⁹ xpi manducat̄ sed non
 minuitur. xij.
 Corpus christi digne mandu-
 catū augmentat xij.
 Corpus xpi figurat̄ p̄ agnum
 pascalem xvi.
 Cōuersis peccatorib⁹ tria bo-
 na eueniūt xvij.
 Corpus xpi bonis pficit ma-

lis nocet xij.
 Corpus christi comparat̄ panī
 p̄pter tria xv.
 Corpus xpi in mūdo peccata
 relaxat. in purgatorio penas
 alleviat z in celo gloriam au-
 gmentat xv.
 Corpus xpi est medicina con-
 tra triplex malū hoīs xvi.
 Corpus xpi d̄r māna z eucha-
 ristia xvi.
 Corp⁹ xpi dat̄ sub duplici spe-
 cie sc̄z panis z vini xvij.
 Decor corp̄alis abscondit̄ tri-
 bus modis viij.
 Diabolus hominem corrum-
 pit in aīa z in carne z i vero
 q̄ simul. vi.
 Digne volens communicare
 imitetur grana ex quibus cō-
 ficatur hostia vera. Sermo-
 ne xv.
 Digne cōicantiū magna est fe-
 licitas xv.
 Dona que dedit hominibus
 gradatim v.
 Duricia cōverti nolentiū can-
 satur ex trib⁹ xj.
 Duplex est corpus misticū sc̄z
 xpi z dyaboli. xij.
 Dulcedo spūalis valet contra
 triplex malū mūdi xvij.
 Duodecim fructus cōtra duo-
 decim defectus generis hūa-
 ni. xi. xij. z. xij.

Tabula

- Dulcedo sanguis xpi, tria bona facit.** xxxij.
Effectus corporis xpi est multiplex. xxxij.
Effectus et utilitas sanguinis xpi est multiplex. xxx.
Felicitas digne communicantium. xx.
Fugere iram persecutoris debemus et iustus abscondere debet personam suam propter tria. viij.
Fructus corporis christi duo decem xxi, et xxxij, et xxxij, p totum.
Fudit xps sanguinem pro multiplicibus hoibus. xxxij.
Fructus bonorum operum est triplex. xxxij.
Gradus diuine largitatis. v.
Homo assimilatur deo in tribus. xxx.
Induratio est triplex et causa ij.
Incipientes proficientes et perfecti signantur p triticum. l.
Indigne coicantium tria sunt genera. xvij.
Indigne coicantes tria mala incurrunt. xvij, et xvij.
Indignam communionem tria causant. xvij.
Indigne communicantibus tres sunt plage. xvij.
Hypocrite propter indignam communionem triplex malus incurrunt. xvij.
- Valorum non coicantium triplex est species.** xx.
Banducatur corpus xpi sed non minuitur. xij.
Banducantium corpus xpi spiritus aliter triplex est genus. xix.
Banducatio spiritualis triplex est utilitas. xix.
Memoriam xpi habere debemus propter tria. i.
Memorias dei non habes tria mala incurrit. ij.
Memoria dei propter tria est habenda. ij.
Memoria passionis domini ad tria valet. ij.
Meritum fidei est triplex. vij.
Mirabilia que fiunt in sacro.
Mortaliter peccans tria bona perdit. xxxi.
Mutatur una res in alia tripliciter scilicet naturaliter arte et gratia. ij.
Occultare debemus elemosinam orationes et ieiunium. viij.
Obstinatos in peccatis faciunt tria. xij.
Panis mutat in corpus christi et eius accidentia manent. xij.
Preparatio ad diem iudicij quantum bonum conferat. xx.
Preparatio ad corpus xpi digne sumendum. xv, et xvi.
Presumptuose coicantes triplex malum incurrunt. xvij.

Tabula

P ulchritudo corporis abscon-		ficatur hostia	xxv
ditur ppter tria,	vij.	S ensus nostri falluntur i cor-	
Q uare sanguis christi sit effu-		poze xpi, exeplo ysaac	vij.
sus p huano genere,	xxvij	S ub specie panis datur cor-	
Q uare sanguis xpi no dat co-		pus xpi multiplici rone	ix.
munijs sub specie vini	xxvij	T riticum est semen nobilissi-	
Q uomodo sub taz pua specie		mu ppter tria	xi.
panis tam magnu corp con-		T riplex malu mudi.	xix.
tinetur,	xij	T ria genera hominu arguin-	
Q uomodo vno eodemqz mo-		tur ppter sanguine xpi	xxvij
mento ides corpus christi sit		V elatum datur corpus chri-	
in multis locis	xij.	sti ppter quattuor,	vij.
Q uo diuiso sacro corpus xpi		V erbo dei oia facta sunt	ij.
manet indiuisum	xij.	U tilitas seu effectus spualis	
Q uo prepari debem ad cor-		maducatiois e triplex,	xxvij.
pus xpi digne sumedu, Ser-		X ps sanguinem fudit p tripli-	
monē	xx. z. xvi.	cib hominibus,	xxvij.
Q uo digne maducantes con-			
uertunt in maducatu,	xx.		
R emedium triplex cōtra pec-		O peris huius tabula finit	
cata	xxvij. z. xix.	feliciter.	
S acrificia antiqz erant insuf-			
ficientia ppter tria,	ij.		
S acrificia legalia qd valebat			
cur sunt instituta, quid signi-			
ficabant	ij.		
S acerdotes comparatur tri-			
plici vasi	xxix.		
S anguinis christi preciosi			
tas,	xxvij.		
S anguinem christi non acci-			
piunt communes sub specie			
vini	xxix.		
S tatus peccatorum compa-			
ratur gratis ex quibus con-			

fol. 66